

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska Casopisno podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon 23-522 do 23-526. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike št. 463, za zunanje 21-832. — Poštini predal št. 29. — Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 40-58-5-2-367. — Mesečna naročnina 230 din.

PISMO PREDSEDNIKA REPUBLIKE ZVEZI ŽENSKIH DRUŠTEV

Beograd, 7. marca. (Tanjug). Predsednik republike se poslal Zvezi ženskih društev naslednje pismo:

Dragi tovarišice! Obžalujem, ker se ne morem odzvati Vašemu povabilu, naj prisostvujem slavnosti akademiji ob Dnevu žena, ki se pri nas letos proslavlja skupaj s 15-letnico ustanovne konference Antifašistične fronte žena Jugoslavije.

Ustanovljena v pogojih vojne in revolucije, je organizacija žena mnogo prispevala k teži borbi naših narodov za svobodo. Nikdar ne smemo pozabiti, da so v tem času dajale naše žene in dekleta ne samo raznovrstno pomoč tovarišem na fronti, temveč so se v velikem številu tudi same izkazale kot odlične borke in voditeljice v najtežjih spopadih s sovražnikom, žrtvujoč tudi svoje življenje.

Zveste tradicijam iz vojne, so žene Jugoslavije tudi v povojnih dneh s svojim aktivnim sodelovanjem na vseh področjih družbenega in političnega življenja prav tako nesebično in vdano prispevale k naši socialistični izgradnji in na ta način se bolj dvignile ugled, ki ga ima danes žena v naši državi.

V naši socialistični skupnosti so zakonito zajamčene pravice žene, toda moramo še mnogo storiti v tem smislu, da bodo te pravice spoštovali povsod in jih v praksi popolnoma uresničevali. Danes je posebno važno, da se aktivizira čim večje število žena tudi v organih ljudske oblasti in v organih družbenega upravljanja. Da bi to dosegli in da se udeležba žena v gospodarskem in družbeno-političnem življenju sploh še bolj občutila, je dolžnost vse skupnosti, da pomaga ženi kot materi in zlasti, da ji olajša vlogo, ki jo ima danes v gospodinjstvu.

Ko vam želim uspehe pri ustvarjanju teh ciljev, ki so skupna stvar vseh nas, vam prisrčno čestitam k prazniku in sporočam najtoplejšo pozdrave.

Žena je tista sila, ki bo pospešila ustanavljanje stanovanjskih skupnosti

Ob proslavi 8. marca — Dneva žena — je podpredsednica Glavnega odbora Socialistične zveze Slovenije Vida Tomšičeva v odgovorila uredniku Tanjuga na nekoliko vprašanj o vlogi in aktivnosti žena in ženskih organizacij v naši državi.

Žene v Jugoslaviji so zelo živ in napreden politični činitelj, je izjavila Vida Tomšičeva. Skupni podatki iz vseh republik kažejo, da je bilo število žena, ki so se udeležile zadnjih volitev v občinske odbore glede na skupno število žena volilnih upravičenk za več odstotkov večje kakor število moških, ki so se poslužili svoje volilne pravice, glede na skupno število vseh moških volilnih upravičencev. Toda druga stran te politične aktivnosti je negativna; odstotek žena v izvoljenih odborih je še zelo nizek, čeprav se je povečal glede na prejšnje stanje. To dokazuje, da otežuje ženam njihova vloga v lastnem gospodinjstvu, njihova zaposlenost doma in v družini, sodelovanje v kontinuiranem političnem delu, čeprav so zainteresirane in nastopajo aktivno na politični pozornici. Isto opažamo tudi v sedanjih volilnih kampanjih: živahno udeležbo na zborih volivčev in sorazmerno še vedno majhno število kandidiranih žen — zlasti na zborih proizvajalcev.

Ko je omenila aktivnost stanovanjskih skupnosti, je Vida Tomšičeva poudarila: Povsod tam, kjer so žene v večjem obsegu zaposlene izven doma, postaja stanovanjska skupnost nujnost in je edina pot, da se na napreden socialističen način uredi konflikt med dolžnostmi žene kot delavke, gospodinjice in matere, med delom v moderni industriji in v zaostalem individualnem gospodinjstvu. Zato je bilo že večkrat rečeno, da je predvsem žena tista sila, ki se bo zavzela za čim hitrejšo organiziranje teh skupnosti. Mnoga vprašanja, ki naj bi jih reševala stanovanjska skupnost, so se doslej reševala na ožjem področju kot stvar žena samih, ženskih organizacij, oziroma vseh tistih družbenih organizacij, ki se ukvarjajo v svoji delavnosti z reševanjem problemov položaja žene in družine v družbi. V okviru vseh teh organizacij je bilo opravljeno mnogo koristnega dela na tem področju. Zaradi objektivnih in subjektivnih pogojev

zbojšanju življenja žen, ki so se prejšnja leta zdeli ponekod iluzorni, dobivajo sedaj svoje mesto in materialno podlago ter postajajo sestavni del uresničevanja družbenega plana v občinah. Letos je pred nami načrt zakona o stanovanjskih skupnostih. Poleg delavskih svetov bodo stanovanjske skupnosti najvažnejša podlaga socialističnega družbenega življenja v komunih. Končno slavimo letos 8. marec v znamenju spominov na ustanovitev Antifašistične fronte žena Jugoslavije pred petnajstimi leti. To nam daje možnost, da primerjamo ogromno prehojeno pot s tem sorazmerno kratkim časom, kar nas preveša s ponosom in poletom za bodoče delo.

Na vprašanje, kako se izvajajo sklepi brionskega plenuma zveznega odbora Socialistične zveze o položaju in vlogi žena v naši družbi, je Vida Tomšič odgovorila:

Plenum Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, ki se je sestel meseca aprila leta 1937 na Brionih, je bil brez dvoma velikega pomena. Že samo to, da je bilo to vprašanje predloženo pred vrhovni politični forum delovnega ljudstva Jugoslavije, je vzpodbudilo večino odborov Socialistične zveze, da razpravljajo o problemih in iz-

Edvard Kardelj, podpredsednik zveznega izvršnega sveta in kandidat za ljudskega poslanca Zveznega zbora v Ljubljani je vabilo okrajnega odbora Socialistične zveze govoriti sinovi v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča številnemu aktivu političnih in družbenih delavcev. Ob tej priliki so predstavniki OLO Ljubljana izročili tovarišu Edvardu Kardelju diplomo častnega meščana. Obirno bomo govor Edvarda Kardelja objavili v jutrišnji številki.

Ob letošnjem 8. marcu

Mednarodni praznik žena, 8. marec, in 15. obletnico ustanovitve Antifašistične fronte žena Jugoslavije slavimo letos v mnogo pomembnejšem času kot pretekla leta, namreč v izredno razgibani predvolilni aktivnosti, v pripravah na volitve v Zvezno in Republiško ljudsko skupščino. Tudi žene so v tem času pokazale mnogo prizadevanosti in zanimanja na zborih volivčev, predvolilnih zborovanjih, raznih delovnih sestankih in konferencah. Če pogledamo nazaj, na prehojeno pot, moramo ugotoviti, da žene s svojim sodelovanjem v revoluciji pripravile nesebične pravice, ki jim jih je naša socialistična družba priznala in jih uzakonila. Vrsta zakonov in uredb mnogo daje naši ženi. Poglejmo samo najnovejši zakon o delovnih razmerjih! Vsega tega nimajo žene nikjer drugje na svetu, niti v visoko civiliziranih državah. Vendar mnoge ženske teh zakonov še ne poznajo dobro, zato se z njimi tudi ne znajo okoriščati in trpijo to ali ono nepravilnost, na primer ob poročniškem dopustu, pri delu, ki ne ustreza njihovemu zdravstvenemu stanju itd. Tega ne bi bilo, ako bi ženska natančno vedela, da jo štiti že sam zakon.

Žena, ki se je pri nas deloma udeleževala v proizvodnji že pred vojno, se po revoluciji vse bolj zaposluje v tovarnah, v raznih gospodarskih organizacijah in v kmetijstvu. V kmetijski proizvodnji presega polovico vseh kmetijskih proizvajalcev. Žena tako ustvarja velik del družbenih sredstev, vse premalo pa še odloča o njihovi porabi. Žene se namreč udeležujejo bolj v političnih organizacijah. Socialistični zvezi, društvi prijateljev mladine, Rdečemu križu in drugih takih organizacijah, mnogo manj pa v organih družbenega upravljanja ali ljudskih odborih. Pri zadnjih volitvah v okrajne in občinske ljudske odbore se je njihovo število sicer povečalo, vendar je to še vedno premajhno, saj je bilo izvoljenih v občinske odbore komaj 6,5% žensk. V primeri z njihovo dejavnostjo in ustvarjalnostjo je to vsekakor mnogo premalo. Tega so čisto krivo, tudi ženske same, ki ne čutijo v sebi moči za tako udeleževanje in same odstopajo v ozadje ali pa jih odvajajo drugi. Ženska kot proizvajalka pa ima pravico in tudi dolžnost, da sodeluje o družbenih sredstvih, o gospodarskih in družbenih upravljanjih. Ker nosijo žene na svojih plečih najpogosteje dvojno breme — zaposlitev v tovarni doma, tudi zelo dobro poznajo težave, ki tiščijo nje same in vse družino. Kot odbornice občinskih ljudskih odborov ali kot članice delavskega upravljanja pa lahko neposredno vplivajo, da se sredstva porabijo tudi za ustanavljanje raznih menz, serisov, pralnic in

podobno, s čimer bi polagoma uredili vprašanja, ki nas še tarejo. Seveda pa morajo prav žene tu vztrajati in premagovati težave ne le v zaprtim krogu svojih organizacij, temveč tudi v javnem življenju. Zavedati se morajo, da vprašanja družine niso le vprašanja žene, temveč vsakogar izmed nas, vse družbe, zato smo jih kot celota dolžni tudi urejati skupno. Prav zaradi tega pa naj žene povedo svoje misli, predloge in želje na zborih volivčev, na konferencah Socialistične zveze, na raznih posvetovanjih. Seveda pa morajo poznati tudi možnosti in pogoje svoje občine ter zahtevati v okviru njenih zmogljivosti.

Ženske tudi še premalo sodelujejo v potrošniških in drugih svetih, v katerih bi s svojimi predlogi vplivale na primer na kulturne potrebe, boljše izbire blaga, prinašanje mleka in kruha na dom in podobno. S takim sodelovanjem in neposrednim poseganjem v probleme bi marsikdaj odpadle razne nevednosti in pomanjkljivosti, ki so navadno vzrok taranja in negotovnosti žensk.

Tudi v porajajočih se stanovanjskih skupnostih bodo ženske lahko uspešno pomagale pri urejanju raznih vprašanj, ki zadevajo varstvo otrok v odsotnosti staršev, prehranjevanje družine in razna službena dela. To vse jemlje za posleni ženi čas, ki bi ga sicer koristneje uporabila za svoje izobraževanje in delovanje in javnem ter političnem življenju. Ker žene te probleme najbolj poznajo, bodo zanje tudi pomagale najti najboljšo rešitev.

Praznovanje 8. marca in pravice na volitve naj pripomnejo k še večjemu sodelovanju žensk v javnem, političnem in družbenem življenju, kjer bo njihova pomoč, aktivnost in poznavanje nesebičnih vprašanj pripomoglo k hitrejšemu urejanju problemov našega delovnega človeka, naše družine.

Svečana proslava ob 8. marcu v Ljubljani
Ljubljana, 7. marca. Nocoj je prebivalstvo mesta v unionski dvorani počastilo mednarodni praznik borbenih žena s svečano proslavo. V slovesnem govoru, ki ga jemala Zima Vrščaj, je bila poudarjena vloga naših žena, ki se kot enakopravni člani naše družbe vse bolj uveljavljajo kot soustvarjalce in sodelujočje činitelje v vseh področjih našega življenja.

V kulturno-umetniškem programu, ki je sledil govoru, je nastopil pod vodstvom prof. Radovana Gobca invalidski pevski zbor. Z veliko ubranostjo in prisrčnostjo je zapel številne partizanske in umetniške pesmi. Sodelovali so tudi solisti Zlata Gasperšič, Vanda Zihertl, P. Černigoj in M. Urbančič. Kot recitator pa je nastopil Slavko Jan

KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV LJUBLJANSKEGA OKRAJA

Rast socialistične demokracije zahteva čedalje večjo aktivnost komunistov

LJUBLJANA, 7. marca. Danes se je začela v dvorani Slovenske filharmonije okrajna konferenca Zveze komunistov ljubljanskega okraja, ki se je poleg delegatov udeležilo zelo veliko gostov, med njimi organizacijski sekretar CK ZKS Ivan Maček, podpredsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije Vida Tomšič, predstavniki Zveze komunistov ljubljanske garnizije, predstavniki Zveze komunistov iz Zagreba in drugi.

Po izvolitvi delovnega predsedstva in komisij so delegati poslušali poročilo sekretariata OK ZKS Ljubljana, ki ga je podal sekretar okrajnega komiteja Janez Vipotnik, ki je med drugim dejal, da okrajna konferenca Zveze komunistov ljubljanskega okraja zboruje v času množičnega političnega sibanja pred volitvami in pred VII. kongresom Zveze komunistov Jugoslavije.

UGODEN VPLIV RAZŠIRITVE MATERIALNE OSNOVE SAMOUPRAVLJANJA
Od zadnje konference sta pretekli dve leti, za kateri je značilen hiter razvoj na širokem področju socialističnih odnosov, socialističnih ekonomskih sil in

ekonomskega sistema, demokratičnega samoupravljanja delovnih ljudi in državne uprave. Zelo naglo se je spreminjal gospodarski sistem v duhu vse večje vzpodbude za posameznega proizvajalca in za delovni kolektiv. Razširitev materialne osnove v samoupravem mehanizmu je zelo ugodno vplivala na razmah proizvodnje in na povečanje podjetja s komunjo. Te spremembe so omogočile objektivni pogodi, zlasti to, da je bilo preteklo leto eno najbolj uspešnih v povojnem gospodarskem razvoju Jugoslavije, saj se je v tem letu povečal narodni dohodek za 22 odstotkov, medtem ko se je od leta 1953 dalje dvigal na leto povprečno za 8,5 odstotkov.

Vključevanje delovnih ljudi v upravljanje najrazličnejših vrst javnih ustanov in služb dobi ob sistemu samouprave svojo zaokroženo podobo. Skoro 40 tisoč delovnih ljudi ljubljanskega okraja obravnava v samoupravnih organih in organih družbenega upravljanja gospodarske in družbeno-politične zadeve ter o njih odloča. Gibalo in pobudnik tega družbenega razvoja pa je Zveza komunistov, ki je nosilec ključnih točk sistema socialistične demokracije.

DEMOKRATIZACIJA KONSTRUKTIVNE KRITIKE
Pisanje sistem socialistične demokracije in njegova rast zahteva vedno večjo politično aktivnost komunistov in jim nalagata čedalje večjo odgovornost. Razvoj in prihodnje bo zahteval vedno bolj pravilne in odločne nastope subjektivnega činitelja, če hočemo, da se bodo socialistični odnosi krepiili, ne pa slabili. Zato zahteva naš

čas tanek posluh in politični refleksi, da bo znal vsakdo v vsakem trenutku izbrati tisto pot in se odločiti za tisti ukrep, ki bo krepi, ne pa rahljal naše socialistične težnje. V teh pogojih pa je delo komunistov težje in odgovornejše, kajti razvoj socialistične demokracije spremljajo tudi nesitni pojavi, ki jih morajo komunisti prvi obvladati in odstranjevati. Zato stopnjujemo boj proti vsemu sistemu, kar skoduje ne le ugledu komunistov, marveč tudi predvsem zamgljuje jasne socialistične perspektive. Odločno se je treba upreti lokalnim partikularističnim težnjam, ki se najpogosteje prepletajo z birokratizmom. Odstraniti je treba vse, kar skoduje demokraciji samoupravljanju in podjetju. Ne smemo dopustiti, da bi se zlorabljala in zapostavljala konstruktivna kritika, ki je globoko povezana z demokracijskimi vsebina našega sistema. Preprečevanje in dušenje kritike, zdrave in ustvarjalne kritike, ki ima pred očmi interese delavskega razreda in socialistične izgradnje, nujno vodi k dušenju demokracije, pa tudi zmanjševanju ugleda organov oblasti.

DELAVEC V JAVNEM ŽIVLJENJU
Zatem je tov. Vipotnik govoril o problemu delavca v javnem življenju in med drugim dejal, da mora imeti vsak delovni človek čedalje večjo možnost.

(Nadaljevanje na 2. strani)

VSEBINA BULGANINOVEGA PISMA EISENHOWERJU

Sovjetska zveza je pripravljena proučiti vse konstruktivne predloge

MOSKVA, 7. marca (Tanjug). Na večerajšnji tiskovni konferenci je predstavnik zunanjega ministristva Sovjetske zveze seznanil tuje in domače novinarje s pismom predsednika Bulganina predsedniku Eisenhowerju, ki ga je sovjetski veleposlanik v ZDA Menšikov večeraj izročil Dullesu.

V svojem novem pismu predsednik Bulganin predvsem poudarja, da so bile vse izmenjave mnenj v zadnjih mesecih pozitivne in da so imele določeno vlogo v pripravah za sestanke.

Predsednik Bulganin pravi, da nikjer v sovjetskih notah ni bilo rečeno, da bi morali na sestanku na najvišji ravni govoriti samo o vprašanjih, ki jih predlaga Sovjetska zveza, ampak da je sovjetska vlada pripravljena proučiti tudi vse druge konstruktivne predloge. Vendar pa Bulganin poudarja, da SZ ne more privoliti na razpravljanje o takšnih vprašanjih, ki zadevajo notranje zadeve drugih držav, kot je to na primer razpravljanje o državah Vzhodne Evrope ali pa združitev Vzhodne in Zahodne Nemčije.

Bulganin piše, da je sovjetska vlada pazljivo proučila Eisenhowerjeve predloge in da se strinja s tem, da bi na najvišji ravni proučili vprašanja prepovedi izkoriščanja vseмирskega prostora za vojaške namene in likvidacijo vojaških oporišč v tujih državah. Sovjetska zveza je tudi mnenja, da bi lahko razpravljali o mirovni pogodbi z Nemčijo, če bi pogajanjem pristavovali vladi Vzhodne in Zahodne Nemčije. Predsednik Bulganin je ponovno poudaril sovjetsko stališče, da bi bilo škodljivo ukiniti pravico veta v Varsovnem svetu OZN.

Brzoiavke Cotyju

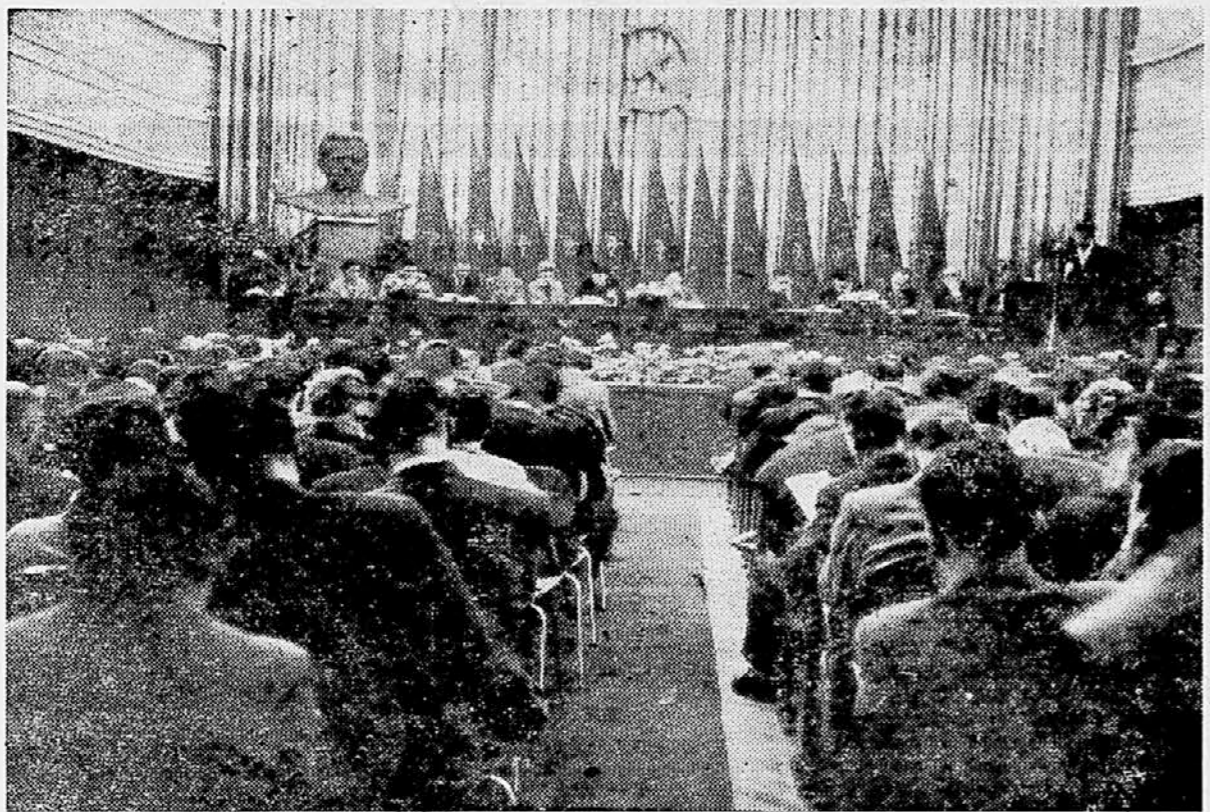
za pomilostitev sodelavke alžirskega narodnoosvobodilnega gibanja Džamile Buhired

Beograd, 7. marca (Tanjug). — Predsednik zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije je pozvalo predsednika francoske republike Cotyja, naj prepereči izvršitev smrtne kazni nad alžirskim dekletom Džamiljo Buhired. Med drugim je v brzoiavki predsedstva zveznega odbora SZDLJ rečeno, da spremila naša javnost primer mlade alžirske partizanke predvsem s stališča njene ljubezni do svoje domovine in svojega ljudstva, ne pa po zakonskih predpisih, s katerimi so to sodniki obsodili. Brzoiavka poziva francoskega predsednika, naj uporabi svojo ustavno pravico in prepereči izvršitev smrtne obsodbe. Predsedniku francoske republike Cotyju je poslala brzoiavko tudi Zveza ženskih društev Jugoslavije. V brzoiavki je rečeno, da je nerazumljivo, da danes, ko se vse napredne sile sveta borijo za spoštovanje svobode in neodvisnosti svojih narodov, v Franciji peljejo pod giljotino deklo, katere edini greh je to, da je ljubila svojo domovino in da se bori za svobodo svojega ljudstva.

Pariz, 7. marca (Reuter). — Predsednik francoske republike Rene Coty je predsednik posebne komisije, ki proučuje prošnjo za pomilostitev Džamile Buhired, na smrt obsodene sodelavke alžirskega osvobodilnega gibanja, Džamila Buhired je v celici za obsodeno na smrt že od lanskega julija. Menijo, da bo deklo pomilosteno, vendar še ni znan datum, ko bodo to objavili.

Rast socialistične demokracije zahteva O uspehih LR Hrvatske

čedalje večjo aktivnost komunistov

Delegati med konferenco

(Nadaljevanje s prve strani) nost, da ne prestopa neposredno s praktičnim delom na delovnem mestu in s sodelovanjem v mehanizmu upravljanja podjetij. Komune in družbe kot celote, odloča o svojem osebnem položaju, pri splošni razdelitvi presežka dela, spoznavajoč in zavestno priznavajoč potrebe splošnega družbenega razvoja in posebej razvoja proizvodnih sil. S tem ima seveda pravico neposrednega odločanja pri delitvi presežka dela in udeležbe v podjetju, komuni in drugih oblikah socialistične demokracije.

Univerza se mora zeliti z javnim življenjem

V nadaljevanju je Janez Vipotnik govoril o nekaterih problemih ljubljanske univerze in poudaril, da je ljubljanska univerza po vojni doživela razvoj in napredek, ki mu skoraj ni primere. Poudaril je tudi, da glede učnega programa in vzgoje na univerzi ni bilo subjektivne sile, ki bi bila pozorna na notranje življenje univerze, ki bi bila nad izbiro vzgojiteljskega kadra, ki bi usmerjala študente in se dotikala tudi materialnih vprašanj univerze. Po zaslugi subjektivnega činitelja, zlasti pa organov družbenega upravljanja, se stanje počasi spreminja. Vendar je še vedno premalo prizadevanj zila v družbo z javnim življenjem, z izgradnjo socializma, predvsem pa je premalo storjenega, da bi se vskladile potrebe po visokokvalificiranih kadrih v javnem življenju s trajanjem visokošolskega študija. Razen tega domovina nima možnosti, da bi dovoljevala študij na univerzi v negodljive. Vsako podaljševanje študija povzroča nepotrebne stroške vseh družbi. Dolg študij pomeni več, liko izgubo za naše gospodarstvo, saj se vključujejo visokokvalificirani državljani in delo zelo pozno, včasih šele s 30. leti.

Za sodelovanje med komunom in podjetjem

Področje ljubljanskega okraja je industrijsko močno razvito. Povečanje sredstev, s katerimi razpolaga gospodarska organizacija, je v logični zvezi z zmanjševanjem proračunskih možnosti komune. Skupna sredstva podjetij in komune so večja kot v preteklem letu. Treba je najti pametno sodelovanje komune in podjetja, ki naj ima pred očmi korist skupnosti. Zlasti na tem področju je potrebno mobilizirati delavce, da podpro tisto politiko komune, ki se obrača čim bolj k človeku. To je neposredna naloga subjektivnega činitelja v proizvodnji. Delovna enota naj vidi težave pri preskrbi komune, čemur je treba posvetiti posebno pozornost in naj jo podpre s svojimi sredstvi. Vedeti je namreč treba, da se skrbi za človeka ne tle samo delavca v podjetju, marveč tudi njegove družine, otrok, njihove vzgoje, zdravja itd. Le, če bodo imeli delovni kolektivi pri delitvi svojih skladov neprestano pred očmi celoto, če bodo videli komuni in njene težave, bo rodilo njihovo ravnanje pomembne sadove.

Boj zaostalosti na vasi

V svojem poročilu se je Janez Vipotnik tudi dotaknil politike na vasi in dejal, da je drobno kmečko gospodarstvo v ljubljanskem okraju še vedno značilno za kmetijsko proizvodnjo in odnose v kmetijstvu. Torej v kmetijstvu ni bilo posebnega napredka, medtem ko so se vsa druga področja gospodarskega življenja, močno razvila. Naš poglavitni boj na vasi naj velja zaostalosti. Zaostalosti, ki se ne kaže samo v proizvodnji, marveč tudi v načinu življenja, v mišljenju ljudi in v njihovi idejni usmerjenosti. Zato bi morali občinski komiteji s pomočjo Socialistične zveze posvetiti temu boju vsi pozornost z zdravstvenimi predavanji, s stroki, kmetiji, predavanji, s predavanji ljudske univerze, z obiski, predvsem pa s pozitivno zadržano in njejnih proizvodnih nalog. Prav gotovo je za razvoj zadružništva vloga subjektivnih sil najvažnejša. Odtod pa izvirajo tudi naloge

Zveze komunistov ne samo na podeželju, temveč tudi v centrih. Brez odločne pomoči komunistov iz središč ne bomo mogli izboljšati hitrih rezultatov na tem področju.

Konferenca je poročilo sekretariata okrajnega komiteja sprejela z velikim odobravanjem. Delegati so nadaljevali delo v treh komisijah, in sicer v komisiji, ki razpravlja o vlogi delavca v javnem življenju, v komisiji za delo komunistov na podeželju in v komisiji za politična in organizacijska vprašanja. Jutri dopoldne pa bo konferenca nadaljevala s svojim delom zopet v plenumu.

Popoldanska razprava okrajne konferenze Zveze komunistov v Ljubljani v komisiji za delo komunistov na podeželju je bila zelo živahna in plodna. Nakazani in kritično obdelani so bili razni problemi, od kooperacij pa do družbenih odnosov na vasi. Več delegatov je ugotovilo, da naš kmet stremi za napredkom, da je za kooperacije med kmeti veliko zanimanje. Kako bo stvar okrog kooperacij in izpolnitve petletnega načrta izpeljana ni več odvisno od kmetov, temveč od subjektivnih sil, od kadrov. V tej zvezi je več delegatov zahtevalo, da se osnovni kadri iz kmetijstva, ki so odšli v državno upravo, trgovino in industrijo (čestokrat so se izsolali ob vzdrževanju kmetijskih združenj in posestev), vrnejo na delo v kmetijstvu. Kmetijstvo ni moglo voditi iz Ljubljane, vendar je ljubljana postala skladišče kmetijskih strokovnjakov. Treba bo iti ven v zadrage in komunke. Naloge niso lahke in tako enostavne kot v industriji, je med drugim poudaril Jaka Petrovšek, kjer imamo opravka z železom in mrtvimi predmeti. Komunistom na vasi je treba dati perspektivo razvoja kmetijstva, pritegniti vse poštene in k socializmu strmeče ljudi (zlasti mladino in stare borce) ter v ta namen usposobiti osnovne organizacije.

premalo skrbeli za to, da bi a pravilnim načinom pomagali delavcem, da bi ti čimbolj sodelovali pri reševanju problemov na vseh področjih družbenega ustvarjanja. O marsikaterem negativnem pojavu niso bili delavci poučeni, posledica tega pa je bilo nergaštvo, ki so ga v mnogi meri podpirali tudi komunisti.

Razprava je dala močan podzavek tudi delu z mladimi delavci, skrbi za njihovo vključitev v Zvezo komunistov. Premalo je bilo sodelovanja starejših in izkušenejših delavcev z mladino. Redki so bili tisti starejši ljudje, ki so se zanimali za klube mladih proizvajalcev in posredovali mladim svoje dolgoletne izkušnje.

Zelo pomembna je bila razprava enega izmed diskutantov, ki je govoril o problemu, kateri je tesno povezan z uveljavljanjem delavcev in javnem življenju — to je vprašanje izobrazbe nasploh. Za razumevanje osnovnih odnosov v družbi, napredka in napredka na vseh področjih našega življenja je treba delavcu posredovati tako znanje, da mu bo olajšalo sproščan nastop v razpravah povsod tam, kjer sodeluje. Komunisti so do sledje premalo pazili na to, da bi bile odpravljene razlike med rdnim in umskim delom, zaradi česar je bilo mnogokje polno omalovaževanja delavcev na njihovem delovnem mestu in njihovem delu v družbi.

Mnogo je bilo tudi razprave o skrbi za osebnostne težave delavcev, o njihovih življenjskih pogojih in o odpravi protekcionizma in privilegiranosti.

Napotki, ki so jih dali razni diskutanti v razpravi, bodo, če bodo ti sprejmeni tudi v konkretno delo, lahko mnogo koristili pri tistih nalogah, ki jih je nakazala konferenca, to je pri skrbi, da se bodo naši delavci čimbolj uveljavljali na vseh področjih našega življenja.

je govoril na predvolilnem zborovanju v Postojni poslanski kandidat Mika Špiljak — Poslanski kandidat Albin Dujc pa je govoril o gospodarskem razvoju koprškega okraja

Postojna, 7. marca. Sinoči je bilo v Postojni predvolilno zborovanje, katerega se je udeležilo mnogo volivcev postojnskega okraja. Na tem zborovanju sta govorila poslanska kandidata Mika Špiljak in Albin Dujc. V svojem govoru je poslanski kandidat Mika Špiljak izrazil prebivalstvu Postojne in ostalim pozdrave glavnega odbora Socialistične zveze Hrvatske. Izrazil je veselje, da lahko govori volivcem sosednje republike, kar je zlasti koristno zaradi izmenjave izkušenj. Dejal je, da smo dosegli zlasti v zadnjih letih res ogromne gospodarske in politične uspehe, kar je bistveno olajšalo celotno življenje naših državljanov. Seveda je k temu pripomnilo sodelovanje ljudi, saj neposredno upravlja na raznih področjih nad milijon državljanov z ogromnimi sredstvi, ki jih usmerjajo v urejanje tudi najbolj zgočih problemov. Prav to sodelovanje zagotavlja širok razvoj demokracije, ki bo tembolj uspešen, čim več bo sredstev.

Nedvomno večk uspeh v svetnem delu pa so dosegli z obveznim osemletnim šolanjem, s čimer so zagotovili vsej mladini vsaj minimalno izobrazbo, kar bo olajšalo njihovo družbeno uveljavljanje. V obveznem šolanju je zajeto 96 odstotkov vseh otrok, medtem ko je to šolanje zajelo pred štirimi leti komaj 43 odstotkov otrok. Zanimanje med mladino za učenje raste iz dneva v dan. Tov. Špiljak je potem omenil še zdravstveno zavarovanje kmetovalcev, ki se je v Hrvatski razvilo že do tolikšnega obsega, da zdaj resno razmišljajo o zdravstvenem zavarovanju vsega prebivalstva.

Za Hrvatsko pa ni kmetijstvo najpomembnejše, temveč sta pomorstvo in turizem zelo močni gospodarski postavitki v ustvarjanju narodnega dohodka. V svojem perspektivnem družbenem načrtu so predvideli povečanje turizma do leta 1961 za 64 odstotkov, inozemski turizem pa celo za 100 odstotkov.

Zatem je Mika Špiljak seznanil volivce z uspehi, ki so jih dosegli v Ljudski republiki Hrvatski. Dejal je, da so problemi podobni problemom v Sloveniji in drugod po naši državi. Med poglavitnimi problemi v Hrvatski je razvoj poljedelstva, katero je v primerjavi z ostalimi gospodarskimi področji dokaj zaostalo. Hrvatska ima skoraj četrtino vseh poljedelskih površin Jugoslavije, zaradi česar mora bistveno vplivati na življenjski standard državljanov. Prav zaradi tega pričakujejo v prihodnjih letih večje tržne presežke iz kmetijstva, ki jih bodo tudi industrijsko predelovali. To pa zahteva določen del investicij za razvoj živilske industrije. Hkrati s tem problemom pa morajo v Hrvatski odpravljati tudi zaostalost predelov v Korčunju, Liku in Dalmatinskem Zagorju.

Ob koncu plenuma je govornik OLO Koper Albin Dujc. V svojem izjavljanju je primerjal gospodarsko moč Primorske in Istre pred vojno in zdaj. Dejal je, da pred vojno ni bilo na Primorskem posebno velikih proizvodnih zmogljivosti, razen tovarne »Palersa« v Ilirski Bistrici, tovarne cementa v Anahovem in nekaj industrijsko-obrtnih podjetij. Danes pa je podoba povsem drugačna. Slovenska Istra in Primorska se naglo industrializirata. Na področju Postojne, Pivke in Ilirske Bistrice je že močno razvijala lesna industrija. Ker se iz leta v leto večajo presežki krompirja s tega področja, nameravajo sezidati tudi tovarno krompirjeve moke. V slednjem kraškem področju se razvija manjša predelovalna industrija, ki zaposluje tamkajšnje prebivalstvo. Zelo močna gospodarstva središča pa se čedalje bolj razvijajo ob obali, kjer sta že močna živilska in kovinska industrija. Letos bo dograjena tovarna motornih koles »Tomosa«, katera bo letos izdelala 10 tisoč motornih koles, prihodnje leto pa bo vsakeh pet minut šlo iz tovarne izdelano motorno kolo. »Splošna plova« kot prvo slovensko pomorsko podjetje ima 10 čezoceanskih trgovskih ladij s skupno 70 tisoč brt, naročil pa so še pet novih sodobnih čezoceanskih ladij.

Uspeh vseh prizadevanj in posebne pozornosti celotne jugoslovanske skupnosti za razvoj Slovenskega Primorja je bil lanj v tem, da se je obseg proizvodnje v koprskem okraju povečal za 44 odstotkov, kar je za 26 odstotkov več kot je jugoslovanske povprečje. Pričakujejo, da se bo letos povečala proizvodnja še za 14 odstotkov in bodo s tem dosegli povprečni narodni dohodek na prebivalca, ki bo nekoliko večji od jugoslovanskega povprečja in nekoliko manjši od povprečja v LR Sloveniji.

Letos bodo dogradili še nekatere nove zmogljivosti, v katerih bodo zaposlili še tisto minimalno nezaposleno delovno silo, ki je registrirana pri posredovalnicah za delo.

Pred koncem zborovanja je Slavko Cermelj izrazil željo tov. Špiljaku, da izrazi pozdrave prebivalstvu postojnske občine glavnemu odboru Socialistične zveze Hrvatske.

Lili Novy

Danes, 7. marca, je umrla v svojem tridesetdesetem letu slovenska pesnica Lili Novy. Umrla je po hudi bolezni, ki je bila v tolikšnem nasprotju z njeno živo in dejavno naravo, umrla po hudem trpljenju, ki ga je prenašala z nenavadnim pogumom in človeškim dostojanstvom.

Lili Novy je bila redka in dragocena osebnost in slovenskem kulturnem življenju. Čeprav je dolgo živela v nemškem okolju in je sprva pisala v nemščini, je svoj veliki pesniški dar razvila šele tedaj, ko se je razodela njena globoka pripadnost slovenskemu

materni je je materina slovenska beseda postala umetniški izraz ter s tem življenjska nujnost. Pesmi, ki jih je napisala Lili Novy, so polne pristnega čustva in obsegajo ves razpon človeških doživetij od boleče tragike do zanosne predanosti življenju. So to pesmi, kakršnih naša ženska lirika dotlej ni premočila in ki stavljajo Lili Novy med najpomembnejše pesniške ustvarjalce zadnjih desetletij na Slovenskem. Malo pred drugo svetovno vojno je izšla njena prva in edina knjiga »Temna vrata«. Nane zbirke, ki jo je pripravljala še med boleznijo in ki bi šele pokazala njeno pesniško podobo v pravi veličini, ni več doživela.

Lili Novy si je pridobila neprecenljive zasluge tudi kot prevajalka S svojimi umetniškimi prevodi Prešerna in drugih slovenskih pesnikov v nemščino se je uvrstila med najpomembnejše prevodorce naših kulturnih prednost drugimi narodom.

In vsi, ki so Lili Novy poznali, so jo spoštovali in ljubili predvsem kot odkritega in čudovitega človeka, saj je prehodila svojo nelahko pot z nesklajano žlahtno vero v življenje in s strastno zavzetostjo za vse, kar je človeku lepo in dragoceno.

Tako globoko žalujejo za njo njeni najbližji, njeni številni iskreni prijatelji in vse slovensko kulturno občestvo. Slava njenemu spominu!

Popravek
Včeraj smo na 2. strani objavili po Tanjugovem poročilu pod naslovom »Investicijsko posojilo« vest, da je Jugoslovanska investicijska banka odobrila Tovarni celuloze in papirja v Vidnu-Krškem posojilo 425.700.000 din. To vest objavljamo v toliko, da je bilo posojilo odobreno za postavitev četrtega kuhališča, celuloze in behtilne bukovne celuloze za viskovo, ne pa za graditev obrata panel plošč, kakor je bilo omenjeno.

S PLENUMA OKRAJNEGA ODBORA SZDL IN ZSD V MARIBORU

Zdravstvo okraja pred velikimi nalogami

Povečati mrežo zdravstvenih ustanov — Zboljšati zobozdravstveno službo — Potrebno je pravilno izkoriščanje sredstev za zdravstvo

Maribor, 7. marca. Danes je bil pod vodstvom predsednika Mihoša Ledineka skupni plenum okrajnega odbora SZDL in okrajnega odbora Zveze ženskih društev mariborskega okraja, katerega se je udeležila tudi članica izvršnega sveta LRS tov. Olga Vrabčičeva. Podpredsednica OLO Maribor tovarišica Ančka Kuharjeva je poročala o zdravstvenih problemih mariborskega okraja in orisala stanje zdravstvene službe s posebnim poudarkom na preventivno, družbeno upravljanje in pomanjkanje strokovnega kadra. Govorec o ukinjivosti zasebne prakse je poudarila, da s 1. januarjem 1959 preneha podaljšanje zasebne prakse po zakonu, ki ga je sprejela ljudska skupščina LRS decembra lani. V mariborskem okraju je 49 zdravnikov, ki opravljajo poleg redne zaposlitve še zasebno prakso. Svet za zdravstvo pri OLO je ugotovil, da v mariborskem okraju ni krajevnih potreb po zasebni praksi po 1. januarju 1959. Vsem zdravnikom bo dana možnost, da opravljajo honorarno službo v obstoječih zdravstvenih domovih, na polikliniki in v bolnišnici. To bo zahtevalo

določene premešitve in reorganizacije, ki jih bodo izvedli do konca leta. Za to obdobje po so poslali na sekretariat pri izvršnem svetu LRS prošnjo za podaljšanje zasebne prakse in sicer za dobo 3 do 9 mesecev. Podaljšanje prakse v zobozdravstvu so vezali na pogoj, da vsak zdravnik oziroma dentist dela vsak dan najmanj dve uri v javni zdravstveni službi. Ugotovili so namreč, da so stoli dnevno nezasedeni še za 14 delovnih ur. Ambulantni prostori na podeželju v glavnem ustrezajo in pri njihovem polnem izkoriščanju ne bo problemov ob omejitvi zasebne prakse. V Mariboru pa povzroča pomanjkanje prostora največ skrbi. Predvideni so novi ambulantni prostori zdravstvenih domov in nove obratne ambulante. Podobne težave s prostori ima specialistična služba na polikliniki. Po objavi zakona o ukinjivosti zasebne prakse je bilo slišati nekaj pomislekov predvsem zaradi nezadostne informiranosti nezavarovancev. Le-ti ne vedo, da se lahko poslužujejo vseh javnih zdravstvenih ambulant prostora plačilu, ki je nižje kot v zasebni ordinaciji.

V plodni razpravi je sodelovala tudi tov. Olga Vrabčičeva, ki je poudarila izreden napredk naše zdravstvene službe po osvojitvi. Dejala je, da je zdravstvena zaščita pri nas izrazito družbena stvar. Po njenih besedah zahteva naša socialistična družbena ureditev uresničitev modernega koncepta zdravstvene službe, ki posveča vso pozornost preventivnim ukrepom, rehabilitaciji in ponovnem vključevanju bolnikov v družbo. Govorec o 5-letnem perspektivnem načrtu na področju zdravstva je tov. Vrabčičeva dejala, da posveča mnogo več pozornosti preventivni in predvidene velika finančna sredstva za zboljšanje zdravstvene službe. Za Slovenijo s predvidene dvakrat večje investicije kot v letih 1952—1956. Tov. Vrabčičeva je opozorila tudi na večjo skromnost pri gradnji zdravstvenih domov in drugih objektov. Glede zavarovanja kmečkega prebivalstva je dejala, da so v Sloveniji dobri izsledki za hitro izvedbo te naloge. Upravni odbori zdravstvenih zavodov morajo posvetiti vso pozornost uporabi svojih amortizacijskih sredstev, ki znašajo v Sloveniji milijardo din. Prav posebej pa bodo morali upravni odbori zaostriti vprašanje humanega odnosa do bolnika.

Dolina Sutjeske pod državno zaščito

Sarajevo, 7. marca. (Tanjug) Izvršni svet Bosne in Hercegovine je sklenil na svoji današnji seji, da se del doline reke Sutjeske postavi pod posebno zaščito države.

Zaščiteno bo področje nad 40 ha okoli Tjentišta, ki bo segalo vzdolž reke Sutjeske. Na tem področju sta dva važna spomenika iz narodnoosvobodilne borbe: partizanska grobnica s kostmi nad 1300 partizanov, ki so izgubili življenje med V.

nemško ofenzivo, in spomenik dalmatinskim brigadam.

Glavni odbor Zveze borcev narodnoosvobodilne vojne LR Bosne in Hercegovine ter republiški odbor za proslavo 15-letnice bojev ob Sutjeski sta sklenila, da bodo grobnico premeštili na ravnicu v zahodnem delu tega področja. Na tem kraju bodo poleg grobnice postavili spomenik, čigar okoličje bodo spremenili v park.

Zaščitili bodo tudi vse važnejše kraje širšega področja Sutjeske ter vse steze in poti, ki vodijo iz Tjentišta v kraje, pomembne za dogodke iz V. svetovne vojne ofenzive. Uredili bodo grobove narodnih herojev Save Kovačevića na Kreki, Nurije Pozderca na Dragaš sedlu, Se-

rifa Loje in 13 fočanskih mladincev na Borovnem, kraj, kjer je bil na Milin kladah ranjen maršal Tito, in druge kraje. Partizanske steze bodo zaznamovali s spominskimi ploščami.

Objava zvezne volilne komisije

Beograd, 7. mca (Tanjug). — Zvezna volilna komisija je skrejala od danes vse sklepe o potrjenih kandidaturah za poslanske kandidature pri volitvah v zvezni zbor in zbor proizvajalcev zvezne ljudske skupščine. Vse kandidature so bile potrjene v zakonitem roku.

Na podlagi člena 103 odst. 1 in v zvezi s členom 190 zakona o pravicah in dolžnostih, izvolitvi in odločitvi zveznih ljudskih poslancev bo zvezna volilna komisija objavila v »Službenem Listu FLR« 10 dni pred volitvami seznam vseh potrjenih kandidatur za volitve ljudskih poslancev v zveznem zboru in zboru proizvajalcev zvezne ljudske skupščine.

UREME

Stanje 7. marca: Dopoldne je prodi nad naše kraje v višino slab zrak od severozhoda. Nad tem zrakom dotekajo še vedno sorazmerno tople zračne mase iz zahoda in povzročajo oblačno vreme s sneženjem. Nad severnim jadransko se je razvilo področje nizkega zračnega pritiska, ki zadržuje hiter prodor hladnega zraka.

Napoved za soboto: Pretežno oblačno vreme. Popoldne bodo krajevne snežne plone. Temperatura ponoči do — 8 v Primorju okoli 0. Poldnevi temperatura 0, na Primorskem okoli 6 stopinj C.

Svečana akademija v Beogradu

Beograd, 7. marca. Na slavnostni akademiji, posvečeni mednarodnemu prazniku žena je govorila predsednica ZSD Južoslavije Bosa Cvetič.

10. številka tednika »Komunist«

V 10. številki »Komunist« lahko beremo: Nikola Vujanović »Poudaritev in odraz zdravstva duha«, Slobodan Šabić »Sodelovanje zborov proizvajalcev in delavskih svetov«, Vidoe Smiljević »Po obisku Socialistične stranke Italije«, Dragan Stojiljković »Prvi koraki arabske republike«, Dragan Marković »Razgovor v družbi«, Ljubisa Ristiović »Stvarnost in tradicija«, Vola Jovanović »Vsač dan«, Pavle Broz »Dve dramati v Ateljeju 212«, Savo Krizavac »Krik iz pekla jugoslovanskega jet« (Neznan pismo Josipa Broza), Jovan Marković »Borba za revolucionarno partijo«, Iz naših dni — pred volitvami poslancev v ljudske skupščine — Titovo sporočilo — Nova mesta — Maibni prekrški — Mednarodni festival znanstvenih in tehničnih filmov. — Mednarodno gospodarstvo.

ZENA JE TISTA SILA, KI BO POSPESILA USTANAVLJANJE STANOVANJSKIH SKUPNOSTI

(Nadaljevanje s prve strani) polnjevanju nalog na svojem področju. Probleme žena je obravnaval konkretno, ne le kot nalogo zakonitih ureditev, ne samo kot vprašanje »pravice«, temveč kot del našega materialnega in družbenega razvoja, pravzaprav kot ključno vprašanje vseh človeških odnosov in stanj. Zato ima brisanski plenum velik pomen, zlasti v zvezi z materialnimi možnostmi, ki so bile obenem ustvarjene v naši družbi in ki so našle svoj izraz v perspektivnem planu. Tamkaj kjer se še nismo odkrenili k človeku, je nadaljevala Vida Tomšič, še ne razumevajo bistva

plenuma oziroma ga ozko tolmačijo kot nekaj, kar zadeva nekakšne »ženske zahteve« in »pravice«, ne pa predvsem perspektive vseh naših državljanov.

Nadalje, mnogo več je besed kakor dela. Še vedno je precej nerazumevanje in napačna presojanja posameznih problemov. Samo perspektivni družbeni plan in načrt zakona o stanovanjski skupnosti v okviru vseh novih zakonov in predpisov, posebno pa še družbena obsodba birokratičnih pojavov brezbrzičnosti za človeka, je zaključila Vida Tomšič, so jamstvo, da bodo besede v kratkem postale dejanja.

Ob robu dogodkov

Nočno sporočilo

Anglež, pravijo, se nikoli ne vpenirja za prazen nič. Če celja ta izrek za navadne pripadnike tega prislovno hladnokrvnega naroda, je dvakrat tako utemeljen, kadar gre za njegovo vlado. Zato je razumljivo, da so tuji diplomati vsi časpani ustajali s postelj, ko so jih budili kurirji z zadnjimi izdajami laburističnega Daily Herald: »Sandys gre v Moskvo!»

Novica res ni kar tako: čemu gre Anglež v Moskvo in čemu Duncan Sandys? Doslej ni bilo takšni obiski opravilo zunanjih ministrov, politična tiska britanske prestolnice pa je ustoličila običaj, da se o tako pomembni diplomatski poti prej razpravlja na dolgo in na široko.

Obrambni minister je na srečanju, ki se mu obetajo v Moskvi, po formalni plati morabit res slabše pripravljen kot njegov kolega iz zunanje-političnega urada Lloyd. Vendar pravijo v Londonu, da ga ni med konservativci, ki bi znal bolj ročno zagrabiti kako kosljivo reč na najbolj prazen koncu. In v Moskvi bo, kajpak, šlo za kočljive reči. Neposredni razgovori med dvema taboroma so Angležem zmerom delali sive lasce. Tako je bilo pred Zenevo, tako je tudi zdaj. Kadar se menita dva velika, ob njuni strani pa stoji še manjši, se utegne zgoditi, da bi se eden velikih nagnil v drugemu in mu zapeštel kaj takega, kar mali ne bi smel slišati. Ta preprosta resnica že dolgo peklj Britance, ki jim seveda ni deveta briga, ali bodo pri svetovnih rečeh za četrto ali za peto kolo. Seveda bo skušal Duncan Sandys vplivati na svoje ruske gostitelje tako, da bi ostalo vse prav. Kaj je prav in kaj ni, si vsak predstavlja pač po svoje — Angleži pa tako, da bi se Amerika in Sovjetska zveza nikoli ne gledali preveč ostrani, pa tudi ne preveč prazno. V prvem primeru se stagne Britanija znajti med tema miminskima kamnoma, v drugem pa preneha biti »prati-velesila».

Sandys bo baje odletel proti severu v maju. Takrat bo menda res že zadnji čas; kajti Washingtonu se je, kot kaže, net nekoliko premaknilo. Zbog se prerivajo in pogajajo zrakom, koliko udeležencev naj bi bilo na obeh konferencah: zunanjih ministrov in šefov držav: veleposlanik Mensikov v obilico smehljajev. Foster Dulles po stari navadi namršnega čela, predsednik Eisenhower pa zmerno in pomirilo. Vendar se menda vsi strinjajo pri tem, naj bi bilo na obeh konferencah udeležencev več kot štirje. (Zato se Sandysu še bolj mudi.) Poleg tega pa se seve o marsičem še niso sporazumeli: o tem, postopimo, ali naj bi zunanji ministri samo določili število udeležencev in dnevni red za srečanje najvišjih, kar si želijo Bush, ali naj se lotijo tudi političnih orehov, za kar se potegujejo Američani. Dulles še kar naprej zahteva debato o Vzhodni Evropi — to mu je menda že v krvi, je z obilno merico zlobe pripomnil neki znani komentator — in zelo jasno in nedvoumno (da bodo vedeli) »daje na znanje», da si želi Amerika konkretnih rezultatov. Ali sama ne grmadi čez pot, ki vodi do njih, največjih ovir, je kajpak drugo vprašanje... In če je pred temi dnevi tako nepopustljivo zavrnil sovjetski predlog, naj bi stalo okoli mize za ministrski sestaneke trideset sedežev, je predsednik Eisenhower — kakor že tolikokrat — omilil neprijetni vtis, ki ga je ustvarila izjava »najbolj večšega zunanjega ministra, kar jih pozna«, z načelno izjavo, da Amerika nikoli ne bo zaprla vrat v konferenčno dvorano.

Nihče jih praznaprav ne zapira, le tega se ne vedo, kje naj bi bila ta dvorana. Za zunanje ministre so se molče domenili, naj bi šli v New Delhi; sovjetski voditelji pa so, kakor sporočajo iz Moskve, voljni iti v Washington. Pa se je spet našla neka modra glava — menda nekje v okolici ministra Johna Dullesa, nič čudnega — ki je dejala, da bi bilo pametneje prirediti sestaneke kje drugje v ZDA, ne pa v Washingtonu. To bi bilo zelo koristno. Tako bi se namreč izognili »množici uradnih postavitve, preveliki publiciteti, ki bi lahko vzbudila vtis, da Amerika popuška, naposled pa tudi propagandni možnostim, ki bi jih nudili sovjetskim državnikom številni intervjuji.« Nevarnost, križ božji...

Washington, 7. marca. (Reuter). ZDA so obvestile Sovjetsko zvezo, da značaj priprav, ki jih sovjetska vlada predvideva za konferenco najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda, ne zagotavlja pogojev, ki bi mogli zmanjšati mednarodno napetost. V ameriškem odgovoru na sovjetsko noto je rečeno, da si želijo ZDA konferenco najvišjih predstavnikov, ki bi omogočili pomembne odločitve za rešitev vsaj nekaterih važnih političnih vprašanj in za pomembnejše korake pri omejevanju orožnitve.

V ameriškem odgovoru je nato rečeno, da dnevnega reda ne bi smeli omejit samo na tista vprašanja, ki bi jih zagotovo rešili, ampak da bi bile zaželene širše razprave. ZDA ne vztrajajo pri tem, da bi morali vse pripraviti na konferenci zunanjih ministrov, če bi našli kak drug sprejemljiv postopek. ZDA zato predlagajo kot alternativo ali pa kot dopolnilno sredstvo normalna diplomatska pota.

V ameriškem odgovoru je rečeno, da konferenca najvišjih predstavnikov tudi ne bi smela ignorirati konference v Zenevi leta 1955, ko so razpravljali o vprašanjih evropske varnosti, in sicer o Nemčiji, razorožitvi, o odnosih med Vzhodom in Zahodom. Ameriška nota poudarja, da bi bilo najbolj zaželeno, če bi začeli tam, kjer so začeli nehal.

V Washingtonu so istočasno objavili sovjetsko noto, ki predlaga, da bi bila konferenca zunanjih ministrov strogo omejena na organizacijske priprave za sestanek najvišjih predstavnikov. Poleg tega je sovjetska vlada mnenja, da bi morali zunanji ministri pripraviti dnevni red, določiti sestav delegacij, kakor tudi čas in kraj konference.

V sovjetski noti je rečeno, da bi morale biti na konferenci zunanjih ministrov zastopane tiste države, ki bodo sodelovale na konferenci najvišjih predstavnikov — Med njimi naj bi bila tudi Jugoslavija

Predstavniki britanskega zunanjega ministrstva v izjavi, da Velika Britanija v celoti odobrava ameriški odgovor na sovjetsko noto in je dodal, da je bil odgovor sestavljen s posvetovanjem z ameriškimi zavezniki. Prestavnik Foreign Office je bil mnenja, da odpira ameriški odgovor vrata za predložitev konferenci najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda.

IZMENJAVA DIPLOMATSKIH PISEM MED ZDA IN SZ

Predlogi in protipredlogi

V sovjetski noti je rečeno, da bi morale biti na konferenci zunanjih ministrov zastopane tiste države, ki bodo sodelovale na konferenci najvišjih predstavnikov — Med njimi naj bi bila tudi Jugoslavija

WASHINGTON, 7. marca. (Reuter). ZDA so obvestile Sovjetsko zvezo, da značaj priprav, ki jih sovjetska vlada predvideva za konferenco najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda, ne zagotavlja pogojev, ki bi mogli zmanjšati mednarodno napetost. V ameriškem odgovoru na sovjetsko noto je rečeno, da si želijo ZDA konferenco najvišjih predstavnikov, ki bi omogočili pomembne odločitve za rešitev vsaj nekaterih važnih političnih vprašanj in za pomembnejše korake pri omejevanju orožnitve.

SANDYS BO ŠEL V MOSKVO

London, 7. marca. (AFP). Uradno so sporočili, da bo na povabilo sovjetske vlade britanski obrambni minister Sandys obiskal Sovjetsko zvezo. Predstavniki britanske vlade je dejal, da niso predvideni razgovori Sandysa s sovjetskimi voditelji in da Sandys še nekaj mesecev verjetno ne bo mogel odpotovati iz Londona.

Sestanek razorožitvene komisije OZN 26. marca

New York, 7. marca. (Reuter). Iz dobro obveščenih virov se je zvedelo, da se bo razorožitvena komisija OZN verjetno sestala 26. marca. Velika Britanija, ZDA in Francija se sedaj o tem posvetujejo z drugimi delegacijami OZN.

Konferenca bi bila lahko na sedežu OZN

New York, 7. marca. (Reuter). Generalni sekretar OZN Hammarskjöld je na tiskovni konferenci izjavil, da bi bilo popolnoma izvedljivo in sprejemljivo, če bi bila konferenca na najvišji ravni v poslopiju OZN. Na vprašanje, ali bi mogel on delovati kot posredovalec v pogajanjih za konferenco na najvišji ravni, je rekel, da te možnosti ni treba preveč upoštevati.

Hammarskjöld je nato povedal, da bo obiskal Moskvo 16. marca, London pa 31. marca. Prav tako proučuje možnost, da bi obiskal nekatere države na Srednjem vzhodu. Generalni sekretar OZN je nadalje izjavil, da se je zelo zanimal za primer objesne pripadnice alžirskega osvobodilnega gibanja Džamile Buhired. »Upamo, da lahko zaupamo v humanistične tradicije prizadete vlade«, je rekel Hammarskjöld.

Predstavniki ZEZ o udeležencih konference

Kim, 7. marca. (Tanjug). S večerajšnje skupno sejo sveta ministrov za zunanje zadeve sedmih držav zahodnoevropske zveze in parlamentarne komisije za obrambo in orožništvo se je končalo dvodnevno redno zasedanje te organizacije, in sicer brez pomembnejših sklepov. Med drugim pa so na tem zasedanju britanski, francoski in zahodnonemški ministri za zunanje zadeve izrazili mnenje, da bi morali na sestanku zunanjih ministrov sodelovati samo predstavniki velesil, medtem ko je bil italijanski zunanji minister mnenja, da bi morali sodelovati pri razgovorih med Vzhodom in Zahodom predstavniki večjega števila držav, med temi tudi Italija.

TELEGRAMI

KAIRO — Združeno arabsko republiko je doslej priznalo 47 od 53 držav, ki so imele diplomatske odnose s Sirijo in Egiptom. Nove arabske države se niso priznale štiri države Bagdadskega pakta — Turčija, Jordanija, Irak in Pakistan ter Filipini in Panama.

TOKIO — Japonsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da bo japonska vlada protestirala v Moskvi zaradi jedrskih poskusov, ki so jih izvedli v Sovjetski zvezi. Vlada ZDA pa je na japonski protest odgovorila, da bo upoštevala vprašanje odškodnine, za škodo, ki bi nastala pri poskusih, le-teh pa ne misli opustiti.

SAIGON — Francoski zunanji minister Pineau, ki se mudi v Južnem Vietnamu, je v imenu francoske vlade povabil predsednika Južnega Vietnama Ngo Din Diema, naj obišče Fra. jo. Ngo Din Deim je povabilo sprejel.

NEW DELHI — Predsednik romunske vlade Chivu Stoica je prispel na 15-dnevni uradni obisk v Indijo.

AMAN — Iz Amana je odpotovala v Bagdad jordanska vladna delegacija, ki jo vodi premier Rifal.

LIMA — V glavnem mestu Peruja so uradno sporočili, da so odkrili zaroto proti sedanjemu režimu. Zarotniki so nameravali izvesti upor 21. februarja, voditelja pa sta bila dva bivša senatorja. Poročilo o uporu so podpisali ministri za armado, mornarico in letalstvo.

LEIPZIG — Predstavniki vzhodnonemške trgovinskega ministrstva je izjavil, da so vzhodnonemške tvrdke v prvih dneh leipziskega velesejma sklenile pogodbe v vrednosti 230 milijonov mark.

HEIDELBERG — 1700 študentov heidelberške univerze je podpisalo resolucijo proti atomski orožnitvi zahodnonemške armade in proti vzpostavljanju raketnih oporišč v Zahodni Nemčiji. Resolucijo so poslali Heussu, Adenauerju in Bundestagu.

hodom. Ameriška nota poudarja, da bi bilo najbolj zaželeno, če bi začeli tam, kjer so začeli nehal.

V Washingtonu so istočasno objavili sovjetsko noto, ki predlaga, da bi bila konferenca zunanjih ministrov strogo omejena na organizacijske priprave za sestanek najvišjih predstavnikov. Poleg tega je sovjetska vlada mnenja, da bi morali zunanji ministri pripraviti dnevni red, določiti sestav delegacij, kakor tudi čas in kraj konference.

V sovjetski noti je rečeno, da bi morale biti na konferenci zunanjih ministrov zastopane tiste države, ki bodo sodelovale na konferenci najvišjih predstavnikov — Med njimi naj bi bila tudi Jugoslavija

Pokop v palači Madama

Od našega dopisnika.

RIM, 6. marca. (Po telefonu.) Sinoči ob enajstih so avtomobil pred palačo Madama še vedno čakali..., znamenje, da pravda okrog senatne reforme, ki je trajala še sedem ur, še ni končana. Šele okrog pol dvanajstih so se namreč zatele ugašati luči v nekdanji prestolnici Margerite avstrijske.

Tako se je večeraj pozno v noč končala zadnja faza borbe okrog senatne reforme, ušoda senatne zbornice pa je presla izključno v roke predsednika republike, ki ima po ustavi pravico razpuščati enega ali obojema parlamenta. Senat namreč sinoči, ob bojkotu glasovanja s strani krščanskih demokratov in ob negativnem glasovanju neofašistov, ni izglasoval prvih dveh členov reforme, ki predvidevata povečanje števila voljenih senatorjev in tistih, ki jih doživljajo imenuje predsednik republike.

Bistvo boja okrog senatne reforme je bilo v tem, ali povečati število senatorjev ob nespremenjen mandatu ali ob spreminjen mandatu dobi šest let, ali pa istočasno s povečanjem števila senatorjev zmanjšati mandatno dobo od šest na pet let, kar bi imelo za praktično posledico predčasen razpust senata (mandat mu poteče prihodnje leto) in istočasno volitve v poslansko zbornico in v senat. Na zadnji rešitvi so bili življenjsko zainteresirani krščanski demokrati, ki se nadejajo z istočasnim volitvami doseči enako razmerje sil na Mestocentru, kjer zaseda poslanska zbornica, in v klopet palače Madama, kjer sede senatorji. Mimo tega pa bi bila dežela v obdobju priprav na volitve brez voljenega predsedništva, kar je ugodno za stranko na vladi in neugodno za opozicijo.

Po sinočnjem glasovanju je torej položaj glede senatne reforme tak, kot je bil ob začetku razprave pred nekaj meseci. Dejstvo, da so v obeh domovih parlamenta tako dolgo razpravljali o senatni reformi, in da

dala vladni stranki priložnost, da se pod okriljem teh ugovoritev diskretno umakne in predsedniku republike olajša položaj, kadar bo sprejel sklep o razpustu senata. Nihče namreč ne bo mogel reči, da je prišlo do tega ukrepa po hudem spopadu med krščansko demokracijo in levico, ki je branila »malca reformno, to je povečanje števila senatorjev ob nespremenjen mandatu dobi. Debatte, v kateri bi lahko do takega spopada prišlo, se namreč krščanski demokrati preprosto niso udeležili!

Parlamentarni krogi si po večerajšnjem glasovanju zastavljajo samo še vprašanje, kdaj bosta razpuščeni obe zbornici, računajoč z gotovostjo, da pride v poštev tudi senat. Ustavna določila pravijo, da so volitve lahko najprej 70 dni po razpustu parlamenta. Ker je junija že prva žetev, kar neugodno vpliva na volilno udeležbo, pride torej v poštev druga polovica maja. Da ne bi bil zamujen ta rok, pa ni več dosti časa za obotavljanje.

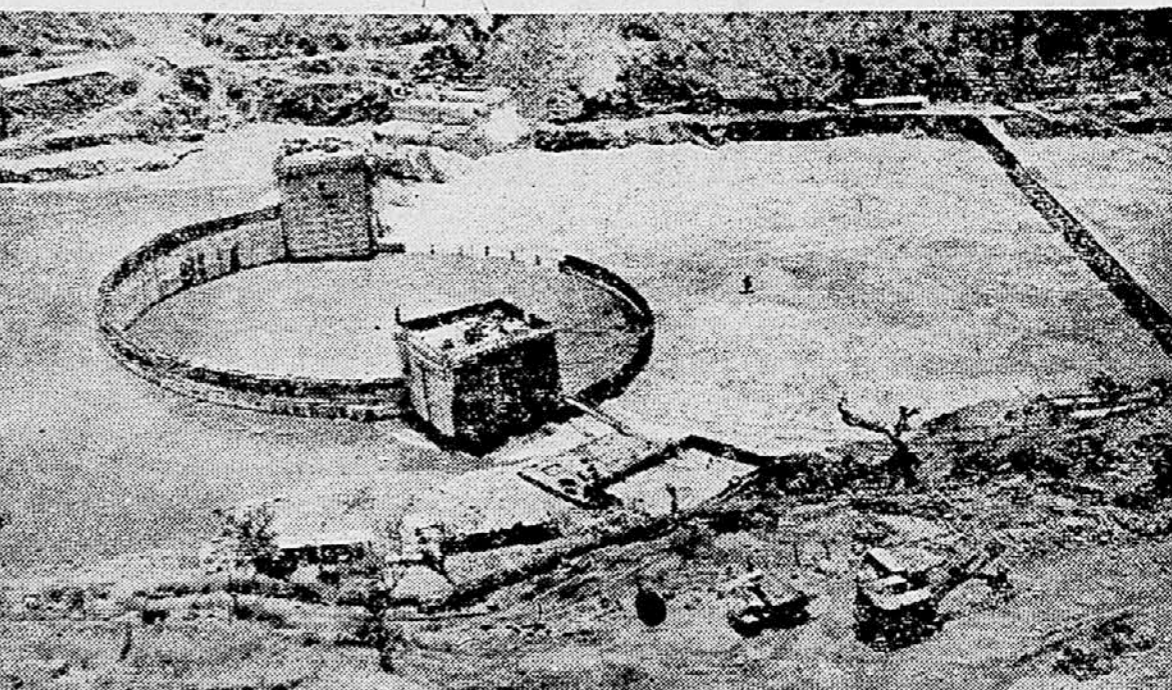
Damask se ne more umiriti

Od našega stalnega dopisnika

Damask, 1. marca — Sedem dni je minilo, odkar proslavljate proglaševanje Združene arabske republike, je rekel večeraj v enem svojih številnih govorov predsednik Gamal Abdel Naser. »Naj se torej slavnosti danes končajo in obrnimo se k Alahu, da bi nam stal ob strani kot v bitki za prekop v Port Saidu, proti paktom, povsod in v vseh okoliščinah...«

Kadarkoli greš mimo palače gostov, najdeš tam zbrano množico ljudi in kaže, da imajo voditelji obeh »provinc« komaj čas, da se od časa do časa umaknejo na razgovore v salone nekdanje rezidence polkovnika Adiba Šakijja, izgnanega predsednika republike. Razgreta množica je zahtevna; če ni na balkonu nikogar, skandira, naj se pojavi Naser. Ko ji je ustrezno, zahteva govor in ga vsaj dvakrat na dan tudi dobi. Za Naserjem je obvezno na vrsti ameriški (marsal) Hakim Abdel Amer, vrhovni poveljnik Združenih arabskih vojsk in še kdo. Zgodi se tudi, da zahtevajo manifestanti tudi osebnosti, ki niso na razpolago, kot recimo danes, ko je skupina ljudi začela klicati Jamalija, voditelja sirijske KP, odkar je Khaled Bagdad; pravi leader napravil usodno napako, da ni glasoval za ZAR in nato odpotoval, baje v Prago... Naio pa spet: »Džamal, ja Džamal...« — »Gamal, oj Gamal...« V sirijskem dialektu arabščine je Naser postal Džamal.

Vprašanje odnosa sirijskih komunistov ni edino nerešeno vprašanje, ki visi nad slavjem v Damasku. Od Bagdadskega odhoda sem se je stališče sicer nekoliko spremenilo, vsaj v toliko, da partija ne gleda več negativno na unijo Sirije in Egipta, postavlja pa vprašanje »demokratskih svobodincev«. Z drugimi be-

V portugalskem Mozambiku v jugovzhodni Afriki je narasla reka Zambezi povzročila katastrofalne poplave. Več kot 80.000 ljudi je ostalo brez domov, število žrtev pa še ni znano. Na vsem poplavljenem področju razsaja lakota. Pred nekaj tedni so imeli podobne poplave v južni Rodeziji. Reka Zambezi je odplavila velikanski jez, ki so ga zgradili pri Karibi. Porušen je bil tudi most čez Zambezi. Na sliki: Nedograjen jez pri Karibi, ki ga je poplavlila reka.

REVLIJA «TRISTE» O DOLZNOSTIH DEMOKRATSKIH SIL DO MANJŠINE

Nekaj treznih besedi

(Od našega stalnega dopisnika)

TRST, 7. marca. (Po telefonu). Medtem ko se je ozračje zaradi odstavitve predsednika Trgovinske zbornice vsaj navidezno pomirilo in bo danes prof. Luzzato Fegitz izročil posle vsjemu krščansko demokratskemu nasledniku, kljub nasprotovanju vsega mesta, postaja glavna skrb Tržačanov vprašanje volitev prvih treh senatorjev.

Po brzojavkah levčarskih strank predsednika republike in vlade je večeraj tudi predsednik pokrajinskega sveta brzojavno zapisal Gronchia, naj bi odločil predčasni razpust senata,

vsaj do 22. tega meseca tako da bi senatorji mogli odobriti zadnevni zakon 21. tega meseca, ker ne more priti na vrsto preje zaradi predpisov, ki veljajo za vse ustavne zakone.

Druga srb Tržačanov je zakon, ki določa 45 milijard lir za javna dela v Trstu in Furlaniji in ki je bil večeraj odoben v senatu. Nastaja namreč vprašanje, ali bo pred razpustom parlamenta tudi poslanska zbornica lahko o tem važnem zakonu razpravljala in ga pravčasno odobrila. Več tržaških krščansko demokratskih prvakov je zaradi tega že nekaj dni v Rimu, odkoder poročajo, da so jim dokončno odobritev zajamčili, ker bi s tem izbili opoziciji iz rok očetek, da gre zopet samo za predvolilno obljubo.

Tretja tržaška skrb pa so naročila za ladjedelnice. Danes je njihove zastopnike sprejel generalni vladni komisar, katerega so povedali, da je to največje tržaško industrijsko podjetje, ostalo brez naročil. Toda hkrati je bila objavljena vest, da so v teku pogajanja s Tur-

čiji za popravila dvignjenih potopljenih ladij, za kar bi Turki plačali 2 milijona dolarjev. Tudi komisar je s svoje strani obljubil, da ladjedelnicu na bodo ostale brez dela, ker popravila opravlja le tržaški arsenal.

Po tolikšnih fašističnih in šovinističnih protestih zaradi dvojezičnosti beremo sedaj v številki za marec in april politične revije »Trieste« nekaj treznih besedi, ki tolmačijo stališče nekaterih naprednejših socialdemokratov, krščanskih demokratov, liberalcev in radikalov. V reviji se poudarja, da je dolžnost demokratičnih sil omogočiti slovenski manjšini, da postane vedno bolj lojalna do Italije in da vprašanje dvojezičnosti sodi v ta okvir. »Preselektivni so, da se zaradi uradnih slovenskih napisov skandalizirajo ravno tisti elementi skrajne desnice, ki so za časa nacizma odobrivali celo trojezične napise... Zato bi bilo dobro, če bi tudi o tem vprašanju govorili samo tisti, ki imajo mirno vest, poudarja člankar, ki nato citira besede zunanjega ministra Pelle: »Italijanska Trsta prav gotovo ne morejo načeti nekateri ukrepi upravnega značaja, v prid jezikovne manjšine.«

POMEMBNA DELAVSKA ZMAGA

Rim, 7. marca. (Tanjug). — Sporazumom med sindikati in konfederacijo industrialcev o zmanjšanju 40-urnega delovnega tedna za 1,5 ure, so delavci italijanske kovinske industrije izbojevali s prvo zmago v boju za skrajšanje delovnega časa. Izbojevali svojo prvo zmago v

boju za skrajšanje delovnega časa, večeraj v začetku prihodnjega leta, ker so sindikati grozili s splošno stavko. Uspehu pripisujejo sindikati velik pomen in poudarjajo, da je s tem napravljen prvi korak k 40-urnemu delovnemu tednu z nezmanjšanimi plačami; in to v vseh panogah italijanske industrije.

Italijanski sindikat zahtevajo skrajšanje delovnega tedna že dve leti in sicer so se sedaj odločili, da bodo začeli z akcijo za vključevanje položaja delavskega razreda s povečevanjem dohodkov delodajalcev zaradi izpopolnjevanja tehnoloških procesov in povečevanja v produktivnosti. Sindikati se sklicujejo na gospodarske analize, ki so pokazale, da so se od leta 1948 mezarje dvignile za 9 odstotkov, medtem ko so dohodki delodajalcev skoraj trikrat več!

Francoski vlaki ne vozijo

PARIZ, 7. marca. (Reuter). — Neodvisni sindikat francoskih železničarjev in Generalna konfederacija dela sta ukazala danes, naj 28.000 strojevodij in železničarjev začne stavkati, da bi podprli zahteve za povečanje mezar in za 40-urni delavni teden.

Stavka, ki se je takoj začela, je povzročila velike motnje v železniškem prometu. Le nekaj lokalnih vlakov redno vozi in popotniki iz okolice Pariza so prisiljeni uporabljati druga prevozna sredstva.

Se največje prometne motnje pa so v Marsellu in v Lilleu in tudi v zahodni in jugozahodni Franciji. Računajo, da okoli 50 odstotkov vseh vlakov ne vozi. V pet pariskih postajah kamor po navadi pripelje vsak dan več kot 2000 vlakov, jih je danes pripeljalo samo sedem.

Prazen odgovor

Praga, 7. marca. (Tanjug.) Po poročilu, ki ga je objavila ČTK, je predsednik zahodnonemškega Bundestaga Gerstenmeier odgovoril na pismo predsednika ČSR Firlingerja, ki ga je pozval na razpravo o neresenih evropskih problemih in o nemški združitvi. Gerstenmeier je na Firlingerjevo pismo odgovoril, da je stališče zahodnonemških strank, ki so zastopane v Bundestagu, znano, stališče zahodnonemške vlade pa je navedeno v odgovoru kanclerja Adenauerja sovjetske-mu premieru Bulganinu.

GEORGAKOPOLOS IMA TEŽAVE

ATENE, 7. marca. (Tanjug). — Po razgovorih, ki jih je imel s predstavniki malih strank v grškem parlamentu, se bo novi ministrski predsednik Georgakopoulos odločil, da se bo potovoval s predstavniki radikalne in liberalne stranke Premier se je za to odločil, ko je ugotovil, da so vse male stranke proti predlogu novega volilnega zakona.

Obstaja pa možnost, da bodo v manjši meri spremenili odstotke, ki jih določa volilni zakon za razdelitev mandatov, in sicer v korist manjših strank.

Opazovalci v Atenah so mnenja, da bo nova vlada le s težavo sestavila takšen volilni zakon, ki bi ga podprle vse stranke, ki bi ga vsaj večina in bo skupščina verjetno sprejela zakon, ki ga je pred sedmimi dnevi predlagal Karamanlis.

Smrtno obsodbe v Alžiru

ALŽIR, 7. marca. (AP). — Vojaško sodišče v Philippeville je danes obsodilo 41 Alžircev na smrt zaradi sodelovanja v narodnoosvobodilnem gibanju. Od vseh obsodjenih na smrt jih je bilo 21 sojenih in odsodnih.

K uspehu idrijskega rudnika

Gospodarski rezultati, ki jih je dosegel lani kolektiv živega srebrnega rudnika v Idriji kažejo, da je bil dosežen uspeh. In sicer uspeh kljub temu, da postaja ruda siromašnejša na živem srebru, da je bilo treba izklopiti zaradi tega več rude, da so morali računati z manjšo količino živega srebra kot v letu 1956 itd.

Rudniki so dosegli večji delovni učinek kot v letu 1956. Delovni učinek, ki je znašal predlanski 0,61 tone na moža, se je dvignil lani na 0,67 tone ali za 9%, v primerjavi z letom 1955 pa za 13 odstotkov. Pri tem so izklopili za 1,7% ali 7.476 ton več rude, kot so planirali.

Toplinica je požgala za 0,4% več rude kot v letu 1956, količina pridobljenega živega srebra pa je bila 4,4% nad planirano.

V letu 1956 je delalo po normi 523 delavcev, lani pa 550 ali 53 odstotkov vseh zaposlenih. Povprečno preseganje norm je znašalo lani 11,3%.

Skupni dohodek je bil večji od planiranega za 0,4%, stroški pa so bili za 26 milijonov dinarjev manjši, kakor so računali. Prispevek v družbeni in-

vesticijski sklad je bil večji od predvidenega za okoli 6 in pol milijona dinarjev, za razdelitev na sklade in plače pa je ostalo 389 milijonov dinarjev ali okoli 29 milijonov več, kot so računali.

Uspeh rudnika pa ni bil lahko znatno večji, če bi organi samo upravljali, sindikat, Zveza komunistov in njeni člani nastopali bolj enotno, če bi bolj enotno urejali razna odprta vprašanja, ki so zahtevala pravilno gospodarsko in politično ureditev.

Slabša ruda, ki vsebuje manj živega srebra, nujno zahteva izboljšanje naprav za njeno izkoriščanje, kajti vsak gram živega srebra, ki uide v Idrijo ali skozi dimnik, zmanjšuje dohodek kolektiva. Na rudniški konferenci Zveze komunistov, ki je bila prejšnji teden, so med drugim opozorili tudi na to. Če se delavski svet zaveda tega vprašanja, je dolžan in ima pravico zahtevati od vodstva rudnika izračun, kakšne količine živega srebra se zaradi pomanjkljivih predelovalnih naprav izgubi, kolikšna je vrednost tega, kaj je treba storiti, da se ruda čim bolj izkoristi, kakšni bi bili stroški za boljše izkoriščanje rude in v kolikšnem času bi povečane količine pridobljenega živega srebra povrnila sredstva, ki bi bila vložena v izboljšanje naprav za izkoriščanje rude.

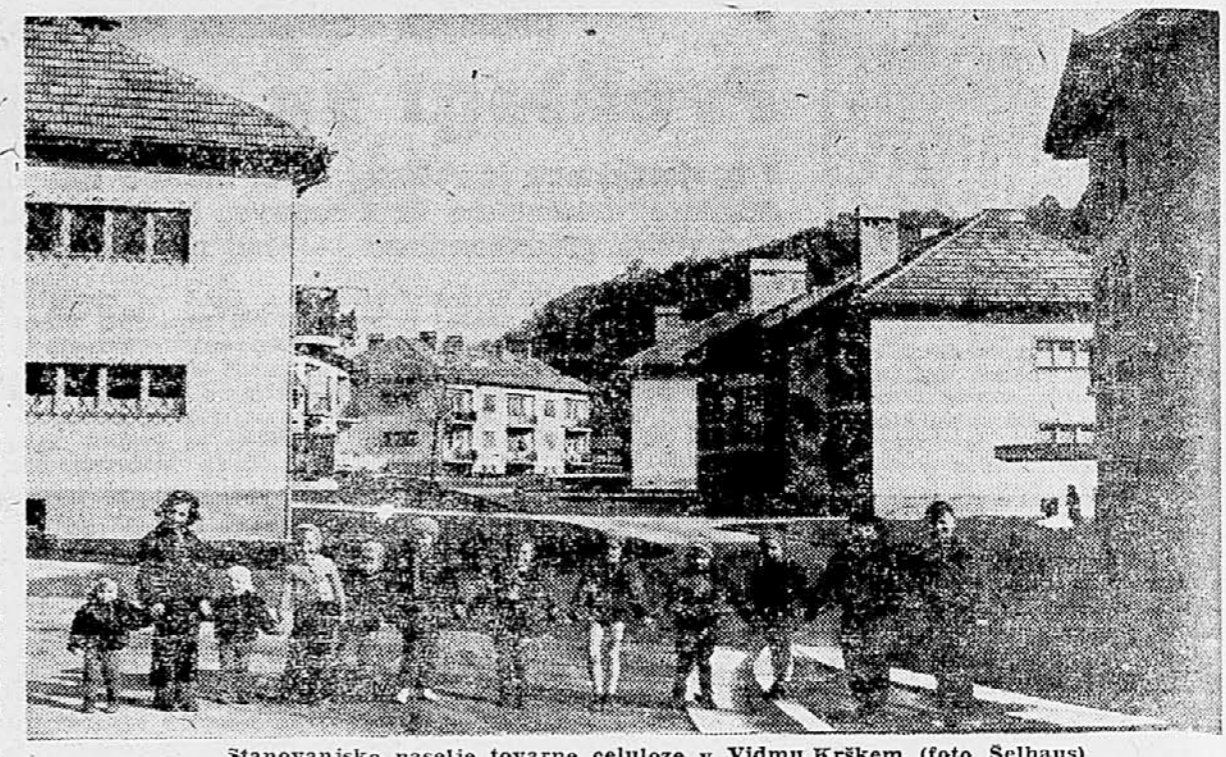
Rudnik bi lahko dalje povečal svoj dohodek in izboljšal njegovo delitev v svojo korist, če organi samoupravljanja ne bi zavlačevali z odločitvijo, da naj

se žaga in mizarnica odstopita toyarni pohištva. Predlagani ukrep pa gospodarsko in politično ni bil pravilno ocenjen. Ugovori proti temu, češ da je bilo vloženo v omenjena dva obrata za 30 milijonov dinarjev osnovnih sredstev, kaj bo z ljudmi itd., so bili kratkovidni. Rudnik namreč plačuje za svojo dejavnost posebni rudarski prispevek. Na omenjena dva obrata je odpadlo kot je bilo rečeno na konferenci, okoli 28 milijonov dinarjev rudarskega prispevka. S pravilnim gospodarskim ukrepanjem, to je z odstopitvijo obratov drugemu podjetju, bi se lahko prispevek znatno zmanjšal, zaradi česar bi se povečali skladi rudnika. Prav tako je bilo rečeno na konferenci, da sta imela oba obrata vrsto pomanjkljivosti, kar je zmanjševalo njuno gospodarsko koristnost in finančni učinek. Z odstopitvijo obratov bi se zmanjševalo njuno gospodarsko koristnost in finančni učinek. Z odstopitvijo obratov bi se zmanjšala torej ne samo obveznost rudnika pri plačevanju rudarskega prispevka, temveč bi odpadli tudi izdatki, potrebni za ureditev obeh obratov, njuno organizacijo in modernizacijo. Z odstopitvijo obratov bi torej rudnik mnogo več pridobil, kot pa izgubil.

Uspeh rudnika bi bil lahko večji tudi, če bi bilo bolj poskrbljeno za strokovni kader, njegovo nagrajevanje in usposabljanje. Pri 1000 zaposlenih ima rudnik le štiri inženirje, od katerih pa bo šel eden na odsluženje vojaškega roka. Pri vsem pomanjkanju visokokvalificiranega tehničnega kadra pa ni bilo dovolj prizadevanja in enotnega gledanja, da bi pravilno in v skladu z njegovo pomembnostjo za proizvodnjo nagrajevali vsaj ta kader. To seveda ne more vzpodbujati k večjemu prizadevanju, iznajdljivosti pri organizaciji dela in k pospeševanju proizvodnje ter storilnosti. Če dodamo k temu še premajhno skrb za razvoj in usposabljanje te vrste kadra, ki ima na razpolago le zelo skrom-

no strokovno literaturo in nima možnosti učiti se na izkušnjah drugih živorebrnih rudnikov, ker jih pri nas ni, tedaj je vsakoraz treba obrati drugočasno pot za usposabljanje strokovnjakov in zavzetih do njih boljše odnos. V nasprotnem primeru strokovni kader ne bo mogel dati kaj več od sebe.

V rudniku so te in še nekatere druge pomanjkljivosti že uvideli, nekatere tudi uredili. Vendar pa bodo morali vsi odgovorni ljudje in organi hitreje, bolj odločno, enotno in pravočasno ukrepati ter urejati vsa tista vprašanja, ki najbolj ovirajo hiter napredek, če bodo hoteli dosegati večje uspehe.

Stanovanjsko naselje tovarne celuloze v Vidmu Krškem (foto Selhaus)

Trg s kmetijskim pridelki

Iz Zasavja poročajo, da so cene kmetijskih pridelkov ostale nespremenjene. Izjemna velja samo za jaja, ki so v tem tednu spet pocenila za en dinar.

Porudba zelenjave je minimalna. Ostalih kmetijskih pridelkov na trgu dovolj.

Na Dolenjskem je obično padla cena tetel, to je povprečno 20 din pri kilogramu. Razlog: manjše povpraševanje kupcev iz drugih republik. Pričakujejo se nadaljnji padci cen tetel in prašičem, katerih cene se še vedno držijo na najvišji ravni. Sprito manjšega povpraševanja so šle navzdol tudi cene mladih prašičev, ki so to povprečno za 1000 din pri komadu.

V Celju se je svinjsko meso pocenilo za 20 din pri kg.

Zaradi usodnega vremena se je pridelok razne zelenjave na Goriškem povečal in s tem v zvezi tudi ponudba s strani proizvajalcev. Odkupne in maloprodajne cene so ostale nespremenjene.

Okraj:	Cena pri KZ	Cena na drobno	Cena na debelo
KROMPIR:			
Maribor	8	12	9
M. Sobota	6-7	10	8-9
Celje	8-9	12	9
Trbovlje	11	14	12
Koper	10	15	13
Nova Gorica	11	14	12
ZELJE:			
Maribor	18	28	21
M. Sobota	15	25	17
Celje	12	16	14
Trbovlje	17	20	25
FIZOL:			
Maribor	45-65	61-90	85-85
M. Sobota	50-55	69	60
Celje	45	69	62
(mešani)	45	69	62
(enobarvni)	65	90	80
(tepro)	75	110	90
Trbovlje	75	98	85
Koper	85-120		
Novo mesto	70		
(enobarvni)	70		
(mešani)	50		
CEBULA:			
Maribor	33	45	38
(makedonska)	30	45	38
M. Sobota	30	45	38
Celje	60-80	60	40
(makedonska)	40-50	30-40	
Trbovlje	65	80	72
Koper	30	40	
Nova Gorica	40	46	
Novo mesto	40	55	
(odk. cena)	40	55	
CESEN:			
Maribor	125	160	140
M. Sobota	120	130	130
Koper	120	140	
SOLATA:			
Maribor	62	76	72
M. Sobota	65	80	74
Celje	80	90	84
Koper	70	90	
CVETAČA:			
Maribor	62	75	72
M. Sobota	65	80	74
Koper	65	80	
Nova Gorica	33	44	
SPINACI:			
Maribor	50	70	
M. Sobota	50	69	50
Celje	50	69	
Koper	50	69	
MOTOVILEC:			
M. Sobota	100	100	80
Koper	100	120	
Nova Gorica	75	81	
TABLOKA:			
Maribor	90-120	70-100	105-135
M. Sobota	80	70	
Trbovlje	80	70	
Koper	80-180		
Nova Gorica	90-120		
GOVEDO III. KLASIF:			
Maribor	160-138	200-270	
Celje	150	250	
Trbovlje	133	250	
Koper	138	265	
Nova Gorica	113	266	
Novo mesto	105	250	
TELETA:			
Maribor	170-190	300-360	
Celje	170	300	
Trbovlje	170	320	
Koper	215	340	
Nova Gorica	225	320	
Novo mesto	185	320	
PRAŠICI:			
Maribor	210-225	300-400	
Celje	230	400	
Trbovlje	220	400	
Koper	220	390	
Nova Gorica	205	360	
Novo mesto	222	420	
(mešani)	222	420	
TAJČA:			
Maribor	11	14	13
Murska Sobota	8-10	16	11
Celje	11	15	13
Trbovlje	11	15	
Koper	15	17	
Nova Gorica	13	15	
Novo mesto	10	13	
MLEKO:			
Maribor	22-28	25	
M. Sobota	20-22	26	
Celje	23-30	36	
Trbovlje	27	36	32
Koper	25	32	
Nova Gorica	22	32	30
Novo mesto	21	32	

Po Jugoslaviji...

PODJETJE, KI PRESKRBUJE LADJE

Reško podjetje Brodokomerc, kateremu je poverjena preskrba ladij, že danes lahko nudi vse, kar potrebujejo. Lani so tujim ladjam prodali raznega blaga domače proizvodnje — tudi hrano — za okoli 150 milijonov deviznih dinarjev. Odprli so tudi skladišča za razno potrošno blago in drug material tvrdkam iz Anglije, Avstrije, Norveške, Italije in ZDA. Nekó ameriško podjetje bo odprlo na Reki »Bunker« z oljem in mazivi. Brodokomerc je dobil zastopstvo za vso državo od norveške firme »Limonsen«, ki izdeluje ekosonderje, aparate za odkrivanje rjibjih jat. Poleg tega bo mogoče nabaviti v reškem pristanišču tudi stroje »Fariman« do 20 KS, kakor tudi njihove dele. Ti stroji so predvsem namenjeni športnim čolnom, za devizna sredstva pa jih bodo lahko kupili tudi ostali državljani. Predvidevajo, da bo Brodokomerc v letošnjem letu prodal raznega domačega blaga za okoli pol milijarde deviznih din, to je trikrat več kot lani.

V PLOČAH SO ODKUPILI 40 TON RIB

Odkupna postaja splitskega podjetja »Riba« v Pločah je lani odkupila nad 40 ton rib. Največ so odkupili neretvanske jegulje. Vse količine prvorazredne vrste rib so izvozili na trg v Italijo. Na ribolovnem področju Ploč, so ulovili precej več rib, vendar so del teh rib prodali na sosednjih ribarnicah, ostale količine pa so odposlali v tovarne za predelavo rib v Trpnje, Sučur in druge.

S PONI PO KOŠOVEM IN METOHIJI

HIDROCENTRALO SO ZGRADILE ŽENE

Prizren, februarja

Kraje na pobočju Sar planine nad Prizrenom imenujejo Gora, njihove prebivalce pa Gorane; po naše bi jim rekli Gorjanci.

Na Gori je 36 vasi, ki ležijo na nadmorski višini 1300 do 1800 metrov. Zemlja na Gori ni primerna za obdelovanje; ljudje se preživljajo predvsem z živinorejo, bolj rečeno z ovčerejo. Krompir, mleko in sir — to je glavna hrana Goranov. Pravzaprav pa na Gori mškega prebivalstva skoro ni, če ne računamo starčkov in fantičev. Velika večina za delo sposobnih moških odhaja namreč v »pečalbo«, to se pravi, s trebuchom za kruhom. Vseh hiš v vaseh na Gori je menda okoli 2500; iz teh hiš pa odhaja samo na »pečalbo« izven prizrenskega okraja več kot 3000 Goranov.

Goranji so marljivi ljudje; nikoli ne pozabijo na svoje domače in zato pridno varčujejo. Večinoma so slaščičarji, ki jih

Dekleta iz okolice Prizrena v Kosmetu. Z leve na desno: šiptarska, črnogorska in srbska narodna noša.

HIDROCENTRALO SO ZGRADILE ŽENE

poznajo ne samo v vseh večjih mestih naše domovine, temveč tudi v tujini — na Dunaju, v Rimu, v Pragi in v drugih mestih Evrope, pa tudi Amerike. V vasi Vrapče na Gori je na primer 160 hiš iz njih pa je odšlo na pečalbo 180 slaščičarjev...

Prihranjeni denar Gorani včasih niso pošiljali domov po pošti, temveč so počakali, da je odšel v Goro rojak, ki je odnesel domov prihranke Goranov — pečalbarjev, ki so delali v istem mestu. Bili so pač nezaupljivi in nikakor niso žele, da bi se njihov težko pridobljeni denar nekje »izgubil«. Danes tega ne delajo več; do gaja pa se še vedno, da na Gori prodajajo in kupujejo zemljo samo za dolarje in celine.

»Pelivani«, konjske dirke in šarplaninski psi

Največja zabava Goranov doma so borbe »pelivanov« (rokoborcev) in pa konjske dirke. Nekdaj so se tukajšnji »pelivani« borili tudi z grškimi in turškimi rokoborci, danes pa so glavni nasprotniki v tem sportu »pelivani« z Gore in iz okolice Tetova v Makedoniji. Borbe prirejajo posestniki ali porokah svojih sinov in hčera, od državnih praznikov pa obično. Zmagovalci odbarjujejo zmagovalce pelivanskih borb z naravnimi — z ovco, uro in podobnim, občine pa dajejo denarne nagrade. »Pelivani« se borijo v usnjenih dolgih hlačah, do pasu pa so goli in naznani z oljem, da jih nasprotnik težje zagrabi. Dovoljenje so vse ukane in prijemi — razen drezanja s prsti v oči, ugrizov in podobno. Zmaga tisti, ki položi nasprotnika na obe lopatici; to se lahko zgodi že po nekaj minutah, včasih pa traja borba — seveda z naprej dogovorjenimi odmori — tudi po več ur...

tekmovalci pa jahajo brez sedla. Pogosto z dirkalnimi konicami ne tekmujejo njihovi lastniki, temveč »jockeyi« — majhni, lahki fantje.

Ljubizen Goranov do teh tekmovalnih konjkov se lahko primerja samo še z njihovo ljubeznijo do »šarplanincev« — velikih, močnih psov, ki čuvajo ovce na paši in ki se brez strahu spopadejo z volki in v tej borbi tudi zmagajo. Ker volkovi v borbi grabijo predvsem po vratu, ima vsak »šarplaninec« železno ogrlico z ostrimi konicami, ki volku onemogoči smrtni ugriz v vrat. Gorani pravijo, da imajo »šarplanince« — Slovenci smo jih pri Mednarodni kinološki organizaciji imenovali ilirske ovčarje, kar nam tu zelo zamerijo — »moč brez prdrčnosti, pogum brez surovosti in vse lastnosti človeka — brez njegovih napak«...

tralo se jim je vrtela v glavi tudi potem, ko so odšli na »pečalbo«. In ni bilo dolgo, pa so iz raznih krajev naše države začele prihajati na Goro darna nakazila z naročilom: šest tisoč dinarjev za tebe, žena, dva tisoč dinarjev za hidrocentralo; osem tisoč din za ženo, tri tisoč din za hidrocentralo... Vsega skupaj so »pečalbarji« poslali za hidrocentralo 12 milijonov dinarjev — in to je bil začetni sklad za HE Dikanjci. Ko so v Pristini, glavnem mestu Kosmeta, zvedeli za te denarne pošiljke, je LO AKMO (Avtonomnega kosovsko-metohijskega področja) nekako tudi sam zbral določena sredstva in jih priložil za gradnjo te elektrarne. Potem so Goranke zavihale rokave — in kljub svoji prezaplenosti šle na protovoljno delo, čigar vrednost so ocenili na okoli 40 milijonov dinarjev...

V Gori sedaj ne brlijo več lojken. Luč je posvetila tudi šarplaninske vasi nad Prizrenom, kamor so pred vojno kosovsko poslali državne uslužbenke — kot v Sibirijo...

V Dragašu, središču Gore, sta bili pred vojno, razen stamovanjskih hiš, samo še dva poslopja: zahodarmijska poslopja in poslopje tedanjega okrajnega načelnika. Sedaj pa imajo v Dragašu tudi zdravstveno postajo, porodnišnico, osemletno in zadržni dom s kino dvoranom. Tudi pri zidanju zadržnega doma so Gorani krepko pomagali z denarnimi prispevki, Goranke pa z delom.

Ce vas bo kdaj zanesla pot v te kraje, se ne čudite, ko bodo skoraj iz vsake hiše odmevali zvoki glasbe iz radijskih aparatov. V nekaterih hišah boste videli celo parkete! Ne čudite se temu preveč — Gorani ne pošiljajo namreč iz »pečalbe« samo denarja; kadar pridejo za nekaj mesecev domov, prinesejo s seboj tudi izkušnje in navade, ki so si jih pridobili v mestih.

Gora in Gorani slovijo kot »pečalbarji«, »pelivani«, ljubitelji konjskih dirk in šarplaninskih psov. Hkrati s tem pa njihov kraj postaja vedno bolj znan predvsem kot kraj ljudi, ki s svojo pridnostjo, bistrrostjo in poštvolnostjo dohitujejo sodobni razvoj, o katerem so si pred vojno samo pripovedovali...

Milan Pogačnik

Volilni imeniki in glasovanje s potrdilom o vpisu

V okviru priprav za splošne volitve v Zvezni zbor Zvezne ljudske skupščine in v Republiški zbor Ljudske skupščine LRS, ki bodo dne 23. marca, so pred kratkim opravili revizijo o splošnih volilnih imenikih ter te imenike na novo prepisali. Do 25. februarja so morali biti novi volilni imeniki prepisani in predloženi v potrditev občinskim komisijam za volilne imenike. Na podlagi tako potrjenih splošnih volilnih imenikov prav te dni prečenjajo v vseh občinskih pisarnicah sezname volivcev za območja posameznih volilnih občin. V vsakem takem seznamu bodo imena vseh volivcev, ki stanujejo na območju ustreznega volišča in ki so vpisani v stalnem splošnem volilnem imeniku občine. Spremembe in popravki v splošnem volilnem imeniku so ob razpisu volitev mogoče le do dvajsetega dne pred volitvami. To se pravi, da letos od 3. do 23. marca ne morejo v splošnem volilnem imeniku več črtati ali dodatno vpisovati volivcev. Po stanju dne 3. marca se sestavijo se-

znami volivcev za posamezna volišča.

Kakor pri zadnjih volitvah v ljudske odbore bo tudi pri sedanjih volitvah poslancev veljalo načelo, da bo volivce glasoval na volišču območja, kjer prebiva in je tam tudi vpisan v splošnem volilnem imeniku (in seveda tudi v seznamu volivcev za tisto volišče). Vendar bo, za razliko od volitev v ljudske odbore, pri volitvah 23. marca mogoča izjema tega načela. V določenih primerih bo lahko posamezni volivec iz utemeljenih vzrokov glasoval v kraju, v katerem se bo nahajal na dan volitev, čeprav v tistem kraju ni vpisan v splošnem volilnem imeniku in seveda njegovo ime ne bo navedeno v seznamu volivcev za tisto volišče. S takšno zakonsko ureditvijo smo hoteli omogočiti, da bo lahko uveljavil svojo volilno pravico tudi tisti volilni upravičenec, ki iz opravičenih vzrokov na dan volitev ne bo v kraju, v katerem se stalno prebiva. Kateri so ti primeri in kako bo volivec na vo-

lišču v drugem kraju dokazal svojo volilno pravico? Tu pridejo najprej v poštev tisti člani volilnega odbora in njihovi namestniki, ki vodijo volitve na volišču, pa niso iz območja tistega volišča in tudi niso vpisani v seznamu volivcev za to volišče.

Nadalje bodo v kraju, kjer niso vpisani v volilnem imeniku, lahko volili tudi volivci, ki so se po dnevu razpisa volitev preselili iz kraja svojega stalnega prebivališča v drug kraj, kjer pa še niso vpisani v volilnem imeniku, ampak so ostali vpisani v kraju svojega prejšnjega prebivališča.

Napoved ne bodo volili v kraju svojega stalnega prebivališča tudi vsi tisti volivci, ki iz opravičenih vzrokov na dan volitev ne bodo navzoči v kraju, v katerem so vpisani v volilnem imeniku. Tu pride zlasti v poštev železniško vozno osebo, osebe zaposlene na morskih in rečnih ladjah, uslužbenici, ki bodo na dan volitev na službenem potovanju in podobno. Tudi študentje, ki so na šolanju izven domačega kraja, kjer so steer ostali vpisani v volilnem imeniku, bodo lahko volili v kraju, kjer se šolajo, čeprav v

tem kraju niso vpisani v volilnem imeniku. Mladinci, ki imajo volilno pravico, da bodo na dan volitev že na avtomobilski cesti, bodo prav tako lahko volili na voliščih, ki bodo najbližja njihovim taborniščem. Na posebnih voliščih v bolnišnicah bodo lahko volili bolniki, ki so prišli v bolnišnico iz drugega kraja.

V vseh navedenih primerih bo lahko volivec dne 23. marca volil izven kraja svojega stalnega prebivališča, in sicer v kraju, kjer bo na dan volitev, samo tedaj, če bo na volišču predložil potrdilo, da je v drugem kraju (v kraju svojega stalnega prebivališča) vpisan v splošnem volilnem imeniku. (Brez takšnega potrdila bodo lahko glasovali le člani volilnih odborov in njihovi namestniki.) Potrdilo o vpisu v volilnem imeniku izda občinski ljudski odbor oziroma matični urad kraja, v katerem je volivec vpisan v splošnem volilnem imeniku, in sicer najpozneje tri dni pred volitvami, torej do 20. marca. Potrdilo je brez takšnega zahteva se lahko neopredeljeno ali pisмено (s priloženo znamko za odgovor).

Ker bodo 23. marca sočasno splošne volitve v Zvezni in v Republiški zbor, bo na vsakem volišču organizirano dvojno volišče, kjer bo volivec volil najprej v Zvezni zbor, nato pa še v Republiški zbor. Zaradi tega

bo volivec, ki bo glasoval s potrdilom, moral imeti potrdilo v dveh volilnih listih. Na volišču bo oddal prvo potrdilo volilnemu odboru, ki bo vodil glasovanje za potrdilom. Ti volivci bodo glasovali po pošti, in sicer tako, da jim bo pristojna volilna komisija za volilni okraj, na katerega območju volivec sicer stalno živi, 15 dni pred volitvami poslala glasovnico (eno za volitve v Zvezni zbor, drugo za volitve v Republiški zbor) po pošti ter bo volivec spet po pošti čimprej vrnil izpolnjeno glasovnico. Posebno glasovanje, torej ne s potrdilom, bo veljalo za uslužbenca naših predstavništev v tujini in drugih naših državljanov, ki bodo vpisani v seznamu predstavništva, kakor tudi za posadke ladij, ki na dan volitev ne bodo v naših teritorialnih vodah.

Naš namen je bil predvsem opozoriti volivce, ki pričakujejo, da na dan splošnih volitev dne 23. marca ne bodo v kraju svojega prebivališča, kjer so vpisani v volilnem imeniku, pa spadajo v kategorijo oseb, ki bodo lahko glasovale s potrdilom, da si to potrdilo pravčasno priskrbijo. Brez takšnega potrdila ti volivci ne bodo mogli glasovati izven kraja svojega stalnega prebivališča in bi torej, ker bodo na dan volitev tam odsotni, ne mogli uveljaviti svoje volilne pravice.

tem kraju niso vpisani v volilnem imeniku. Mladinci, ki imajo volilno pravico, da bodo na dan volitev že na avtomobilski cesti, bodo prav tako lahko volili na voliščih, ki bodo najbližja njihovim taborniščem. Na posebnih voliščih v bolnišnicah bodo lahko volili bolniki, ki so prišli v bolnišnico iz drugega kraja.

V vseh navedenih primerih bo lahko volivec dne 23. marca volil izven kraja svojega stalnega prebivališča, in sicer v kraju, kjer bo na dan volitev, samo tedaj, če bo na volišču predložil potrdilo, da je v drugem kraju (v kraju svojega stalnega prebivališča) vpisan v splošnem volilnem imeniku. (Brez takšnega potrdila bodo lahko glasovali le člani volilnih odborov in njihovi namestniki.) Potrdilo o vpisu v volilnem imeniku izda občinski ljudski odbor oziroma matični urad kraja, v katerem je volivec vpisan v splošnem volilnem imeniku, in sicer najpozneje tri dni pred volitvami, torej do 20. marca. Potrdilo je brez takšnega zahteva se lahko neopredeljeno ali pisмено (s priloženo znamko za odgovor).

Ker bodo 23. marca sočasno splošne volitve v Zvezni in v Republiški zbor, bo na vsakem volišču organizirano dvojno volišče, kjer bo volivec volil najprej v Zvezni zbor, nato pa še v Republiški zbor. Zaradi tega

Kmetijski strokovnjak - organizator

(OB OBČNEM ZBORU DRUŠTVA KMETIJSKIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV)

Naši kmetijski strokovnjaki so v preteklosti veliko storili za napredek kmetijstva. Rezultati tega prizadevanja so očitni predvsem pri živinoreji, v semenarstvu, sadjarstvu in vinogradništvu in zlasti pri hmeljarstvu. Ti uspehi pa so bili izredno doseženi posredno, z znanstvenim in vzgojnim delom (nižje kmetijske šole, kmečka univerza, tečajji, razprave in članki), zato pa uspehi niso mogli biti v sorazmerni z zavestnim prizadevanjem, temveč so bili samo majhen odmev vlozene volje in energije.

Zakaj je bilo tako? Kmeti smo skušali prepričati, da je doseženi način obdelave zastarel in predrag, da je treba zemlji več vrčati, umneje kolobariti in zaščititi rastline pred škodljivci. Tudi smo mu skušali dopovedati, da se bo moral v večji meri posluževati modernih strojev in celo skušali smo mu razbistriiti pogled, da bi se zavedel, kje, na kakšen način in s čim lahko največ zasluži. Samo to pa je bilo premalo. Kajti vse, kar smo našemu kmetu dajali, je bilo premalo določeno in preveč odmaknjeno od stvarnih možnosti, v katerih naš kmet ni bil po sili razmer in tradicije. Zaradi tega je bilo naše prizadevanje čisto neplodno ali pa vsaj malo plodno ter nam samim nejasno. Treba je bilo pokazati novo, jasno smer za razvoj kmetijstva, smer, ki bi bila že sama po sebi tudi materialni temelj boljšemu in naprednejšemu kmetovanju. Ta smer pa so kooperacije. Sele v kooperacijah je naše kmetijstvo našlo pot iz zagate; kooperacije pa so izhod tudi za nas same.

Se pred leti kmetijski strokovnjak razen pedagoškega in strogo znanstvenega dela ni imel skoro nobene perspektive za razvoj. Se manjšo perspektivo so imeli študenti, saj je bil študij premalo približen praksi. Mnogi so zategadelj še pred dokončanim študijem presedli drugam ali pa so si celo po diplomii našli donosnejši poklic izven kmetijstva. V zadnjem času se stanje bistveno spreminja. Samo v primerjavi od lani na leto je okrog 75 odstotkov več kmetijskih strokovnjakov zaposlenih na posestvih in zadrugah.

Skupno imamo v Sloveniji 310 agronomov in 538 kmetijskih tehnikov (absolventov nižjih kmetijskih šol je okrog 5000). Od tega številca je na fakulteti v kmetijskih šolah in institutih zaposleno 202 agronomov in 76 kmetijskih tehnikov, v republiških organih in ustanovah pa GZZ, OLO in ObLO 58 agronomov in 69 kmetijskih tehnikov, na kmetijskih poslovnih zvezah, zadrugah in posestvih pa 136 agronomov in 373 kmetijskih tehnikov. Te številke izpričujejo mnogo ugodnejšo sliko razmestitve kmetijskih strokovnjakov kot one iz lanskega leta, povedo pa tudi, da je teh kadrov še vedno dosti premalo. Huje od majhnega števila strokovnjakov je to, da so njihove sposobnosti premalo izkoriščene za neposredni napredek našega kmetijstva. Bolje rečeno: znanstveno in pedagoško delo je vsekakor zelo važno, če in če ne v celoti določeno in neposredno delo za organiziranje moderne pridelave. Z drugimi besedami: znanstveno in pedagoško delo mora biti podrejeno temu drugemu in glavnemu smotru: opravljati ga moramo sredi njega in ob njem. To pa je nujno že iz metozičnega vidika. Kajti, kako nam bo naš nezaupljivi kmet verjel, da je z drugonim delom mogoče več pridelati in bolje zaslužiti (naš kmet nima s čim pokriti morebitne izgube, zato se boji tveganja), če mu tega z lastnim posegom k zemlji ne dokažemo. Seveda, kar velja za kmeta, ne more veljati za kmetijskega strokovnjaka, ki mora hoditi pred kmetom in mu kazati pot. Res je, ni lahko kmečko-kooperantju jamčiti večjih pridelkov, toda, kdor zaupa znanstvenim izsledkom in svojemu znanju, ta bo za to priložnost zarabil z obema rokama. Tako bo dokazal, da njegova diploma ni prazen kos papirja, dokazal bo svojo veljavo in si zagotovil boljše prihodnost.

Naloga kmetijskega strokovnjaka ni le zgolj znanstveno in pedagoško delo; njegova naloga je organiziranje, specializiranje tržne pridelave v velikem obsegu, njegova naloga je organiziranje kooperacij. Zato se mora njegovo delovanje bistveno spreminjati: postati mora organizator.

Ob koncu letosnjega leta bodo znani rezultati pridelovalnih poizkusov nanovo urejenih plantaž sadovnjakov in vinogradov. Za te poizkuse se je prijavilo veliko številu kmetijskih in zadrugnih organizacij. Plantaže sadovnjakov in vinogradov urejajo na površini 400 ha. Pridelovalni poizkusji naj bi dali odgovor na vprašanje, kako se lahko največ doseže v sadjarstvu in vinogradništvu v pogledu pridelkov in kakovosti. Hkrati bodo dali tudi podatke o modernih pridelavi v sadjarstvu in vinogradništvu, ki bodo prikazovali, da gospodarskim računom o donosnosti pridelave.

S. F.

Obnova vinogradov naj bi krenila na novo pot

Obnova vinogradov in sadovnjakov na Goriškem je zajela v zadnjih letih precejšen razmah. Tako je na področju goriške gospodarske poslovne zveze, ki obsega šest občin, že obnovljeno 2356 hektarov vinogradov. Trsničarski obrat in matičnjaki so na zemljiških združenjih ali družbene lastnine. Zmogljivost teh obratov je okrog pol milijona kijačev letno, s čemer v glavnem lahko krijejo potrebe za obnovu. Pridelek vina na področju goriške poslovne zveze znaša povprečno 120 tisoč hektolitrov letno.

Ce hočemo nadoknaditi redno izumiranje starih vinogradov in obnoviti tiste površine vinogradov, ki so izumrli v letih od 1940 do 1950, bi morali v tem desetletju obnovljati vsaj po 100 hektarov letno. Za kmečka gospodarstva je to veliko bolj važno, ker so na teh površinah ugodni talni in klimatski pogoji za vinogradništvo, sicer pa jih ne bi bilo mogoče izkoristiti za drugo kot za slabe senože. Ti alj pašnike. Zato je obnova tudi s tega stališta nujna. Obnova vinogradov pa ne bi ime-

la pravega smotra, če je ne bi izvajali po sodobnih načelih. Takšne obnove pa se zasebniki težko lotijo, saj večkrat nimajo ne denarja ne potrebnega znanja. Izhod iz zagate nudijo vinogradniške skupnosti, kjer z združenimi naporji in ob izdatni podpori skupnosti razpolagajo z denarjem, strokovnimi kadri, odličnimi trsnicami in z mehanizacijo. Ugodni pogoji za ustanavljanje takih skupnosti so predvsem v kmetijski zadrugi Vipava, kmetijski zadrugi Črnuče, Sempas in kmetijski zadrugi Kromberk. Goriška gospodarska poslovna zveza ima v svojih letošnjih načrtih za pospeševanje kmetijstva namen nuditi zadrugam vsa pomoč pri snovanju vinogradniških skupnosti, samo da bodo dela za obnovo in oskrbo nasadov potekala pravilno ter da bodo za obnovo zagotovljeni potrebni krediti. Vsa tista zemljišča, kjer je mogoče urediti strnjene vinogradniške površine, je treba postopoma vključevati v vinogradniške skupnosti, ker bodo od tega imeli korist tako kmet-

je sami kot tudi skupnost kot celota. Kajti nenačrtna, primitivna in nesodobna obnova vinogradov ne more roditi trajnih in koristnih sadov, takšna obnova pa se z gospodarskega vidika tudi ne izplača. Torej, pot je samo ena. Da pa bo pomoč poslovne zveze v tej smeri popolna bo morala poskrbeti, da bo gnojenje trsnic v prihodnje izključno sortna, da bodo vinogradniški sadili samo tiste sorte trsnega izbora, ki so jih strokovnjaki svetovali in preizkusili, ki torej ustrezajo določenim talnim in klimatskim razmeram in dajejo temu primerno visoke pridelke. Nadalje bo treba zagotoviti večjo uporabo umetnih gnojil in strojništva, kar bo najuspešnejši ukrep za večjo in boljše pridelavo, za boljše vinsko kapljico, ki bo lahko našla kupca.

Tudi kletarstvo je na Goriškem še zelo zastalo, saj kmetje to, razen v Vipavi še predelujejo grozdje v vino doma in hranijo sladki mošt v najrazličnejših posodah. "Solajoci" in neugujejo ga po svoje, nekateri bolje drugi zopet slabše, zato pa v teh krajih ni mogoče dobiti večjih količin vina iste kakovosti, čeprav so za to vsi naravni pogoji. Da bi se kletarstvo v teh krajih letos zboljšalo, imajo namen že letos graditi v Dornberku sodobno zbirno in predelovalno klet z zmogljivostjo 200 vagonov vina. Ta klet bo zadostila za potrebe srednje Vipavske. J. P.

Čebelarska farma na Goriškem

Na goriški gospodarski poslovni zvezi se zavedajo, da je čebelarstvo zelo pomembno za povečanje poljedelskih in sadjarskih pridelkov. Splošno znano je, da za dobro letino ni potrebno samo vreme (dež, sonce itd.), ampak je potrebna tudi pravilna oplođnja posameznih cvetov. To koristno delo pa opravijo ravno naše marljive čebeličice. Rana goriška pomlad je že privabila te marljive in koristne žuželke, ki po cvetovih snežno belih mandljevcov nabirajo cvetlični prah in nektar.

Na Goriškem je namreč čebelarstvo zelo dobro razvito in ima že staro tradicijo. Za čebelarstvo so tukaj ugodni pogoji in primerne pašje; spomladi cvete akacija, nato lipa, potem kostanj, jesen pa ajda. Razen tega so hvalевна tudi obsežna travniška pašišča ter medenje hoje in smreke. S čebelarstvom se ne bavijo samo zasebniki in tudi ne samo kmetje, temveč tudi nekateri delavci, nameščenci, učitelji, obrtniki in upokojeenci, ki imajo za to še posebno veselje. Skupno imajo na Goriškem že 5333 panjev čebel zvečine zasebnih. Povprečno pridelajo na Znidarsčev panj okoli šest kilogramov medu letno. To bi dalo nad 32 tisoč kilogramov medu letno, če upoštevamo, da je okoli 5.150 Znidarsčevih in 107 eksportnih panjev ter še nekaj starih kranjčev. Gospodarska poslovna zveza ima že tudi čebelarsko farmo s 100 panji, ki jo namerava letos povečati z nakupom novih rojev in panjev na 150. Mimo tega naj bi se v prihod-

nje po tem zgledu začela razvijati zadruga čebelarska gospodarska pri splošnih kmetijskih zadrugah. Gospodarska poslovna zveza ima namen ob vsesplošnem smoturnem delu za obnovo sadovnjakov v času cvetenja, pravilno porazdeliti čebeljne družine po nasadih, da bi dosegli čim boljše uspehe pri opravevanju cvetočih nasadov.

Ze v letošnjem letu naj bi organizirali čebelarsko opazovalno službo na štirih opazovalnih postajah in napravili prvi poškus čebeljarjenja v panjih Dandant-Blatt. Mimo tega imajo namen v letošnjem letu organizirati razstavo vseh primorskih čebelarjev ter prirediti več pravačev za čebelarje pri kmetijskih zadrugah in njihovih čebelarskih odsekih. Prizadevali pa si bodo izboljšati tudi čebeljo pašo z nasaditvijo medonosnih rastlin. J. P.

Pšenica italijanskih sort dobro kaže

Pšenica italijanski sort zelo dobro kažejo v vsej državi. V prvem pridurol hladnih zračnih gmot v novemburu preteklega leta (to je bilo po daljšem toplem vremenu) so nekoliko poplebili vrhovi rastlin in to v omih krajih, kjer je temperatura padla izpod -15 stopinj in kjer takrat ni bilo snežne odeje. Drugi hladni val, ki je nastopil ob koncu januarja, ni povzročil nobene škode.

Na osnovi dosežanih raziskav je mogoče reči, da pšenica italijanskih sort niso utrpeli nobene škode. Prvotno ozebljene rastline so si hitro opomogle in sedaj vsi posevki italijanske pšenice že zelo ugodno kažejo. Mráz so najbolje prestale sorte San Pastore in autonornija, a ti dve sorti obsegata več kot 75 odstotkov površin, ki so zasejane z italijanskimi vrstami

Na Selu upravljajo ženske

Sončna Dolenjska; pomlad v odblesku barv, pomlad v srcih in očeh; sokovi, ki bodo pogrnali v cvet in klas. To je Dolenjska. In posestvo Selo je Dolenjska v malem. Prav takšno, resnično.

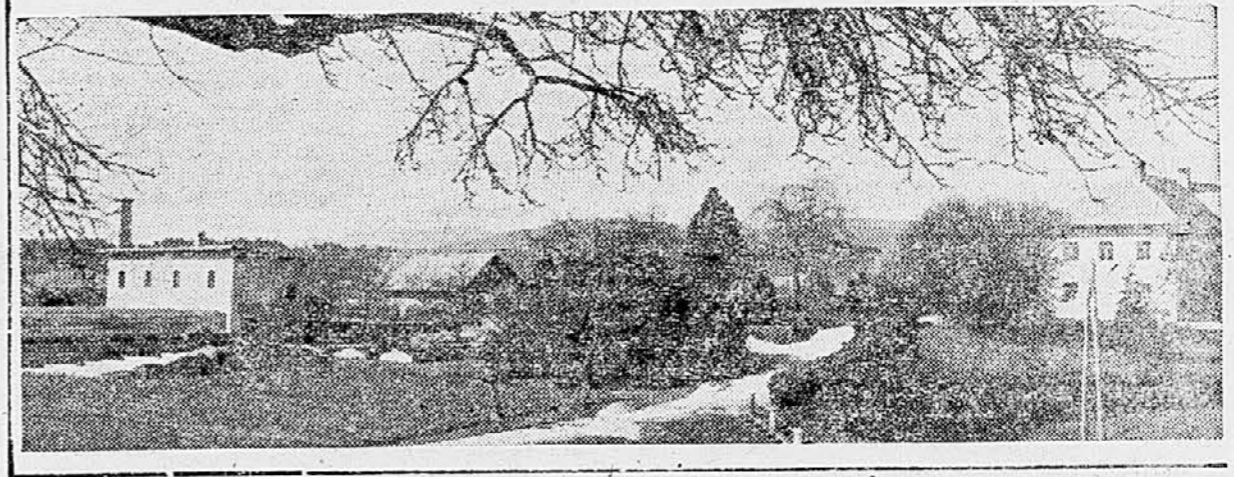
Toda posestvo Selo ne slovi samo po prekrasnih primulah, ciklamah, tulipanih in okrasnem grmičevju, po odličnih cvetličnih in zelenjadnih semenih, po posestvi je znano tudi zato, ker v njem prevladujejo delavke, pridelne in zagorele. In ne le da prevladujejo, one tudi upravljajo. V devetletnem delavskem svetu je 7 žensk, in razen ene so vse delavke. Tudi predsednica Fanika Steh je delavka. Naši smo jo pri zalivanju v razmnoževalnici rož.

Kako upravljajo in kakšne težave imajo? Rekle so nam, da nimajo nobenih težav. Posestvo je vzorno urejeno in dosti več se ne bo dalo izboljšati. Tudi za stanovanjca so že poskrbeli in menzo tudi imajo, da celo kopalnice. Z nagrajevanjem so zadovoljne; menijo, da z normiranjem ne bo mogoče povečati storilnosti, ker je pač ta že tako visoka. Za primer so mi povedale, da je 10 delavk nabralo dnevno po 700 gajbic krompirja; za 40 glav živine pa skrbita samo dve delavki (krmiljenje, čiščenje, molza). Kolektiv je majhen in enoten, nikogar ni, ki bi skušal delati manj od ostalih; če bi se kak tak našel, bi ga delavke same spodbile. Res, tako je kakor pri čebelah. Velika dobra in delavna družina so.

Kaj bi se še dalo storiti za kmečko ženo in mater? Na posestvu malokaj, toda po vaseh in okoličih bi bilo treba še dosti storiti: za zdrave žene in otroke, za boljše prehrano in za izobrazbo kmečke žene. Tako misli Albinca Hribarjeva, ki je bila lani izvoljena v zbor proizvajalcev občine Ivančna Gorica. V zboru proizvajalcev sva samo dve ženski in naši tovariši najdejo malo razumevanja za probleme, ki jih me kmečke delavke bolj čutimo.

Vrtno se k posestvu, kjer so se zasedale misli upravljalk. Seminarsko posestvo Selo pri Radovni vasi se je osamosvojilo letos s 1. januarjem, vendar so tudi že prej sami upravljali. Upravnik posestva je Ivan Bizjak, ki ima za seboj 38 let dela na kmetijskih posestvih (v Ponovčah je bil 25 let). Predvsem pridelujejo semena, čebulice in gomolje vseh vrst cvetlic, v modernem cvetličnjaku razmnožujejo lončnice za seme in prodajo, pridelujejo vse vrste zelenjadnih semen, semenski krompir, žita (pšenica virgilia in domača UI), selkcionirajo zelenjava, pod vodstvom kmetijskega inštituta pa delajo tudi vegetacijske poskuse s cvetlicami in vrtninami. To je njihova specializirana pridelava, vse ostalo je depolnjuje. Z živinorejo in svinjerejo se ukvarjajo predvsem zaradi odličnega hlevskega gnoja, ki jim ga še vedno primanjkuje, vendar je živinoreja kljub temu vzorna in donosna. Zato pa posestvo ne pozna primanjkljaja.

Da, na posestvu Selo cvete leto in dan, vsakoletna žetev pa je obilna. S. F.

Naše žitne in krompirjeve sorte

Ce hočemo pridelati pri nas več osnovne hrane in če želimo, da bi na manjšem koscu zemlje zasajali celo več kakor doslej, na večjem da bo dovolj domačega kruha in krompirja moramo izbrati sorte žit in krompirja, ki jih sejemo oz. sadimo. Pri tem moramo upoštevati tudi kakšne sorte imamo, kje se rajlonirane in kako jih vzdržujemo v rodovitnosti in sortni čistosti. To vse je pri žitu in krompirju toliko bolj važno, saj sejemo žita oz. sadimo krompir vsako leto, sadno dreve ali vinsko trto pa obnavljamo na 20 do 40 let. Boj za povečanje kmetijskih pridelkov je obenem tudi boj za boljše sorte in boljše semena. Do takega prepričanja smo v zadnjih letih prišli tudi pri nas.

Da pomagata kmetijskim zadrugam, pridelovalcem, posevčarjem posevkov in vsem, ki se zanimajo za napredek našega kmetijstva, obenem pa tudi študentom agronomije, sta napisala prof. ing. France Mikuz in ing. Tinka Krivičeva knjigo NASE ŽITNE IN KROMPIRJEVE SORTE, ki jo je izdala fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo v Ljubljani. Prvi del knjige v Ljubljani strani žepne oblike, obsega 216 in vzdrževanje žitnih sort (pšenice, rži, ječmena in ovs), drugi del pa govori o krompirjevih sortah. Za vsako sorto je v knjigi ustrezna celostna slika. Knjigo se dobi v vseh knjižarnah in pri založbi Kmečka knjiga v Ljubljani. —st—

Letni obračun je izpričal aktivo

Kmetijsko posestvo s sedežem v Lenartu, se je razvilo iz 80 ha zemljišča splošnega ljudskega premoženja in 170 hektarov zemljišč pridobitnih po zakonu o zemljiškem maksimumu in zakonu o odpravi vini-

čarskih in podobnih razmerij. Vsa ta zemljišča so razdeljena na 250 parcel in leže v sedmih katastrskih občinah, kar znatno otežkoča obdelavo in podražuje pridelovalne stroške. Arondacija predvideva ustanoviti štiri do pet gospodarskih pridelovalnih okolišev; glavni bo v Spodnjem Porčiču, kjer bodo zgrajena tudi vsa potrebna gospodarska poslopja.

Talna struktura posestva je razmeroma slaba. Njivske površine zavzemajo 75 hektarov, sadovnjaki 61 hektarov, vinogradi 3 hektare in travniki 110 hektarov. Slednji so večinoma v slabših legah, ob Pesnici in njenih pritokih, kjer uspeva le slaba krma ter so nujno potrebna regulacijska in melioracijska dela. V živinoreji dosegajo dokaj lepe uspehe, vendar v tej smeri niso izkoriščene še vse možnosti. Trenutno rede 125 govedi in 7 konj. Mlečnost se dviga iz leta v leto, tako da so v letu 1955 namolzi 76 tisoč litrov mleka, v letu 1956 102 tisoč litrov mleka in lansko leto 117 tisoč litrov mleka. Povprečna mlečnost je leta 1955 znašala 1800 litrov, a v letu 1956 je bilo doseženo povprečje 2200 litrov. Najboljša krava na posestvu daje 4000 litrov mleka na leto. Po načrtu nameravajo do leta 1960 dvigniti stavež goveje živine na 200 glav, ker so za to dami vsi pogoji, na ta način pa bodo tudi prišli do velikih količin hlevskega gnoja, kar bo na drugi strani omogočilo dvigniti hektarski donos pri poljščinah. Tudi pri zdravljenju tuberkuloze pri živini, so z izvedbo vsa predvidene ukrepe v tem pogledu, bodo dobiele nagrade, in to 4000 dinarjev za vsak hektar. Na jesen bodo razdelili nagrade na pram doseganim hektarskim pridelkom. Nagradjeni bodo čimkmetovalci, ki bodo dosegli najmanj 8.000 kg gozdnjaka na ha, najmanj 10.000 kg sliv, najmanj 2 do 2,5 vagona bruskev na hektar, najmanj 18 vagona marelic in najmanj 2,5 vagona hrušek.

ostalnjakov. Ostale stare sadovnjake bodo temeljito sanirali (izboljšali) ob istostanem izvajanju vseh agrotehničnih ukrepov (redno skropipjenje, piščanje in oskrbovanje drevev ter gnojenje). V sadovnjakih goje tudi ustrezajoče vmesne kulture, med katerimi je tudi malinov nasad. Ob polni rodovitnosti prvih novih jabolčnih plantaž, po izvršeni arondaciji, ki bo počelna režijske stroške, ter ob povečanju vrednosti pridelave, bodo lahko zgradili nove hleve in druga gospodarska poslopja. Trenutno bremenijo posestvo precejšnja odplačila za pred leti kupljene kmetijske stroje.

V minulem letu so dosegli tudi zelo lepe uspehe pri žitaricah. Pri pšenici je bil dosežen povprečen hektarski pridelok 25 metrskih stotov na hektar, a nekateri parcele so dale celo po 35 metrskih stotov na hektar.

Se boljše pridelke je bil dosežen pri ovsu, zadovoljivi pri črni detelji, lucerni, graščici in koruzi, medtem ko je bil pridelok krompirja dokaj nizek. Okopavine bodo na posestvu v bodoče opustili in tudi žitarice bodo gojili le z ozirom na potreben kolobar, pretežno poljedelske površine pa bodo preusmerili na pridelavo krme in krmisnih rastlin. V vinogradništvu se na posestvu pečajo le na površini 3 ha že zastareli vinogradi, ki jih nameravajo preurediti v sodobne sadovnjake.

Posestvo se, kot mnogi drugi poskusni obrati, bori z različni začetnimi težavami. Nagrajevanje po doseženem brutoproduktu je dvignilo storilnost in priložnosti, da je sedaj gospodarski položaj zadovoljiv, letni obračun pa je izkazal celo aktivo. Jože Rajh

Tudi sadjarji bodo dobili nagrade

Ob koncu letosnjega leta bodo znani rezultati pridelovalnih poizkusov nanovo urejenih plantaž sadovnjakov in vinogradov. Za te poizkuse se je prijavilo veliko številu kmetijskih in zadrugnih organizacij. Plantaže sadovnjakov in vinogradov urejajo na površini 400 ha. Pridelovalni poizkusji naj bi dali odgovor na vprašanje, kako se lahko največ doseže v sadjarstvu in vinogradništvu v pogledu pridelkov in kakovosti. Hkrati bodo dali tudi podatke o modernih pridelavi v sadjarstvu in vinogradništvu, ki bodo prikazovali, da gospodarskim računom o donosnosti pridelave.

V sekciji za sadjarstvo in vinogradništvo Zveze kmetijskih zbornic izjavljajo, da so zadovoljni z dosežanimi rezultati pridelovalnih poizkusov, posebnost pa z ukrepi, ki so jih dosegli podvzele kmetijske organizacije. Kmetijska posostva in zadruge, ki so izvedle vse predvidene ukrepe v tem pogledu, bodo dobiele nagrade, in to 4000 dinarjev za vsak hektar. Na jesen bodo razdelili nagrade na pram doseganim hektarskim pridelkom. Nagradjeni bodo čimkmetovalci, ki bodo dosegli najmanj 8.000 kg gozdnjaka na ha, najmanj 10.000 kg sliv, najmanj 2 do 2,5 vagona bruskev na hektar, najmanj 18 vagona marelic in najmanj 2,5 vagona hrušek.

Gojimo tip lažjega konja

Nekateri mislijo, da bodo konji v naslednjih letih povsem izgubili iz kmetijskih gospodarstev. Vendar razvoj ne bo šel v tej smeri. Res bo z uvajanjem traktorjev in drugih kmetijskih strojev, zlasti v nižnjih in ravninskih predelih konj povsem izpodrinjen, ponekod zlasti v hribovitih predelih, pa bodo konji še vedno ostali glavna vprežna in tovorna žival. Razvoj naj bi šel v tej smeri, da bi najprej izločili težke vprežne konje, ki porabijo velike količine provorstne krme, njihova moč, odporpost in delovni učinek pa so razmeroma majhni. V naslednjih letih naj bi prevladal tip lažjega vprežnega in tovornega konja, ki je znatno skromnejši v prehrani, zelo žilav in odporen, so razmeroma zelo močan in primeren za delo na strmih ali dru-

gače težavnih zemljiščih. Če bi šel razvoj v drugačni smeri, bi naše gospodarstvo utrpelo znatno škodo.

Letos smo uvozili iz Avstrije 40 žrebet pasme shalinger, da bi ustvarili rejsko središče teh konj. Odtod naj bi se te konji razširili tja, koder bodo še vedno nujno potrebni. Sicer imamo tudi nekatere domače pasme konj lažjega tipa, na primer, lipicanci in razni krizanci. Posebno hvalježni, trdoživni in močni so bosanski tovorni konji ali »bosančiki«. Toda ti konji so bili v zadnji vojni skoraj povsem uničeni. Zadržna leta je bilo precej storjenega, da si ta pasma zopet opomore; na kupljeno je bilo znatne količine plemenskih živali ter organizirana rejska središča. Zdej je teh konj že toliko, da jih bodo dva tisoč izvozili.

Za zbiranje naročnine in oglasov nujno potrebujemo poslovnost

AGENTE IN POVERJENIKE

za vsa industrijska mesta na teritoriju FLRJ za posebno uvedeno časopis, Poudbe pošljite v ogl. odd. pod »Mesečni« — 1225—

Tako se vozijo čez Savo prebivalci Podkrajja pri Zidanem mostu (foto Šelhaus)

PRED VELIKO MLADINSKO DELOVNO AKCIJO

Na delo, ne domov!

Prva novomeska mladinska delovna brigada je bila že v Novem mestu, ko je prišlo sporočilo, da je prišel delo delovnih mladincev, ki so bili pripravljeni za delo v mestu. Tako se vozijo čez Savo prebivalci Podkrajja pri Zidanem mostu (foto Šelhaus)

zvezi z njo. Občinski ljudski odbor jih je zaposlil pri gradnji vodovoda od Novega mesta proti Matkovcu, od koder bo napeljan tudi do taborišča brigad pri tej vasi.

V zdravilišču Smarješke Toplice je to dni živo, čeprav je malo stalnih gostov. Tu se je začelo nastajati glavni štab mladinskih delovnih brigad. Nekaj desetletnih mladih ljudi v rjavih delovnih oblekah pripravljajo vse potrebno za uspe-

šen pričetek del. Komandant glavnega štaba mladinskih delovnih brigad Jugoslavije tov. Mišo Novkovič je povedal: »Začelo smo se nastajati tu v Smarjeških Toplicah. Proti koncu marca se bomo preselili v Otočec. S pospešenim delom bodo do tedaj končali dela v gradu Otočec.

Priloge tako kar v redu. Te dni pridejo prve brigade na delo v LR Hrvatski, v Sloveniji pa do 10. marca. Pri vasi Mačkovec je rastejo barake pa tudi drugod so pripravljajna dela v teku. Te dni bodo določeni komandanti za posamezne sektorje. Ti bodo šli takoj na odredjena mesta in tam vodili vsa dela tudi pri postavljanju in organizaciji naselij. Prve brigade, ki bodo postavljale naselja, gradile vodovode, izgrajevale in sanirale naprave, bodo našle vse pripravljeno za pričetek dela.

Tovarni komandant nam je še povedal, da bo dobro poskrbljeno za udobnost brigadirjev kot tudi za njihovo razvedrilo. V barakah, kjer bodo spali, bodo imeli med drugim tudi postelje in to vsak svojo. Izjavil je tudi, da je sedanje vreme kar ugodno za pripravljajna dela.

V slavni štab mladinskih delovnih brigad prihaja čedalje več pism. Pišejo posamezniki, pišejo organizacije, pišejo kolektivno. V vseh je želja, da bi sodelovali pri veliki mladinski delovni akciji. Čestitajo mladini in ji žele čimveč uspehov, prijetno bivanje in obilo razvedrila. Strojepiska ima polne roke dela, ko odgovarja na pisma. Vsakemu odpišejo. Mimo tega »štaborca« pošiljajo na vse strani pozdrave na različnih prijetnih zdraviliščih.

Med pismi, ki so jih dobili v štab te dni, je tudi kratko pismo 10-letnega Marijana Kruniča iz Kikinde. Tako je pisal: »Zelo mi je žal, ker nimam več kot deset let, želim pa sodelovati pri gradnji ceste bratstva in enotnosti. Vem, da ne morem opravljati težjih del, lahko pa bi bil kurir kakšni enoti. Prosim, pošljite mi odgovor na naslov: Krunič Marijan, Kikinda, Uglješa Terzina, br. 3.« Marijanu bo prošnja uslišana.

»Centralni komite LMJ je sklenil, da se v mladinsko brigado sprejmejo le mladinci in mladinke, ki so dopolnili 17 let. Pri tebi bomo napravili izjemo. Sprejmemo te, če boš dobro končal razred v šoli in če dobiš privoljenje staršev. S tem pismom se oglasi pri svojem občinskem komiteju LM, da te bodo vključili v eno izmed brigad, ki bodo šle na delo. Po prihodu na delovno mesto naj te štab brigade napoti s tem pismom k komandantu glavnega štaba, ki ti bo dodelil službo kurirja, kot želiš.

Tako bo tudi mali Marijan iz Kikinde dal svoj delež pri gradnji avtomobilske ceste bratstva in enotnosti, ker je to njegova vroča želja. Takih želja je v pismih, ki prihajajo te dni v Smarješke Toplice obilo.

niso večje od petdnarskega kovanca in jih bodo snemali po sistemu makrofilma.

Cez 14 dni bo ekipa odpotovala v Srbijo, kjer bodo posneli drugi film, ki bo prikazoval znamenite nagrobne spomenike.

Tretji film bo posvečen jugoslovanskim preprogam.

Film »Roke sonca« bo gotov do letošnjega maja, prikazovali pa ga bodo na mednarodnem vselesnem v Bruslju.

V »Saturnusu« ob 8. marcu v »Saturnusu« so se večeraj popoldne zbrali delavci in delavke na interni proslavi mednarodnega dneva žena. Sindikalna podružnica tovarne je priredila lep program. O pomenu praznika in o vlogi žene v naši družbi je govorila delavka Pavla Erjavc.

Proslava Dneva žena v Šiški Ljubljana, 7. marca. Sinoči je bilo v dvorani TVD Partizan v Spodnji Šiški predvolilno zborovanje žena Šiške, ki je bilo hkrati združeno tudi s proslavo Dneva žena. Zborovanje je poleg ostalih gostov prisostvovala tudi tov. Mira Svetina, kandidat za poslanka na republiški zbor ljudske skupščine LRS, ki je v svojem govoru poudarila pomen in naloge žena v socialistični družbi.

V kulturno-umetniškem programu so sodelovali recitatorji, solisti in godalni orkester Glasbene šole Šiška-Bežigrad ter mešani pevski zbor in godba na pihala DPD »Svoboda« Šiška.

Ob obletnici smrti Moša Pijade 15. marca bo minilo leto, odkar je umrl Moša Pijade. Za to priložnost se po nekaterih gimnazijah in šolah v Ljubljani in njeni okolici že pripravljajo na manjše interne svečanosti. Govorili bodo o pomenu in delu Moše Pijade, o njegovem življenju, štali pa bodo tudi odločke iz njegovih člankov in drugih del.

Tudi nekatera prosvetna društva v ljubljanskem okraju bodo

privedila ob tej priložnosti spominke svečanosti in tako na dostojen način proslavila spomin smrti tega velikega moža.

»Zmaj« dela nove baterije Pred kratkim je tovarna baterija »Zmaj« v Ljubljani začela izdelavo nove baterije za baterijske radialske sprejemnike. Te se od prejšnjih razlikujejo po tem, da celice niso več v obliki valja, temveč v obliki ploščice ali tablice. Tako zavzemajo manjšo prostornost. Nove baterije se vedno bolj uveljavljajo. Kljub temu, da so jih začeli izdelati pred kratkim izdelovati te vrste baterij, imajo že vse polno naročil iz Egipta, Irana, Jordana, Iraka in Tunizije. Zaradi velikega povpraševanja na domačem trgu in v inozemstvu tovarna klub povečani storilnosti ne more povsem ustreči zahtevam.

Tovarna »Zmaj« je že dostel izvažala precejšnje količine drugih baterij. V zadnjih štirih letih jih je izvozila v 25 držav za okrog milijon dolarjev. Izvoz pa se še bo povečal.

Tovarna je v kratkem začela izdelovati baterije za aparate za gluhe. Teh dostaj se ni izdelovala nobena jugoslovanska tovarna.

Učila za šole Podjetje za izdelavo in popravilo učil »Učila« v Ljubljani že od 1950. leta pripravljajo najrazličnejši učni materiali za naše srednje šole. Podjetje večinoma zalaga slovenske šole. V bodoče pa bo preko podjetja »Jugolaboratorij« iz Beograda posredoval svoje izdelke tudi v druge republike. V zadnjem času je največ zanimanja za visokofrekvenčne generatorje in selenske oziroma elektronske usmernike. Podjetje je izdelalo tudi poseben transformator, ki prikazuje moč elektrike v obliki silnic in majhen elektromotorček na baterijski pogon.

OBŠOJANJA VREDEN ODNOS DO SOTOVARISA V servisu delavnic Agrotehniko v Ivančini gorici je poslal starejši pomočnik J. N. svoja mlajšega sotovarisa V. S. po vodilo, ki lo je potreboval pri brusnjenju. Ker mu slednji ni mogel dovoliti hitro prinesiti vode, ga je J. N. napadel s kladivom in pretepel ter ga hudo poškodoval. J. N. bo za svoj ne samo netovarski, temveč tudi nečloveški in brutalen napad odgovarjal pred sodiščem.

ALI BO KRANJ DOBIL LEP SPORTNI OBJEKT? Pred kratkim sta bila v Kranjski zborni skupščini obravnavani AMD Kranj, na katerih obeh so živahno razpravljali o nadaljnji gradnji stadiona v Strazlišču. Na tem objektu sta za zdaj samo dirkališna steza in nogometno igrišče. Vse drugo pa je takorekter neizkoriščeno in čaka nadaljnjih sredstev in pridnih rok.

Sažavsko prvenstvo v rokometu Ostala srečanja predčetrtašnjega dneva so se končala takole: Norveška - Madžarska 23 : 11, Poljska - Jugoslavija 9 : 7 (4 : 6). Jugoslovani so bili do odmora boljši, pozneje pa so pokazali zelo slabo igranje. Edini, ki je uspešno opravil svojo nalogo, je bil Cvjetič.

Naša reprezentanca se bo zdaj potegovala za enega izmed mest med petim in osmim.

Zlata za Švede V smučarskem tekmovanju štafeta na 4 x 10 km moških je zmagala štafeta Švedske v sestavi Jernberg, Lenart, Larson, Gren in Erik Larson v skupnem času 2:18:15. Naslednje mesto je zasedla štafeta Sovjetske zveze z 2:18:44, tretja pa je bila Finska z 2:19:23.2.

Prijatelji konjskega športa v Mariboru so na zadnji letni skupščini sklenili, da bodo takoli, ko bodo dopuščale vremenske razmere, začeli z gradnjo hipodroma v Kamnici. Naerti so že pripravljene, le za finančna sredstva bo treba skrb nekako ojačiti in pospešiti. Proga bo dolga 800 m in široka 12 m. Zemljska dela bodo stala nad 3 milijone dinarjev.

Skoki v Oberstdorfu LAHTI, 7. marca. Tukaj se mudi zastopnik prirediteljskega odbora letošnjih smučarskih poletov v Oberstdorfu inž. Klöpfer, ki je našemu dopisniku o letošnji prireditvi smučarskih poletov povedal med drugim tole:

Prireditve v vseh prireditvah. Storitli smo vse, da bi skakalnice naredili in zagotovili smo si zelo dobro udeležbo, in sicer povrh domačih skakalcev tudi zahodne Nemce, Čehe, Avstrijce, Norvežane, Švede, Fince, Kanadce in Švicarje. Z Jugoslovani in še nekaterimi pa računamo obilo.

Skakalci, ki so zbrani v Lahtiju, so glede novega rekorda precej skeptični, predvsem pa naglašajo, da je na taki prireditvi vse odvisno od vremena.

Naša dva zastopnika - Zidar in Langus - nista preveč samozavestna. Langus je menil sploh, da ni močna konkurenca, ker ni zanjo dovolj pripravljen. Podobno velja tudi za Zidara.

Morda bi bilo le umestno, da bi naša zveza pred Oberstdorfo, kjer bodo skakali od 21. do 23. 3. m., izvedla še nekaj treningov na planiški skakalnici in poslati v Oberstdorf mlade in dovolj pokovano zastopstvo.

»Slavko Šlendera o svojem delu« Pred kratkim je bil redni letni občni zbor avto-moto društva »Slavko Šlendera« v Celju. Mimo številnih zastopnikov sorodnih in drugih organizacij so se tega občinskega društva udeležili še predstavniki avto-moto društva »Veliko Liliče« iz Tuzle, ki so v svojem govoru izjavili, da so se tega občinskega društva udeležili v letu 1957. Iz priložnosti je bilo razvidno, da je društvo doseglo največje uspehe pri delu z mladino. Predlog, da naj bi društvo omogočilo izpraševanje mladim šoferjem se praktično uveljavilo, bo moč uresničiti le v primeru, če bo organizacija deležna podpore za vzdrževanje, zlasti pa za nabavo novega vozila.

Letos bo društvo ob izdatnem sodelovanju članov Ljudske tehnične tovarne emaljirane posode dookraj dirkališne steze z ovič končala prekinjeno partijo iz VIII. kola, in sicer z zmago Matanoviča v 56. potezi. Dju-rasovič in Milič sta svojo nedoigrano igro prekinila že četrtrič.

V tabeli vodi slej ko prej Ivkov s 6,5 točkami pred Čirčičem, Matulovičem, Gligoričem in Matanovičem itd.

V 10. kolu Šahovskega samponata v Sarajevu sta se partiji Dju-rasovič in Ivkov in Čirčić - Bogdanovič končali remi.

Druga partija za svetovno prvenstvo v šahu med Smislovom in Botvinnikom je bila prekinjena, vendar menjto vsi strokovnjaki, da bo Smislov ponovno izgubil.

OGLAS SLOVENSKEM POROČEVALCU GOTOV USPEHI

SPORT

6 SKUPŠČINE OKRAJNE ZVEZE PARTIZANA V NOVEM MESTU

Poglavitna naloga - pomoč mladini

Pred kratkim je bil v Dolenjskih Toplicah občni zbor okrajne zveze Partizan iz Novega mesta, na katerem se je velik del poročil in razprave ustavil ob letošnji graditvi avto ceste Ljubljana-Zagreb, ki je za novomeski okraj še posebno velikega pomena. Na občnem zboru je sam komandant

MDB seznanil zbrane delegate o velikih načrtih in pripravah, ki jih imata za delo, pa tudi za razvedrilo in vzgojo mladine pri tej akciji. Zveza športov in Partizan Jugoslavije. Razumljivo bodo morali to akcijo podpreti tudi krajevna društva in vse domače telesnovozrojne organizacije. Načrti

se že pripravljajo in tudi razni odbori, ki bodo skrbeli za njihovo izvajanje, so že sestavljeni. Partizanska organizacija na Dolenjskem se zmerom ni tako usidrana kakor drugod po Sloveniji, vendar je v zadnjem letu dosegla lep napredek. Med največje uspehe prištevajo lansko udeležbo na V. medrepubliškem zletu v Bihacu, dalje na festivalu slovenske telesne kulture v Ljubljani in gimnazijsko estrado v Zagrebu ter še na mnogih drugih javnih manifestacijah. Za vzgojo kadrov je storila pre-malo, saj ji še zmerom močno primanjkuje dobrih vodnikov. Na občnem zboru so sklenili, da bodo ustanovili dolenjsko odbojarsko ligo, ki bo sodelovala na letnem zletu »Bratstva in edinstva« v Sisku na širni izrečena zadnja beseda. Tudi o gradnji Dolenjske kulturne palače v Novem mestu bo treba zaradi pomanjkanja prostorov za vadbo in tekmo-vanja v dolenjski metropoli resno razmisliti.

SVETOVNO PRVENSTVO V ROKOMETU FINALISTA CSR IN ŠVEDSKA

V dveh polfinalnih tekmah na svetovnem prvenstvu v rokometu v Vzhodni Nemčiji je CSR premagala Nemčijo 17 : 14, Švedska pa Dansko 13 : 12. Oba zmagovalca igrata slabo. Medtem ko se bosta Nemčija in Danska merili za naslednji dve mesti.

Ostala srečanja predčetrtašnjega dneva so se končala takole: Norveška - Madžarska 23 : 11, Poljska - Jugoslavija 9 : 7 (4 : 6). Jugoslovani so bili do odmora boljši, pozneje pa so pokazali zelo slabo igranje. Edini, ki je uspešno opravil svojo nalogo, je bil Cvjetič.

Po sprejetju programa dela in proračuna za leto 1958 je bila ta, zelo plodna skupščina zaključena z volitvami novega odbora, ki ga bo v prihodnje vodil tov. Šteško Skrt. F. M.

Zlata za Švede

V smučarskem tekmovanju štafeta na 4 x 10 km moških je zmagala štafeta Švedske v sestavi Jernberg, Lenart, Larson, Gren in Erik Larson v skupnem času 2:18:15. Naslednje mesto je zasedla štafeta Sovjetske zveze z 2:18:44, tretja pa je bila Finska z 2:19:23.2.

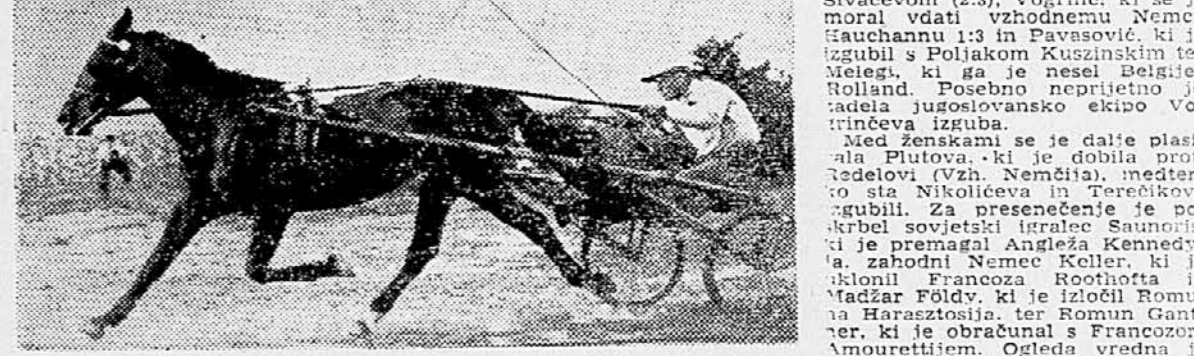
SVETOVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

STIRJE SE SE DRŽIJO...

V Budimpešti so na evropskem prvenstvu posameznikov z belo žogico za moške preskočili v tretjo rundo. V prvi rundi je bil zmagal Harangozo, Marković I. in Jazviti. Harangozo je v drugem kolu pre-

magal odličnega Madžara Janosa 3:0, Markovič I. Schneidera (Vzh. Nemčija) s 2:2, v tretjem kolu pa Bencurca s 3:2. Ostali jugoslovanski igralci so morali odstopiti, in sicer Hudec, Frančič, ki je izgubil proti Reuterju (Rom.), Hrbd, ki je igral proti Francosu Ruffolatu in Sivačevom (2:3), Vogrinec, ki se je moral vdati vzhodnemu Nemcu Hauchmannu 1:3 in Pavsovič, ki je izgubil s Poljakom in Keszinskim 1:2. V drugi rundi je zmagal Roland. Posebno neprijetno je zadel jugoslovansko ekipo Vogrinecova izkuba.

Med tretjo rundo se je dalje igrala Plutova, ki je dobila proti Rezelovi (Vzh. Nemčija), medtem ko sta Nikolčeva in Terečkova izgubili. V četrtni rundi je prejel sovjetski igralec Sannov, ki je premagal Angleža Kennedya, zahodni Nemec Keller, ki je igral proti Francosu Ruffolatu in Sivačevom (2:3), Vogrinec, ki se je moral vdati vzhodnemu Nemcu Hauchmannu 1:3 in Pavsovič, ki je izgubil s Poljakom in Keszinskim 1:2. V drugi rundi je zmagal Roland. Posebno neprijetno je zadel jugoslovansko ekipo Vogrinecova izkuba.

Prijatelji konjskega športa v Mariboru so na zadnji letni skupščini sklenili, da bodo takoli, ko bodo dopuščale vremenske razmere, začeli z gradnjo hipodroma v Kamnici. Naerti so že pripravljene, le za finančna sredstva bo treba skrb nekako ojačiti in pospešiti. Proga bo dolga 800 m in široka 12 m. Zemljska dela bodo stala nad 3 milijone dinarjev.

Skoki v Oberstdorfu

LAHTI, 7. marca. Tukaj se mudi zastopnik prirediteljskega odbora letošnjih smučarskih poletov v Oberstdorfu inž. Klöpfer, ki je našemu dopisniku o letošnji prireditvi smučarskih poletov povedal med drugim tole:

Sibenik v Ljubljani

V II. letu XV. v celoti spomladanski Kralj I. csonke lige bodo jutri v Ljubljani gostovali nogometni Sibenik, in sicer proti domačemu Odrdu. Tekma bo ob 13. uri na stadionu ob Titovi cesti, ob 13.15 pa bodo igrali predtekmo enaigris Odrda B in Hirtje.

PO CESTAH LJUBLJANE

Začetek snemanja filma »Roke sonca« LJUBLJANA, 7. marca. - V Etnografskem muzeju v Ljubljani so danes popoldne začeli snemati kratkometražni psmiško - dokumentarni barvni film »Roke sonca«. Film snema ekipa »Zagreb-filma« v režiji Dušana Makavejava. Scenarist je Vasko Popa, snemalec pa Oktavijan Miletič, ki je posnel tudi film »Svojega telesa gospodar«.

Naši likovni umetniki najboljši

Po zadnjih vesteh iz Kaira, kjer so večeraj razdelili nagrade za najboljše slikarska in kiparska dela, razstavljena na mednarodnem sredozemskem Bienalu v Aleksandriji, je dobil prvo nagrado v znesku 200 funtov slovenski slikar France Slana za delo »Zimsko popoldne«, drugi nagradi v znesku 100 in 50 funtov pa sta dobila slovenski kipar Karel Putrih za skulpturo »Čipkarica« in izivka Pajž za svoje delo »Alkohol«. Jugoslovanski paviljon je bil ocenjen kot najboljši.

Repčevi mami v spomin

Smrti Repčeve mame nas je vse, ki smo jo poznali, močno prizadela. Tereziya Repič se je rodila leta 1875 v Novi Bistrici na Češkem. Na Dunaju se je seznanila in poročila s slovenscem akademskim kiparjem Alojzjem Repičem. Skupno sta lepo vzgojila šest NOB. Tudi sama mama ni držala krizem rok in tako je morala

Loska dolina

Te dni je bilo v kinodvorani v Starem gradu pri Ložu veliko predvolilno zborovanje. Po pozdravnih besedah predsednika občine je sprečevali poslanski kandidat za republiški zbor Peter Zorko. Govoril je o našem gospodarstvu ter političnem položaju pri nas in v svetu. Za njim je spregovoril tudi poslanski kandidat Andrej Petelin, ki je govoril predvsem o razvoju kmetijstva. Ista poslanska kandidata sta imela predvolilno zborovanje tudi v Babnem polju.

OLEPŠEVALNO DRUŠTVO V LOŽU

Olepševalno društvo v Ložu je doseglo dostaj že nekaj lepih uspehov. Lani je začelo izdajati lokalni časopis »Glas Loške doline«, svojim članom pa je dalo precej sredstev za ureditev

Logatec

Na zadnji seji občinskega odbora in zbora proizvajalcev so razpravljali o raznih gospodarskih zadevah. Iz poročila predsednika zbora proizvajalcev je bilo razvidno, da so na pobudo tega zbora in občinskega odbora Socialistične zveze obiskali vsa podjetja, ustanove, zavode in kmetijske zadruge ter se pozanimali za njihovo gospodarjenje. Zelo zadovoljni so bili zlasti z gospodarjenjem v kombinatu lesne industrije.

Ribnica

Člani taboriške organizacije Ribnici so pri ocenjevanju svojih lanskoletnih uspehov ugotovili, da so le-ti kar precejšnji. Tudi za leto so izdelali lep program. Nekaj članov bo prehodilo slovensko transverzalo od Maribora do Primorske, v počastitev občinskega praznika pa bodo priredili v Jelenovem šlebu taborjenje in uprizorili igro »Kurir«. Poleg tega se bodo udeležili tudi proslave na Sutjeski.

ALI BO KRANJ DOBIL LEP SPORTNI OBJEKT?

Pred kratkim sta bila v Kranjski zborni skupščini obravnavani AMD Kranj, na katerih obeh so živahno razpravljali o nadaljnji gradnji stadiona v Strazlišču. Na tem objektu sta za zdaj samo dirkališna steza in nogometno igrišče. Vse drugo pa je takorekter neizkoriščeno in čaka nadaljnjih sredstev in pridnih rok.

SAHOVSKO PRVENSTVO V SARAJEVU

Sarajevo, 7. marca. Danes popoldne sta Matanovič in Matulovič končala prekinjeno partijo iz VIII. kola, in sicer z zmago Matanoviča v 56. potezi. Dju-rasovič in Milič sta svojo nedoigrano igro prekinila že četrtrič.

OGLAS SLOVENSKEM POROČEVALCU GOTOV USPEHI

Te dni je bilo v kinodvorani v Starem gradu pri Ložu veliko predvolilno zborovanje. Po pozdravnih besedah predsednika občine je sprečevali poslanski kandidat za republiški zbor Peter Zorko. Govoril je o našem gospodarstvu ter političnem položaju pri nas in v svetu. Za njim je spregovoril tudi poslanski kandidat Andrej Petelin, ki je govoril predvsem o razvoju kmetijstva. Ista poslanska kandidata sta imela predvolilno zborovanje tudi v Babnem polju.

OLEPŠEVALNO DRUŠTVO V LOŽU

Olepševalno društvo v Ložu je doseglo dostaj že nekaj lepih uspehov. Lani je začelo izdajati lokalni časopis »Glas Loške doline«, svojim članom pa je dalo precej sredstev za ureditev

tudi ona okusiti vse tegobe v otrok, ki so se aktivno udeležili porih. Kljub mučenju pa ni zvedel okupator od nje ničesar. Čeprav stara 70 let je bila v ljubljanski prirediteljski delavnici lahko tudi mladim za zgled. Tudi po osvoboditvi je rada poprijela za delo povsod, kjer je bilo treba. Danes, ko Repičeve mame ni več med nami, se je s hvaležnostjo spominjamo vsi, ki smo delali z njo in jo poznali. Naj mirno počiva v slovenski zemlji.

DNEVNE VESTI

KOLEDAR
Sobota, 8. marca: Bojanka.
Danes je mednarodni ženski dan...

VOJNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA
SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA
POLNIKOVI DOMU OD 20. DO
21. URE ZJUTRAJ OB NEDELJAH
IN PRAZNIKIH VES DAN.

Zdravstveni dom VEŽICA
dr. N. J. K. Resljeva c. 33,
tel. 31-288. V odsotnosti
zdravnika kličite tel. LM 30-800.

Zdravstveni dom SISKI
dr. P. J. K. Resljeva c. 33,
tel. 31-288. V odsotnosti
zdravnika kličite tel. LM 30-800.

Zdravstveni dom MOSTE
dr. D. B. Rado, ZD Moste,
Krekova 5, tel. 31-259. V od-
sotnosti zdravnika kličite tel. LM
30-309.

Zdravstveni dom RUDNIK
dr. N. J. K. Resljeva c. 33,
tel. 31-288. V odsotnosti
zdravnika kličite tel. LM 30-800.

ČINE
Odrad predvojske vzgoje v
čini bo v nedeljo razvil prapor...

Umrla je dobra gospa
FRANJA KRALJ
bančna upokojenka
Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, 8. marca 1958,
ob 16. uri iz Franciškovce mrliške vežice na Zalah.

Umrla je naša dobra mama in stara mama
LILI NOVI
književnica
Pogreb bo v nedeljo, 9. marca 1958, ob 16. uri iz Jako-
vove mrliške vežice na Zalah.

Umrla je
LILI NOVI
SLOVENSKA PESNIKA IN PREVAJALKA
Slava njenemu spominu!
DRUŠTVO SLOVENSKE
KNJIŽEVNIKOV
DRUŠTVO PREVAJALCEV
SLOVENIJE

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih
razmerij pri
TOVARNI VOLNENIH IZDELKOV »BAČA«
Podbrdo
razpisuje natečaj za sprejem v službo:

TKALSKEGA MOJSTRA za volnarske stavke z naj-
manj desetletno prakso;
TKALSKEGA MOJSTRA za volnarske stavke z naj-
manj petletno prakso;
TEKSTILNEGA TEHNIKA — normirca, lahko tudi
začetnik;
FAKTURISTKO s triletno prakso in odgovarja-
jočo šolsko izobrazbo in
PISARNIŠKO MOČ s perfektnim znanjem stroje-
pisja in stenografije.

Pogubne pošiljke upravi podjelja. — Nastop službe
čimprej. 1224-R

in mnogostevnih slik jo boste
sigurno naročili. Vsakodnevni
dotok novih naročkov dokazu-
je da je že prva številka bral-
cem zelo všeča. Interesni odpo-
sljite naročilno čimprej, da boste
dobili pravočasno tudi drugo ste-
vilko, ki bo te dni izšla. Uprava:
Ljubljana, Gosposka 12.

PUTNIK SLOVENIJA
obvešča:
Z AVTOBUSOM NA STARI VRH
v nedeljo 9. marca na enodnevni
smučarski izlet. Odhod iz
Ljubljane ob 7.30u povratek v
Ljubljano ob 19. uri. VOZOVNI-
CE so v predproji samo v po-
slovalnici PUTNIKA SLOVENI-
JA.

Vabimo vas na ples v Gospiše
ILIRIJA na Kotelovskih 22, ki je
vsako soboto!
ČEBELARSKO DRUŠTVO LJUB-
LJANA bo imelo občni zbor v ne-
deljo 9. marca, ob 8. uri v pro-
storih bivše realko Vegova ul.,
prilije desno. Vabljeni vsi če-
belarji!

Po težki in mučni bolezni nas
je za vedno zapustila naša ljuba
mama in tašča
JOZEFA DVORAK
vdova po poštnem pisarniški
Pogreb drage pokojnice bo v ne-
deljo 9. III. 1958, ob 15.30 uri iz
Jožefove mrl. vežice na Zalah.
Zalujoči: sin Vinko z ženo Ani-
co in ostalo sorodstvo.

Umrla je moja ljuba mama
KATARINA FERBAR
upokojenka
Pogreb drage pokojnice bo v
soboto 8. III. 1958 ob 15. uri iz
Krištofove mrl. vežice na Zalah.
Zalujoči: hčerka Ana z družino
in ostalo sorodstvo.
Ljubljana 6. III. 1958.

Za vedno nas je zapustil naš
preljubi skrbni mož, oče, brat in
svak
ALOJZIJ VERTIH
upokojenec
Pogreb bo v nedeljo 9. III. 1958,
ob 15. uri iz Andrejeve mrl. ve-
žice na Zalah.
Zalujoči: žena Marija, hči Sil-
vija, sin in ostalo sorodstvo.
Ljubljana, Gorica, Trst, Buenos
Aires 7. III. 1958.

Po dolgem trpljenju je dotrpel
naš nadvse ljubljeni mož, oče, stari
oče, brat, stric in svak
ALOJZIJ ZEBRE
upokojenec signatne delavnice
držav. železnice
Pogreb dragega pokojnika bo v
nedeljo 9. III. ob 16.30 uri iz
Nikolašev mrl. vežice na Zalah.
Zalujoči: žena Anzela Zebre roj.
Bizovičar, sin Roman z družino,
hčerka Ada por. Mavrič z družino,
hči Mara por. Župec in družina in
Milena ter sestri Ivanka in Pepca
in ostalo sorodstvo.
Ljubljana, Chieri, Torino 7. III.
1958.

Umrla je naša dobra mama in stara mama
LILI NOVI
književnica
Pogreb bo v nedeljo, 9. marca 1958, ob 16. uri iz Jako-
vove mrliške vežice na Zalah.

Umrla je
LILI NOVI
SLOVENSKA PESNIKA IN PREVAJALKA
Slava njenemu spominu!
DRUŠTVO SLOVENSKE
KNJIŽEVNIKOV
DRUŠTVO PREVAJALCEV
SLOVENIJE

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih
razmerij pri
TOVARNI VOLNENIH IZDELKOV »BAČA«
Podbrdo
razpisuje natečaj za sprejem v službo:

TKALSKEGA MOJSTRA za volnarske stavke z naj-
manj desetletno prakso;
TKALSKEGA MOJSTRA za volnarske stavke z naj-
manj petletno prakso;
TEKSTILNEGA TEHNIKA — normirca, lahko tudi
začetnik;
FAKTURISTKO s triletno prakso in odgovarja-
jočo šolsko izobrazbo in
PISARNIŠKO MOČ s perfektnim znanjem stroje-
pisja in stenografije.

Pogubne pošiljke upravi podjelja. — Nastop službe
čimprej. 1224-R

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih
razmerij pri
TOVARNI VOLNENIH IZDELKOV »BAČA«
Podbrdo
razpisuje natečaj za sprejem v službo:

TKALSKEGA MOJSTRA za volnarske stavke z naj-
manj desetletno prakso;
TKALSKEGA MOJSTRA za volnarske stavke z naj-
manj petletno prakso;
TEKSTILNEGA TEHNIKA — normirca, lahko tudi
začetnik;
FAKTURISTKO s triletno prakso in odgovarja-
jočo šolsko izobrazbo in
PISARNIŠKO MOČ s perfektnim znanjem stroje-
pisja in stenografije.

Pogubne pošiljke upravi podjelja. — Nastop službe
čimprej. 1224-R

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih
razmerij pri
TOVARNI VOLNENIH IZDELKOV »BAČA«
Podbrdo
razpisuje natečaj za sprejem v službo:

TKALSKEGA MOJSTRA za volnarske stavke z naj-
manj desetletno prakso;
TKALSKEGA MOJSTRA za volnarske stavke z naj-
manj petletno prakso;
TEKSTILNEGA TEHNIKA — normirca, lahko tudi
začetnik;
FAKTURISTKO s triletno prakso in odgovarja-
jočo šolsko izobrazbo in
PISARNIŠKO MOČ s perfektnim znanjem stroje-
pisja in stenografije.

ZA OTROŠKO KOZO
Pour Vous
NAJBOLJŠA KREMA!
»FLEX« dobiš pri trgovcu, kjer
kupuješ za svoje gospodinjstvo.
Zahtevaj »FLEX«, če hočeš kvali-
tetno idealno čisti masne made-
že.

RECEPT za nego lica: Redno
uporabljaj za nego kože samo kvat-
litetno masno kremo ULTRAGIN-
SPORT. Dobiš jo v vseh parfume-
riah.

GLEDALISKE NOVOSTI
PRIMORSKE PRIREDITVE
KOPER
Gostovanje Slovenskega narod-
nega gledališča »Drama Ljubljana«
v okviru praznika življenja
marca, Nedelja, 9. marca ob 16.
in 20. v Kopru; »Dnevnik Ane
Frank«. Izven. Ponedeljek, 10.
marca ob 20. Piranu; »Dnevnik
Ane Frank«. Izven.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE
v Ljubljani, Komenskega ulica 12
Sobota, 8. marca ob 20; »VESELI
VEČER«.
Nedelja, 9. marca, ob 16; Bokaj
»Njen zakon«.
Ob 20; »VESELI VEČER«.

»VESELI VEČER« uprizarjamo
dvakrat zaradi velikega zanimanja
občinstva in prosimo vse tiste,
ki niso mogli nastopiti, da želijo
da jih dvignejo za nedeljo
že v soboto. Prav tako sporoča-
mo ostalemu občinstvu, da so
vstopnice še na razpolago za vse
tri predstave.

»NJEN ZAKON« uprizarjamo
po dolgem molku zaradi obolenosti v
ansamblu. »NJEN ZAKON« je
bil doslej vedno polnoštevilno
obiskani in ga na željo občinstva
uprizarjamo ob 16. uri, da bi tudi
obiskovalci s podeljila ne bili
prikrivani za dvojni užitek.
Kdor še ni videl uspele pred-
stave »Njenega zakona« naj se
ogleda v nedeljo ob 16. uri. Za-
kon kot družinski problem zani-
ma vsakogar, zato pridite, da vi-
dite, kakšen zakon naj ne bi bil.
Vstopnice so na predproji ob 16.
soboto ob 18. — 20. ure za vse tri
predstave, v nedeljo ob 10.—12.
ure, ob 14.—16. ure in ob 18.—20.
ure. Rezervirane vstopnice dvig-
nite 15 minut pred začetkom
predstave.

KONCERTI
V ponedeljek, dne 10. febr. iz-
redni simfonični koncert mladih
glasbenikov. Solist Zdenka Lukec
Carjeva, dirigent, Janez Komar.
Na sporedu — Mendelssohn —
»Italijanska simfonija«, Beethoven,
II. Koncert za klavir in orkester,
Čajkovski »Romeo in Julija«,
uvertura. — Vstopnice od 150 din
navzdol pri blagajni SF.
Komorni zbor univerze v Val-
paraiso (Čile) bo koncertiral v to-
rek, 11. marca, v Filharmoniji.
Sprejemni koncerti: 8.48.48.
Gastolli, Palestrina, Monte-
verdi, Vecheli, sodbna dela (De-
busy, Stravinski, Letellier, Villa-
lobos) ter narodne pesni in plesne
iz Španije, Mehike, Čile, Zoro-
nika in Velikonočnih otokov. Di-
rigent je Marco Dusl. Vstopnice
v Filharmoniji. K

OBVESTILA
OBVESTILO
Zaradi obnove zbor Sloven-
skega zdravniškega društva bo
delo na Polikliniki v Ljubljani
zelo skrajšano obsegu in prosimo,
da bi razen v najnujnih primerih
dne 7. in 8. III. ne prihajali bol-
niki.
Uprava Poliklinike Ljubljana

Društvo za kulturno sodelovan-
je Jugoslavija-Francija priredi
v nedeljo, 16. marca, za svoje član-
e ekskurzijo na razstavno sobo-
bna francoskega slikarstva v Za-
grebu. Informacije do 12. marca,
Ljubljana, prihodnja Čilka Cankarje-
va 5/II, od 15. do 19. ure. O

RADIO
SPORED ZA SOBOTO
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00,
10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00,
22.55.
5.00—8.00 Dobro jutro (pisani
glasbeni spored) od 6.30 do
6.45 Reklame; 6.45—6.45 Naš je-
diniček; 6.45 Lepe melodije — zna-
ni napetvi; 6.55 Pismi sora (italij-
anske narodne pesni) zbor iz
Trentina; 8.00 Predstava sola za
nizjo stopnjo (ponovitev); Partiz-
naska mamica pripoveduje; 8.30
Ali Vam ugaja? (spored za ljub-
itelje zabavne glasbe); 8.45 Nekaj
izbranih prigrizov; 11.00 Pionir-
ski tednik; 11.15 Domači napetvi
izpod zelenega Ponorja; — 12.00
Opoldanski operni spored; 12.30
Kmečka univerza; Ing. Tožič
Spomin; Kdaj se izplača prid-
lovanje oljnic; 12.40 Havajski
zvoki; 13.15 Malo od večera, malo
od danes; 14.20 Zanimivosti iz
znanosti; 14.30 Naši poslušalci
čestitajo in pozdravljajo;
15.15 Zabavna glasba, vmes rekla-
me; 15.45 S knjižnega trga; 16.00
Glasbene usanke; 17.15 Kaj bo
prihodnji teden na sporedu; 17.30
»Preden pade mrak...« (Zabav-
ne melodije igra Emil Stern z
velikim orkestrom); 18.00 Okno v
svet; Danska; 18.15 Igra pihalna
sodba zila pod vodstvom 2222
Bruna; 18.45 Prof. dr. Mirko Rup-
pel: Jezikovni posovori; 19.00 Za-
bavna glasba, vmes reklame; 19.30
Radijski dnevnik; 20.00 Veseli ve-
čer; 21.00 Igramo Vam za razve-
drilo; 22.05 Oddaja za naše izse-
lence; 23.00—23.15 in 23.30—23.45
Oddaja za tužino (prenos iz Beo-
grada).

II. PROGRAM
14.00 Plošča v ploščo; 15.00 Na-
povedi čas poročila; 15.05 Vremenska
napovedi; 15.10 Ljubljanska kroni-
ka in obvestila; 15.25—16.00 Bogo
Leskovic: Domovina, simfonija v
enem stavku.

RAZPISI
RAZPIS
Uprava gorških vodovodov
sprejme v stalno službo:
građenega tehnikca za nizke
građenje;
građenega delovodja za nizke
građenje;
strojnega vodnega strokov-
njaka za popravilo in preizkušnja-
nje vodovodov;
električarja (stikaleca) in
za vodstvo vodovodni rok.
Plača po posebnem tarifnem
pravilniku.
Nastop službe 1. aprila ali naj-
kasneje 1. maja 1958.
V juniju tega leta bosta na raz-
polago 2 samski sobi.
Ponudbe pošiljate Upravi gori-
ških vodovodov, Nova Gorica, 25.
marca 1958.

RAZPIS
Komisija za uslužbenke zadeve
pri OBLO Ljubljana-rnuče raz-
pisuje delovna mesta za:
I. PRAVNEGA REFERENTA —
fakultetna izobrazba.

GLAVNEGA
SKLADŠČNIKA
za vodstvo skladiščne
službe — dobrega organi-
zatorja dela in
VEČ SKLADŠČNIKOV
za vodstvo oddelkov v
skladišču sprejme groši-
stično podjetje v centru
Ljubljane. Stanovanje ni
na razpolago. Plača po
tarifnem pravilniku. Na-
stop službe takoj ali po
tarifnem dogovoru.
Ponudbe pošiljate v oglas-
ni odd. lista pod »Skladi-
ščna služba. 1227

MESTNA HRANILNICA
LJUBLJANSKA
razpisuje delovna mesta
za:
DVE STROJEPISKI
I. a) I. b) razreda,
TRI LIKVIDATORJE,
VKNJIŽEVALCA.
Pogoji: za mesto stroje-
pisnik nižja srednja šola
in popolno obvladanje
strojepisja, za ostala me-
sta ekonomska ali popolna
srednja šola z matura.
Osnovna plača po uredbi
in položajna plača. Za
strojepiske znaša položaj-
na plača za I. a) razred
4000 din, za I. b) razred
3000 din.
Ponudbe z življenjepisom
oddajte v tajništvo Mest-
ne hranilnice Ljubljane,
Cepova 3/III, soba
št. 7, do 15. marca 1958.
1211-R

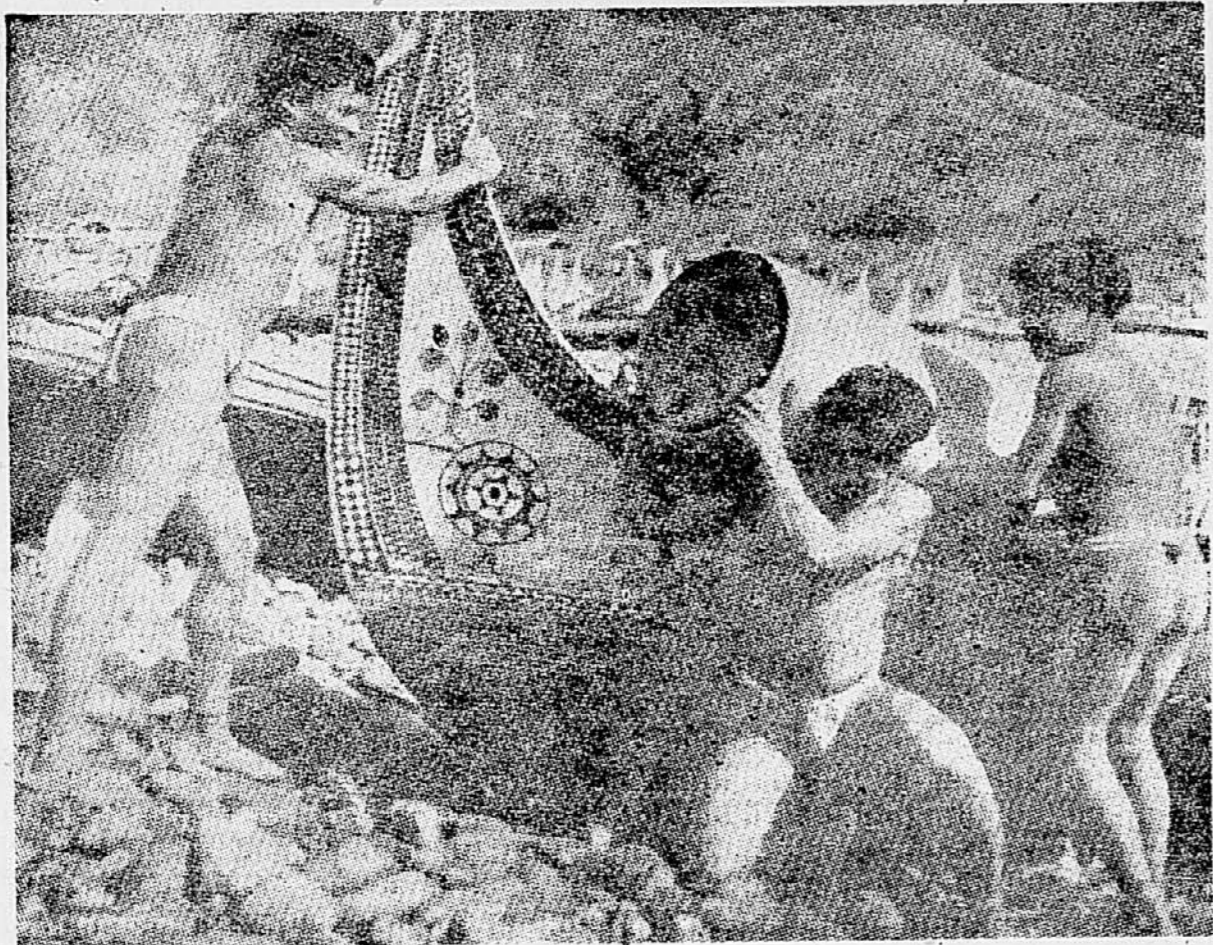
2. REFERENTA ZA NARODNO
OBRAMBO — srednja strokovna
izobrazba.
3. POMOŽNEGA USLUŽBENCA
— osnovna šola.
Prejemniki po predpisih Zakona
o javnih uslužbenih. Za delovni
mest 1. in 2. sta določeni polo-
žajni plači, za delovno mesto pod
2. pa posebni dodatek. Pravilno
kolkovanje prošnje. Po kratkim živ-
ljenjepisom in opisom morebitnih
dosedanjih zaposlitev pošiljate v 15
dneh po objavi Komisiji za usluž-
benke zadeve pri Občinskem
ljudskem odboru Ljubljana-Crnuc-
ke v Crnucih. K

RAZPIS
Fakultetni svet naravoslovne fa-
kultete v Ljubljani razpisuje
mesto REDNEGA in IZREDNEGA
PREDAVAJA ali DOCENTA
za predmet geologija.
Prošnje sprejema tajništvo fa-
kultete 15 dni po objavi v Urad-
nem listu LRS. R

MARIBOR
Sobota, 8. marca.
Dežurna lekarna: »Tabore, Trg
revolucije 3.
5.00—8.00 Prenos sporeda Radia
Ljubljana; 8.00—8.05 Domače vesti;
8.05—8.15 Objave; 8.15—8.35 Plesne
melodije izvajata Marijorski ples-
ni kvintet in trio Horvat; 8.35—
8.45 Preno sporeda Radia Ljub-
ljana; 14.35—15.00 Zeleli ste — po-
slušajte! 15.00—17.00 Preno spore-
da Radia Ljubljana; 17.00—17.10
Domača poročila; 17.10—17.20
Objave; 17.20—17.30 Nekaj narodnih
poje; 17.30—17.40 Nekaj narodnih
poje; 17.40—17.50 Radijska reportaža;
17.50 do 18.00 Igrajo Radijske zanjte,
prejeto iz Milano; 18.00—19.00
Preno sporeda Radia Ljubljana.

MALI OGLASI
SLIKE ZA LEGITIMACIJE izde-
la najhitreje FOTO HOLYSKI,
Cankarjeva 8.
FOTO HOLYSKI se priporoča za
vsa fotografiska dela v ateljeju
in na terenu. Fotografiranje po
vsod, kjerkoli želite. Telefon
21-888. 3319-2
VEČ DELAVCEV, lahko tudi upo-
kojenec, sprejemajo za zemeljsko
sodbo v Ljubljani. Gradilni
servis, Ljubljana, Detolova ul. 1.
4530-1
PODJETJE KIP — LJUBLJANA,
Opekarska, sprejema izdelavo in
licenciranih delavcev za pečarska
dela, kakor tudi nekvificiranih
za pomožna dela na grad-
biščih in v obratu. Samcepi stan-
ovanje zagotovljeno. Sprejem-
mo tudi vajence. 4445-1

Belo ali pisano —
za pranje samo
»RIO« - Zlatorog
DVA TRAKTORISTA, kvalificirana,
s prakso na traktorju gos-
naričarju in traktorju na gume,
sprejemajo za delovna mesta v
spodstvarstvu Nova Gorica-Ajse-
vca. Plača po dogovoru. R 668-1
MOTORNO Kolo, 1957, 1958, 1959,
1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965,
1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971,
1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977,
1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983,
1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989,
1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995,
1996, 1997, 1998, 1999, 2000,
2001, 2002, 2003, 2004, 2005,
2006, 2007, 2008, 2009, 2010,
2011, 2012, 2013, 2014, 2015,
2016, 2017, 2018, 2019, 2020,
2021, 2022, 2023, 2024, 2025,
2026, 2027, 2028, 2029, 2030,
2031, 2032, 2033, 2034, 2035,
2036, 2037, 2038, 2039, 2040,
2041, 2042, 2043, 2044, 2045,
2046, 2047, 2048, 2049, 2050,
2051, 2052, 2053, 2054, 2055,
2056, 2057, 2058, 2059, 2060,
2061, 2062, 2063, 2064, 2065,
2066, 2067, 2068, 2069, 2070,
2071, 2072, 2073, 2074, 2075,
2076, 2077, 2078, 2079, 2080,
2081, 2082, 2083, 2084, 2085,
2086, 2087, 2088, 2089, 2090,
2091, 2092, 2093, 2094, 2095,
2096, 2097, 2098, 2099, 2100,
2101, 2102, 2103, 2104, 2105,
2106, 2107, 2108, 2109, 2110,
2111, 2112, 2113, 2114, 2115,
2116, 2117, 2118, 2119, 2120,
2121, 2122, 2123, 2124, 2125,
2126, 2127, 2128, 2129, 2130,
2131, 2132, 2133, 2134, 2135,
2136, 2137, 2138, 2139, 2140,
2141, 2142, 2143, 2144, 2145,
2146, 2147, 2148, 2149, 2150,
2151, 2152, 2153, 2154, 2155,
2156, 2157, 2158, 2159, 2160,
2161, 2162, 2163, 2164, 2165,
2166, 2167, 2168, 2169, 2170,
2171, 2172, 2173, 2174, 2175,
2176, 2177, 2178, 2179, 2180,
2181, 2182, 2183, 2184, 2185,
2186, 2187, 2188, 2189, 2190,
2191, 2192, 2193, 2194, 2195,
2196, 2197, 2198, 2199, 2200,
2201, 2202, 2203, 2204, 2205,
2206, 2207, 2208, 2209, 2210,
2211, 2212, 2213, 2214, 2215,
2216, 2217, 2218, 2219, 2220,
2221, 2222, 2223, 2224, 2225,
2226, 2227, 2228, 2229, 2230,
2231, 2232, 2233, 2234, 2235,
2236, 2237, 2238, 2239, 2240,
2241, 2242, 2243, 2244, 2245,
2246, 2247, 2248, 2249, 2250,
2251, 2252, 2253, 2254, 2255,
2256, 2257, 2258, 2259, 2260,
2261, 2262, 2263, 2264, 2265,
2266, 2267, 2268, 2269, 2270,
2271, 2272, 2273, 2274, 2275,
2276, 2277, 2278, 2279, 2280,
2281, 2282, 2283, 2284, 2285,
2286, 2287, 2288, 2289, 2290,
2291, 2292, 2293, 2294, 2295,
2296, 2297, 2298, 2299, 2300,
2301, 2302, 2303, 2304, 2305,
2306, 2307, 2308, 2309, 2310,
2311, 2312, 2313, 2314, 2315,
2316, 2317, 2318, 2319, 2320,
2321, 2322, 2323, 2324, 2325,
2326, 2327, 2328, 2329, 2330,
2331, 2332, 2333, 2334, 2335,
2336, 2337, 2338, 2339, 2340,
2341, 2342, 2343, 2344, 2345,
2346, 2347, 2348, 2349, 2350,
2351, 2352, 2353, 2354, 2355,
2356, 2357, 2358, 2359, 2360,
2361, 2362, 2363, 2364, 2365,
2366, 2367, 2368, 2369, 2370,
2371, 2372, 2373, 2374, 2375,
2376, 2377, 2378, 2379, 2380,
2381, 2382, 2383, 2384, 2385,
2386, 2387, 2388, 2389, 2390,
2391, 2392, 2393, 2394, 2395,
2396, 2397, 2398, 2399, 2400,
2401, 2402, 2403, 2404, 2405,
2406, 2407, 2408, 2409, 2410,
2411, 2412, 2413, 2414, 2415,
2416, 2417, 2418, 2419, 2420,
2421, 2422, 2423, 2424, 2425,
2426, 2427, 2428, 2429, 2430,
2431, 2432, 2433, 2434, 2435,
2436, 2437, 2438, 2439, 2440,
2441, 2442, 2443, 2444, 2445,
2446, 2447, 2448, 2449, 2450,
2451, 2452, 2453, 2454, 2455,
2456, 2457, 2458, 2459, 2460,
2461, 2462, 2463, 2464, 2465,
2466, 2467, 2468, 2469, 2470,
2471, 2472, 2473, 2474, 2475,
2476, 2477, 2478, 2479, 2480,
2481, 2482, 2483, 2484, 2485,
2486, 2487, 2488, 2489, 2490,
2491, 2492, 2493, 2494, 2495,
2496, 2497, 2498, 2499, 2500,
2501, 2502, 2503, 2504, 2505,
2506, 2507, 2508, 2509, 2510,
2511, 2512, 2513, 2514, 2515,
2516, 2517, 2518, 2519, 2520,
2521, 2522, 2523, 2524, 2525,
2526, 2527, 2528, 2529, 2530,
2531, 2532, 2533, 2534, 2535,
2536, 2537, 2538, 2539, 2540,
2541, 2542, 2543, 2544, 2545,
2546, 2547, 2548, 2549, 2550,
2551, 2552, 2553, 2554, 2555,
2556, 2557, 2558, 2559, 2560,
2561, 2562, 2563, 2564, 2565,
2566, 2567, 2568, 2569, 2570,
2571, 2572, 2573, 2574, 2575,
2576, 2577, 2578, 2579, 2580,
2581, 2582, 2583, 2584, 2585,
2586, 2587, 2588, 2589, 2590,
2591, 2592, 2593, 2594, 2595,
2596, 2597, 2598, 2599, 2600,
2601, 2602, 2603, 2604, 2605,
2606, 2607, 2608, 2609, 2610,
2611, 2612, 2613, 2614, 2615,
2616, 2617, 2618, 2619, 2620,
2621, 2622, 2623, 2624, 2625,
2626, 2627, 2628, 2629, 2630,
2631, 2632, 2633, 2634, 2635,
2636, 2637, 2638, 2639, 2640,
2641, 2642, 2643, 2644, 2645,
2646, 2647, 2648, 2649, 2650,
2651, 2652, 2653, 2654, 2655,
2656, 2657, 2658, 2659, 2660,
2661, 2662, 2663, 2664, 2665,
2666, 2667, 2668, 2669, 2670,
2671, 2672, 2673, 2674, 2675,
2676, 2677, 2678, 2679, 2680,
2681, 2682, 2683, 2684, 2685,
2686, 2687, 2688, 2689, 2690,
2691, 2692, 2693, 2694, 2695,
2696, 2697, 2698, 2699, 2700,
2701, 2702, 2703, 2704, 2705,
2706, 2707, 270

Na sliki vidimo člane plemena Yami na Borneu, ko raztovarjajo svoje umetniško okrašene kanuje na obali reke Lan-Yu. Kanu je tu edino prometno sredstvo.

Planetarij

Planetarij je stavba, grajena v obliki kupole. Svod kupole je temen in nanj so projicirane zvezde in planete. Pogled v kupolo nam pričara nočno nebo z vsemi zvezdami, stalnicami, mesecem, meglicami in kometi. Vtis je tak, kot bi gledali nebo skozi dober teleskop. Skozi teleskop vidimo le del neba, na svodu planetarija pa vidimo povečano celo nebo. Seveda je izvedba takega umetnega neba zelo komplicirana. Vsak planet, in mesec ima svoj sistem projektorjev, pa tudi nekatere večje zvezde stalnice, kakor naprimer Sirius. Projektcije so sedaj

J.O. CURWOOD

BAREE

RIŠE: MIKI MUSTER

Rdečilo za ustnice — nevarno

Reve Coolen iz Denverja si je morala pred vikincem v reaktivno nadzvočno letalo zbristati s ustnic rdečilo. Pilot ji je pojasnil, da bi se vnela tudi najmanjša količina masčobe pri dotiku s čistim kisikom, kar bi bilo smrtno nevarno.

Umetno dihanje

Francoski zdravnik Rosenthal je rešil enega najtežjih problemov, ki so v zvezi s pravičnim ravnanjem utopljenca in zadušence. Vsi aparati za umetno dihanje so imeli veliko napako: količina zraka ki jih dovajajo v pljuča so prevelike in zaradi prevelikega nesorazmerja med količino kisika in ošljikovega dioksida pride do motenj v krvnem obtoku. Rosenthalov aparat, ki so ga prisilili uporabiti že obdrži, pa do polarkosli posnema pravo dihanje. A tomatično se prilagodi kapaciteti pljuč in so ga uspešno uporabili v nekaterih primerih.

Samomor devetletnega otroka

V kalifornijskem mestu Loda je napravil samomor devetletni deček Carlton Speare, ker so starši prodali njegovega ljubljencega — konja Cindyja. Fantek je bil na svojega štirinožnega prijatelja tako navajen, da izgube ni mogel preboleti. Po izgubi trupla so našli listek z besedami: »Poslavljam se od tebe, ljubi Cindy...«

Natakarjev ne kličejo

Velika restavracija v Zahodnem Berlinu je uvedla zanimivo novost. Na vsaki mizi stoji kipec natakarja iz prozorne plastične snovi, ki ima v postavitki električno baterijo. Če želi gost poklicati natakarja, pritisne na gumb in figurica sveti. S tem so zelo ustregli gostom in natakarjem, ker ni več treba klicati in mahati, če hoče kdo »arociti ali plačati«.

58. Pierrot in Nepeesa sta stopila izza dreves. Vitki vrbi so oči zaradi uspelega zadetka ponosno sijale. Nenadoma pa je obstala, prsti so se ji prestrašeno skrčili okrog puškine cevi. Ob Bareejevem žalostnem lajanju se je zresnil tudi Pierrot. »Uchi Moosis!« je v svojem jeziku zaspeptala Nepeesa. »Psi!« je vzkliknil Pierrot.

Willy Hohm-slepi smučar

»Videl sem gale piše navdušeno avstrijski časnik. »Atlet petinatisetletnih let, izredno velik, rjavega obraza, oči pa skrivna za temnimi naočniki. Spustil sem se s smučmi za njim po taki strmini, kakršna se sam brez daljšega oklevanja ne bi lotil.«

Tak je Willy Hohm, slepi smučar, ki daje vsem tistim, ki

BIROKRATSKA

»Tovariš načelnik, omara za arhiv je polna. Ali smemo sežgati stare akte, da bo prostora za nove?«

»Nimam nič proti temu, samo ne pozabite napraviti prej prepise!«

DROBILJ

CLIFTON WHARTON je imenovan za novega poslanika ZDA v Bukaresti. To je prvi črnc, ki so ga imenovali za šefa misije v ameriški diplomaciji.

GAETANO ARTURO CROCCO, italijanski znanstvenik, je dobil Hermann-Oberthovo medaljo v znak priznanja za svoje delo na polju raketne tehnike in raziskovanju vesolja.

CEBELA, ki je predčasno zletela iz pania zaradi izredno toplega vremena, je pred par dnevi piličla nekoga kmeta, ki je delal na polju blizu Frankfurtu v Nemčiji, v sluhovod. Kmet je zaradi tega umrl.

V MELBOURNU v Avstraliji so voditelji židovske občine, delavske stranke in rudarjev protestirali na zborovanju proti obisku zahodno-nemškega industrijskega Krupp-a. Imenovali so ga »morilca milijonov ljudi in smolčni ubijalec za dobiček«. Krupp je bil namreč nacist.

dvomijo in, obupavajo, najljepši vzgled zmage nad samim seboj. Nekoga jutra, bila je pomlad 1945, se je zbudil v vojaški bolnici. Nič več ni videl. Krogla mu je šla skozi glavo in uničila vidni živec. To je bil za Willyja hud udarec. Zlasti se ni mogel sprijazniti z dejstvom, da ne bo nikoli več stal na smučeh, kajti Willy je bil že od rane mladosti strasten in izvrsten smučar.

Ko se je Willy vrnil po vojni na Dunaj, življenje zanj ni bilo več lepo. »Mati me je razvajala s slaščicami, prijatelji so kar tekmovali, kdo me bo peljal na sprehod, država mi je dala prodajalno tobaka... Jaz pa sem vedel, da se bom vrnil med ljudi šele takrat, ko bom spet navezal smuč.«

Začel je z gimnastiko. Šest mesecev po okrevanju je že skakal čez konja, se vrtel na bradlji in kroglih. Leta 1947 je srečal na neki domači zabavi mlado, svetloaso Elfi. Se isti večer jo je presenetil: »Ljubim vas! Dobra smučarica ste, smučala bova skupaj.«

Njuni medeni meseci so potekali v Kitzbühlu. Na prostoru, kjer so čez dan vadili otroci se je Willy vsako jutro vztrajno vadil. Dolgo je trajalo, preden sta z ženo našla najboljšo tehniko. Naposled sta uspela. Elfi je vozila pred njim in ga opozarjala s kratkimi, enozložnimi klicih: »Hier! Hoch! Geh!« Kmalu se je Willy »preselil« na zahtevnejše proge. 20. februarja 1950 je trilerat prevozil olimpijsko progo v Zursu. To pot se je moral ustaviti: žena ga ni mogla več dohajati!

Danes Willy »pili« svoj stihl. Karl Bopp, trener avstrijske

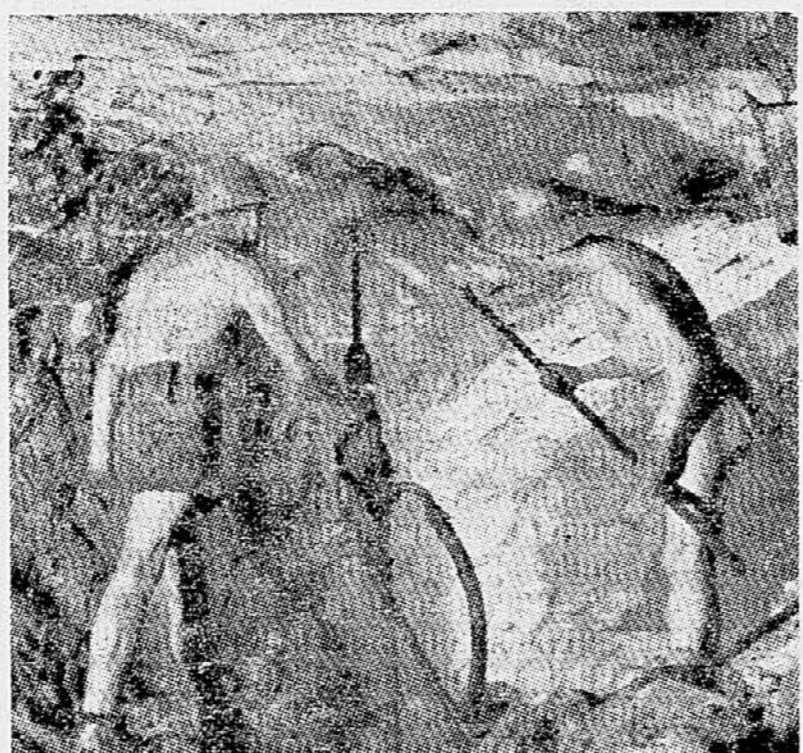
Klin s klinom...

Uprava neke nizozemske tovarne televizijskih aparatov je svetovala svojim uslužbencem in delavcem, naj se odvadijo kajenja, ker škoduje zdravju. Tovarna tobačnih izdelkov je takoj odgovorila na ta nasvet. Sklicala je sestanek svojih namestencev in delavcev ter jim svetovala, naj ne gledajo televizijskih programov, ker si s tem kvarijo vid.

smučarske reprezentance, ga je pripravil do tega, da je preselil s stare, predvojne tehnike smučanja na novo. To so bili za Willyja težki dnevi. Toda zdaj že obvlada tudi to. Ljudje se navdušujejo nad smučarjem vseh časov; Tomijem Sailerjem. Toda vsakdo, ki je videl Willyja Hohma, si mora na tihem priznati, da tudi Sailerja nekoč prekašal!

V Hohmovem stanovanju je televizijski aparat. »Če morem presuhati kilometre v popoldni temi lahko sledim tudi televizijskemu programu. Saj ga spremlja izbrani komentar, pri smučanju pa me vodi le nekaj besed!«

RUDNIKI KOSITRA V BOLIVIJI

Bolivjski rudniki kositra leže visoko v Andih, 4000 metrov nad morjem. Glavno rudarsko mesto je Pulacayo, kup umazanih in zelenarjenih barak. Mesto je značilno po zbiralnikih vode, ki jo črpa iz rudnika. Voda ima oster duh, ki zastruplja celo mesto. Kositrno rudo kopljejo v globini 1000 m pod strašnimi pogoji. Vročina v jami je 65°C, vlaga 98% in v večino rovov stalno doteka voda. Delo v taki atmosferi je tako naporno, da se rudarji menjavajo vsake četrte ure. Posebna nevarnost pa je še prah, ki nastaja pri razstreljevanju rude.

Od vsepovsod

CAPE CANAVERAL — Uradno so sporočili, da drugi ameriški satelit, ki so ga izstrelili v četrtek, ni prišel v orbito. V sporočilu je rečeno, da četrta stopnja rakete ni bila v redu in zato satelit ni dosegel potrebne hitrosti 29.000 km na uro. Znanstveniki pravijo, da je satelit verjetno zgorel približno 3000 km od kraja, kjer so ga izstrelili, ko je padel skozi zrak.

MOSEVA — V Uzbekistanu so odkrili novo kovino črne barve, ki so jo imenovali avicentil po znanem tadziškem znanstveniku in filozofu Avicenu, ki je živel v 11. stoletju. S spektralno analizo so ugotovili, da vsebuje novi mineral manjše količine železa, antimon, kositra, titana, mangana, kalcija, vanadija in aluminija.

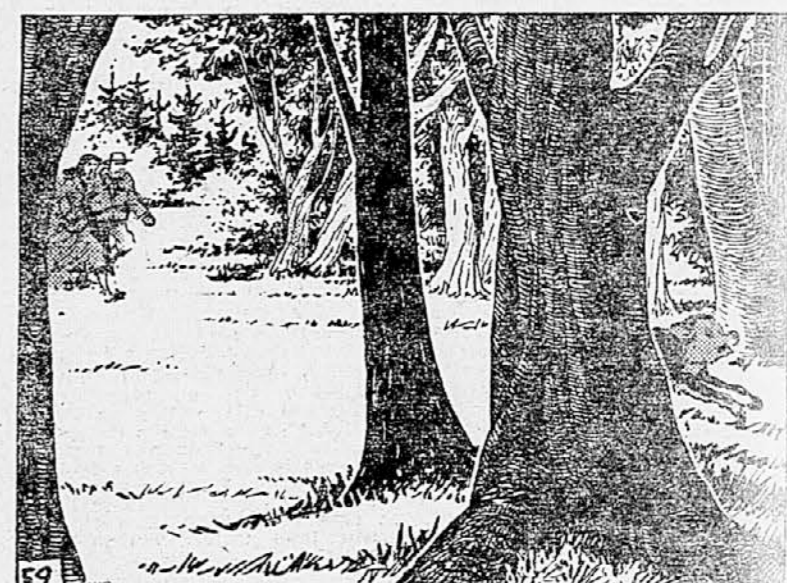
WASHINGTON — Skupina ameriških žensk, medicinskih strokovnjakinj, ki delajo v znanstvenih ustanovah v ZDA, bo maja odpotovala na enomesečni obisk v Sovjetsko zvezo.

KARACI — Na pogorščih četrti Bori bazar v Karaciju, ki je včeraj pokorela, so doleteli našli 20 trupel.

WASHINGTON — Ameriško mornariško ministrstvo sporoča, da bodo ZDA poleti izvedle v Antarkidki »bojne podmorske raziskave. Sodelovali bosta dve podmornici na atomski pogon in ena klasična podmornica.

PEKING — Na Kitajskem so zgradili prvi atomski reaktor, ki ima 7000 kilovatov in ciklotron za milijonov voltov. Reaktor je največji v Aziji.

CAPETOWN — Japonska ladja »Soja Maru«, ki jo uporabljajo za znanstvena raziskovanja, se je na povratku z Antarkidke približala Capetownu. Voditelj japonske ekspedicije je povedal, da se ladja ni mogla približati bolj kot na 90 km od japonske postojanke na Antarkidki zaradi 7 do 8 m debelega ledu. Japonske znanstvenike in njihove pse so evakuirali z letalom po prihodnjega leta bo japonska postojanka ostala neobjudena, nato pa bodo tja poslali skupino znanstvenikov.

59. Med tem, ko sta v začudenju obstala, se je Bareeju vrnila zaves. Prestrašeno je pogledal novi »godni prikazni«, ki sta se mu začeli bližati. Se enkrat je zalajal, potem pa se je pognal v gozd in se zaril med gosto smrečje ob potoku. Sedaj, ko je slišal za seboj korake zasledovalcev, je zares spoznal strah.

60. Ko se je hotel še bolj skriti, je nenadoma padel v neko jamo. Grozno mu je bilo, ko mu je kar nacrknal znanjkalni tal-pod nogami, toda oglašil se ni. Posvarila ga je volčja narava, prisilila ga je, da je legel v jamo, da se ni premaknil in ne oglašil, čeprav je slišal korake skoraj nad svojo glavo. Se dhati si ni upal.

Szretter ga je zadržal.

»Pusti ga pri miru. Naj se izkloza.«

Stala sta na bregu ribnika, sredi goste in mokre trave, malone dotikajoč se z rameni, pa vendarle skorajda nista videla drug drugega. Mračna in tiha površina ribnika se je prav tako komajda videla. Tu je bila neprodirna tema. Krog in krog se je zgrinjala goščava visokih vrb žalujk, polna skrivnostnih šumov.

»Jurek!« je šepnil Felek.

»Kaj?«

»Pobrišimo jol«

»Trenutek!«

Stopil je k Alku. Ta se je sključen v dve gube z roko oprijemal vlažnega grma in se še kar naprej dušil in davil. Nazadnje se je pomiril.

»Ti je boljše?« je vprašal Szretter.

Alek je slabotno prikimal. Slabost ga je res minila, toda čutil se je brezmočen in pobit, ravnodušen do vsega.

»No?« se je zaslislal iz teme nestrpni Felkov šepet.

Szretter mu je pomignil. Oni se je približal.

»Kaj je?«

»Pobriši jol!«

Felek je omahoval.

»A vidva?«

»Ne boj se, si bom že kako pomagal. Saj se tako ne moremo vračati skupaj. Do jutri.«

Felek se ni ganil z mesta.

»No?« je postal Szretter nestrpen. »Kaj pa čakaš? Rekel sem ti, da jo pobriši.«

Felek, še zmeraj obtavljajoč se, mu je podal roko.

»Do jutri. Ali naj pridem k tebi?«

»Pridi. In pazi.«

»Sam vem,« se je odrezal Felek.

Ko je šel mimo Alka, ga je potrepljal po rami.

»Drži se, stari.«

Kakor senca je smuknil med drmovje. Zašumelo je listje, na tleh je tanko poknila vejica. In spet je bilo vse tiho.

Alek se ni premaknil. Szretter ga je obelil čez rame. Čutil je, da ves drhti.

»Kako? Ali boš še bljuval?«

Alek je nerazločno nekaj zamrmral.

»Ne boš?«

»Ne.«

Zravnal se je in tako odrinil Jurkovo roko. Nekaj časa je stal s povešeno glavo, nazadnje je globoko zadihal, čisto po otroško, tako kakor imajo navado otroci, ko po mučnem ihtenju love sapo. Potem si je začel z robcem brisati usta.

Szretter ga je molče opazoval. Obrisi Alekove podobe so se le medlo videli iz teme. Počasi in dolgo si je brisal usta. Spet si je oddahnil, to pot že navadno, brez hlipanja.

»No?« je vprašal Szretter.

»V redu.«

»Potem pa hiti domov.«

Alek je prikimal.

»Jutri prideva s Felkom k tebi. Ali boš prišel do doma?«

»Gotovo.«

»Tak servus!«

»Servus!«

Szretter ga je potrepljal po rami.

»Spotoma se napij sodavice, to ti bo dobro delo.«

Kmalu je ostal sam. Krog in krog je bil prijeten mir. Dišala je zemlja. Dišala so drevesa. Dišala je pomlad. Lahna meglica se je belila nad ribnikom. Visoko gori med drevjem

je zaprhutala prebujena ptica. Zaspano je zacvrčala in pri tej priči utihnila.

Kljub gneči v dvorani in kljub zatemnjenim lučim je budno Slomkovo oko že izdaleč ujelo visoko silhueto Puciatyckega, kakor hitro je ta s svojo družbo stopil v restavracijo. Debeluh je zasopel in prijel prvega natakarja, ki mu je prišel v roke.

»Mizico za grofa Puciatyckega! Najboljšo, kar jih je.«

Toda naletel je na mladega fanta, ki je delal v »Monopolu« šele nekaj dni in še ni bil dovolj spreten, da bi bil kos sobotnemu vrvežu, a razen tega se ni spoznal v tem, kaj pomenijo tukajšnji gostje.

»Vse je zasedeno, gospod šef.«

V temeljnih stvareh Slomka ni trpel ugovora.

»Če rečem, da mora biti mizica, tedaj mizica mora biti, si razumel? Takoj.«

Prepuštil je natakarja njegovi lastni podjetnosti in se začel prerivati med tesno stlačenimi mizicami. Prešinil se je do Puciatyckega, ko se je ta ravno zamen razgledoval po kakšnem prostem mestu.

»O, lejte no, naš dragi gospod Slomka!« se je razveselil restavraterja, ki ga je poznal še iz predvojnih let iz Lvova.

»Vi ste naše upanje. A boste kaj našli za nas?«

»Na uslugo sem vam. Kaj, da bi za gospoda grofa ne bilo mizice? Moje spoštovanje, gospod grof,« se je priklonil, ko je zagledal Teležynskega, stoječega poleg gospe. »Mizica je pripravljena. Prosim, izvolite za menoj.«

»To je sijajno!« je zategnil Puciatycki.

Prepuštil je skrb za ženski Teležynskove in spotoma začel pogovor s Slomko. Na moč je ljubil razgovore z ljudmi, ki so imeli majhno veljavo v družbeni hierarhiji.